

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 888. Usque Ad Annum 1000

Fleury, Claude

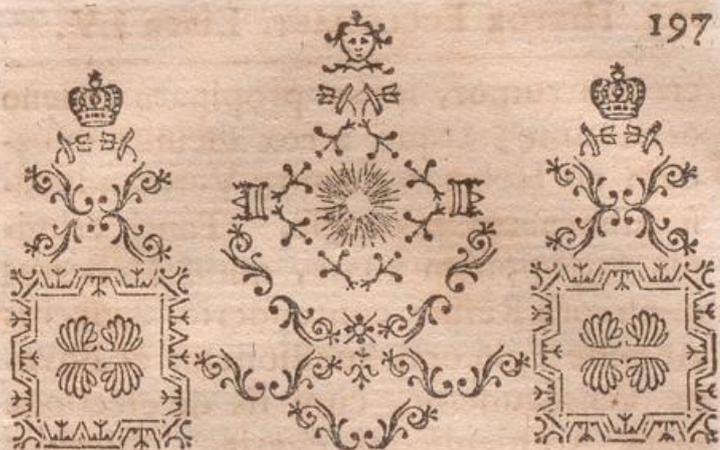
August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117921

Liber LV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66313)

HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER LV.

JOANNES X. PAPA.
HENRICUS REX GERM. CONSTANTINUS
ET ROMANUS IMPER. OR.

§. I.

*Hugo infans, Archiepiscopus Re-
mensis.*

Seulfo Archiepiscopo Remensi anno **Sæculum X.**
nongentesimo vigesimo quinto, post- **A. C. 925.**
quam Episcopatum gessisset annis
tribus & diebus quinque, vita functo, in- **Frod. Chr.**
crebuit **an. 925. &**
N 3 **IV. hist. c. 19.**

Sæculum X. crebuit rumor, ipsam propinato veneno
 A. C. 925. occubuisse, atque atrox facinus quos-
 dam ab Heberto Comite Vermanduen-
 si subornatos peregisse. Tanti crimi-
 nis suspicionem auxit, quod Hebertus
 sine mora Remos contenderit, & accitis
 Abbone Episcopo Suessionensi & Bovo-
 ne Catalaunensi, cum iis de electione
 novi Archiepiscopi egerit. Clericos
 populumque deinde idem Comes ad ob-
 sequium pertraxit, timore incusso, ne
 Bona Ecclesiæ Archiepiscopalis divide-
 rentur, & extraneis traderentur. De-
 nique tanta ejus fuit auctoritas, ut fi-
 lium suum quinto genitum, nomine
 Hugonem, etsi quintum ætatis annum
 necdum compleisset, in Archiepiscopum
 Remensem eligi obtinuerit. Tum ad
 Regem Rudolphum * celeriter profe-
 ctus, consensum petiit. Rex, duobus
 illis Episcopis ad consilium vocatis, ele-
 ctionem pueri approbavit, & Comiti
 Heberto parenti ipsius Ecclesiam Me-
 tropolicam administrandam commisit.
 Cumque etiam Hebertus Legatos Ec-
 clesiæ Remensis cum Abbone Episcopo
 Suessionensi Romam ad petendam con-
 firmationem Electionis, cujus Decretum
 deferebant, misisset, id a Joanne Papa X.
 impetrarunt, qui Abbonem Episcopum
 Ministeriis Pontificalibus in Archiepisco-
 patu Remensi defungi jussit.

* seu Radul-
 fum.

§. II.

Sæculum X.
A. C. 926.*Joannis X. Mors. Leo VI. & Stephanus VIII.*

His Legatis & Abbone Episcopo Romæ commorantibus, rerum vieiffitudo novum Regem Italiæ dedit. Namque Itali Rudolpho Rege Burgundiæ, postquam duobus annis in Italia imperasset, ejecto, Hugonem, Comitem Arelatensem, Comitis Theobaldi & Bertæ, ex Rege Lothario, atque Waldrada genitæ, filium anno nongentesimo vigesimo sexto advocarunt. Hugo itinere maritimo in Italiam delatus Pisam pervenit, ubi a Legatis Joannis Papæ, & plerisque Principibus exceptus, & ad capeffendum Italiæ Regnum invitatus, postea Ticini communi omnium consensu Rex proclamatur. Haud diu post Joannes Papa, profectio ad eum, Mantuæ commorantem, suscepta, fœdera cum ipso iniit. Hugo annis viginti regnavit in Italia, vir fortis, callidus, munificus, Litterarum & Religionis Defensor, sed feminarum illecebris captus & fœdis voluptatibus immerfus.

Frod. Chr.
926.*Sup. l. LIV.**§. 58.*
Luitpr. III.

6. 4.

Hugonis potestas haud multum extra Longobardiam extendebatur, nec ipse Romæ Dominus, sed Guido, frater ipsius uterinus, erat. Nam Berta Hugonis mater secundis nuptiis Adalber-

N 4

to

Sæculum X.
A. C. 929. to Tusciæ Marchioni juncta hunc filium Guidonem genuerat, qui Patri successerat. Itaque Guido Romæ imperans cum Marozia, quam uxorem accipere non puduit, patris sui pellicem (nam ea ex complexu meretricio Adalberti filium, nomine Adalbericum (*), pepererat) eadem impellente Joanni Papæ perniciem machinatus est. Simultatis & invidiæ causa fuit, quod nimia ipsis videretur potestas, quam Pontifex Petro fratri suo in rebus gerendis indulgebat. Quadam igitur die, cum Papa cum Petro & paucis aliis in Lateranensi Palatio esset, Marozix & Guidonis milites irruunt, Petrum ante Papæ oculos interficiunt, ipsum vero correptum in carcerem detrudunt, ubi post aliquod temporis spatium extinctus est anno nongentesimo vigesimo nono; postquam Sacram Sedem paulo plus annis quatuordecim tenuisset. Cervicali super vultum osque imposito, vi suffocatus fuisse dicitur. (**). Joannis Successor fuit Leo VI. quo,

Luitpr. III.
c. 12.

Frod. Chr.
an. 928.

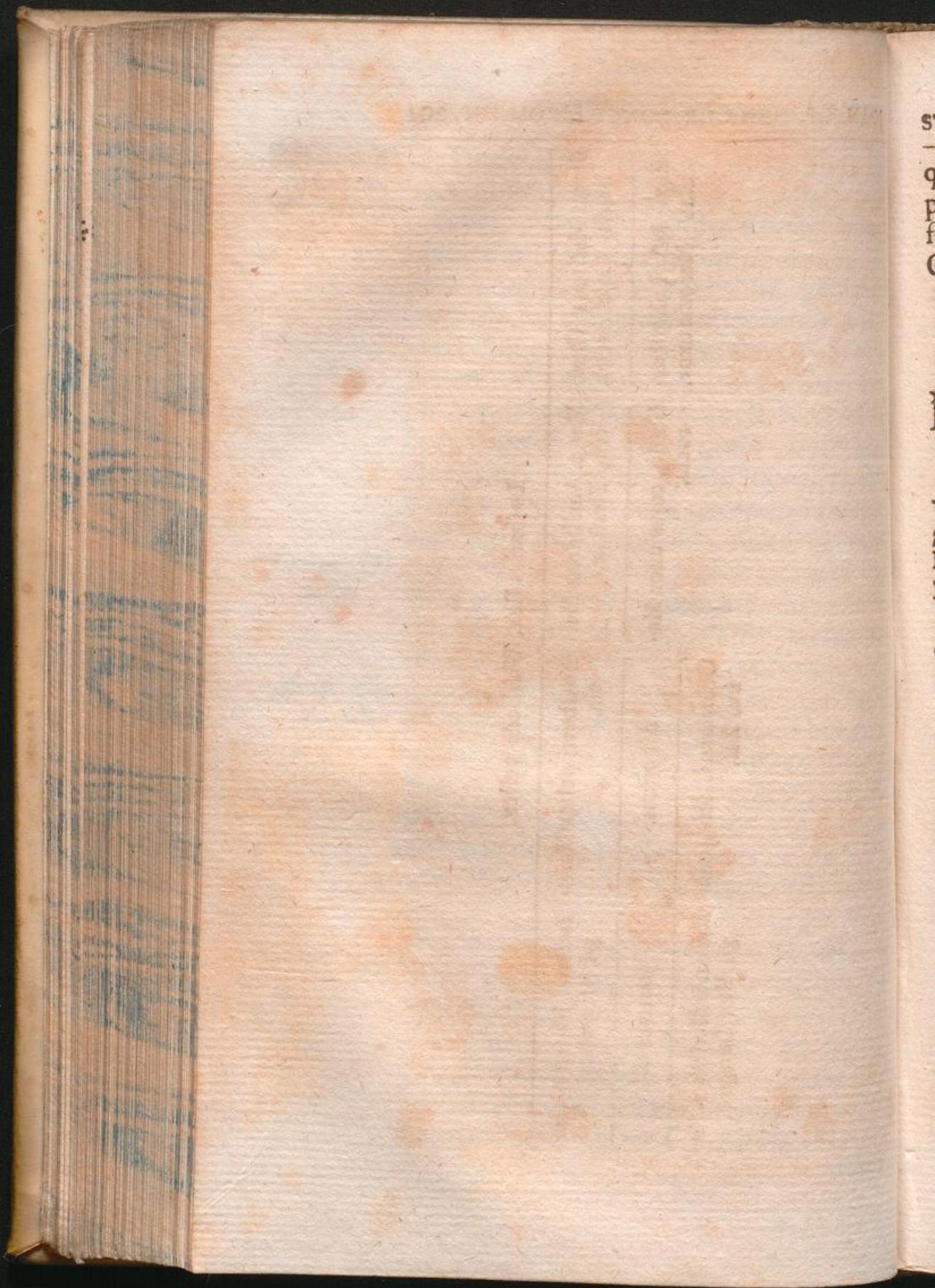
(*) Obscura hæc Genealogia sequente Tabella illustratur.

(**) De Joanne X. Palatius: *Sic dignum exordio finem accepit inuasor - - - ut qui per impudicam feminam Sacrosanctam Sedem violentus arripuit, æque per filiam impudicæ impudicam*

Lotharius Rex, Waldrada pellex.

Berta. Maritus I. Theobaldus Com. Arclat.	Mar. 2. Adalbertus Marchio Thufciae.	Adalberti pellex Marozia.	Eadem Marozia Sergii III. pellex.
Hugo Rex Longobardiar. Marozia uxor.	Guido, cujus uxor Marozia.	Albericus.	Joannes XI.
		Osavianus. seu Joannes XII.	Marozie Maritus 2. Hugo Rex Longob.

c. fi.
suc.
mpe.
acci.
cem
adal.
(*),
i Pa.
tatis
ipfis
Pe.
lge.
cum
Pa.
lites
s in.
car.
em.
gen.
am
cim
os.
dici.
VI.
quo,
—
Ta.
num
i per
vio.
im.
icam

quo, (*) postquam sedisset mensibus se- Sæculum X.
A. C. 929.
ptem & diebus quinque, defuncto, sus-
fectus est Stephanus VIII. qui S. Petri
Cathedram annis duobus tenuit.

§. III.

Benno Episcopus Metensis.

Inter hæc Wigerico Episcopo Metensi
anno nongentesimo vigesimo septimo
fatis

puđicam ejicitur, & vita privatur. Antonius Pagi ad annum 928. Principem (Joannem X. Papam) inquit Rubeus l. 5. hist. Ravenn. si vel Sacrosanctam Summæ Dignitatis Majestatem, vel ejus præclare acta, omni Italice hoc tempore admodum salutaria spectemus, hoc nequaquam exitu dignum: sed quem femine studium extulit, odium femine abstulit. Cardinalis Baron. ad ann. 912. cum Joannes X. intruderetur: Quæ tunc facies S. Ecclesiæ Romanæ? quam foedissima, cum Romæ dominarentur potentissimæ æque ac inquinatissimæ meretrices? ---- dormiebat tunc plane alto ut apparet sopore Christus in navi, cum hisce flantibus validis ventis navis ipsa fluctibus operiretur. &c. * * Matth. 8.

(*) Vehementi suspicioni locus est, optimum Pontificem occultis Marozie artibus fuisse e medio sublatum, quod non nulli Scriptores * * P. Edm.
Poch. affirmant. Quandoquidem hæc furia quieti caput prius non dedit, quam prolem suam spuriam cum Sergio Papa sacrilege genitam in throno papali collocasset.

Sæculum X. fatis functo, Rex Henricus, nullam ra-
 A. C. 929. tionem Electionis a civibus factæ ha-
 bens, Episcopatum cuidam Eremicola,
 nomine Bennoni, in monte *Eccel* pro-
 pe Tigurum degenti, de quo magna erat
 Sanctitatis opinio, contulit. Benno suc-
 cesserat in illa eremo S. Meinardo, seu
 Meginrado a grassatoribus anno octin-
 gentesimo sexagesimo primo interem-
 pto. Ecclesiæ Argentoratensis Canoni-
 catu, quo potiebatur, abdicato, in il-
 lam solitudinem secesserat, atque per
 annos ferme viginti ibi versatus, terram
 desertam excoluit, & Monasterium ex-
 truxit. Ecce vero, cum anno sequente
 nongentesimo vigesimo octavo auctori-
 tate Regis, invitis civibus, Episcopus
 Metensis fuisset nominatus, perditissimi
 homines insidiis captum, oculis privant,
 aliisque corporis partibus, & ad officium
 Episcopale obeundum inutilem reddunt.
 Tum Concilio Duysburgi ad Rhenum ob
 hanc causam celebrato omnes criminis
 auctores excommunicati. At Benno atro-
 cissimam injuriam patientissimo animo
 tulit, & non ægre Sedi suæ renunciavit,
 Abbatia quadam, unde sustentaretur, re-
 cepta.

Tum consentiente Rege canonice
 electus est Adalbero, & in eodem Con-
 cilio Episcopus Metensis ordinatus. Is
 Regibus ortus, Ducis Lotharingiæ Friede-
 ric

*Act. SS. Be-
 ned. Sæc. V.
 379.*

rici frater, magno zelo reformavit monasteria, Clericos Sæculares, a quibus pleraque obtinebantur, dimisit, monachos induxit Regulam observantes, & prædia ablata restitui jussit. Nec minus monasteria feminarum ei curæ fuerunt.

Sæculum X.
A. C. 929.

§. VI.

S. Odo Abbas Cluniacensis.

Cluniaci Berno Abbas vitæ suæ finem haud procul abesse auguratus, convocatis Episcopis vicinis, iisque præsentibus, ab omni Dignitate se abdicavit, effusis lacrymis professus, se ea semper fuisse indignum. Ne vero Abbatia ipsi commissæ vacarent, & Principibus in prædam cederent, eas consentientibus monachis in duos ex discipulis suis Widonem Consanguineum suum, & Odonem æque sibi dilectum, distribuit, ambosque eligi & ordinari Abbates curavit, post decessum suum vices suas obituros. Id cognoscimus ex ejus Testamento, in quo Widonem præesse jubet Monasteriis Gigniacensi, Balmensi, Æthiensi, cum Cella seu Prioratu Sancti Laurenti, Odonem vero præficit Monasterio Cluniacensi, Masciacensi, & Dolensi. Utrumque deinde & Fratres ipsis subditos obsecrat, ut consentientes inter se sint, & in observantia Regulæ unanimi-

*Sup. l. LIV.
S. 45. Act.
S.S. Ben.
Sæc. V. p. 86
Boll. 13.
Jan. to. I.
p. 828.*

tatem

Sæculum X.
A. C. 929. tatem conservent. Wido & Odo more
Abbatum signum huic Testamento ap-
posuerunt, quod anno quarto Rudolphi,
id est, anno nongentesimo vigesimo sex-
to, datum. Berno autem decima tertia
Januarii anno sequente animam Deo red-
didit; ex cujus Testamento intelligimus,
ipsum de cogendis in unum Ordinis cor-
pus monasteriis nullatenus cogitasse, sed
S. Odonem illius Congregationis, quæ
postea Cluniacensis dicta est, primum
Auctorem extitisse.

Odo in Territorio Cenomanensi in
vit. l. i. Sæc. lucem editus est anno octingentesimo se-
V. Ben. & ptuagesimo nono, Patre Abbone, singu-
Bibl. Clun. lari pietate viro, qui Historiam & Jus
Romanum, saltem Justiniani Novellas,
didicerat. Nam illa ætate Dynastæ per
se ipsos Jus litigantibus dicebant; cum-
que Abbo esset Justitiæ amantissimus,
omnes jurgantes causam suam ipsius ar-
bitrio committebant, eumque cuncti il-
lius regionis incolæ, summi infimique,
præsertim Guilielmus pius, Dux Aquitania,
& Monasterii Cluniacensis funda-
tor, maximo in pretio habebant. Men-
sæ accumbenti semper aliqua ex Evan-
gelio prælegebantur. Sanctorum vigi-
lias exactissime celebrabat, noctem vero
illam, in qua Salvator noster e Virginali
utero est egressus, pervigil in oratione
& lacrymis transigebat. Atque in tali
nocte

nocte ardentissimis precibus filium, nempe nostrum Odonem, impetravit, quamquam ex uxore vetula prolem suscipiendi spes non superesset. Natum deinde puerum S. Martino Sacrum esse volens eundem e cunabulis manibus suis elevatum obtulit. Post hæc ab lactatum cuidam suo Presbytero literarum studiis imbuendum tradidit; cum vero adolescentem strenua & conspicabili forma præditum intueretur, dimotus a proposito eum Ecclesiæ consecrandi, ad Palatium Guilielmi Ducis juvenem misit, Principi servituum & militaribus exercitiis operam daturum. Sed juvenis Odo brevi timere cœpit, ne a via, quam ingredi sibi Deus præciperet, deflecteret. Venatio ipsi vertebat in fatigationem, nec ullis, quibus illa ætas gaudere solet, lusibus delectabatur. Cum annum decimum sextum ferme expleisset, in nocte Nativitatis Domini tanto capitis dolore cruciari cœpit, ut animam jamjam e corpore abituram crederet, eaque infirmitate per annos tres vexatus est. Itaque ad domum parentis reducitur, ubi per annos duos omne medicinæ genus frustra adhibitum; unde credidit tandem parens, S. Martinum oblatum sibi quondam puerum requirere; id ipsum Odo sibi persuasum habuit. Ergo anno ætatis suæ decimo nono, Salutis humanæ octingentesimo

Sæculum X.
A. C. 929.

Sæculum X. A. C. 929. tesimo nonagesimo octavo comam, quam
 nutriverat hucusque, abscindi sibi iussit,
 & Canonicis S. Martini Turonensis ad-
 scribi petiit. Solemni pompa susceptus
 est confluyente magno numero Optima-
 tum; atque inter alios adfuit Fulco Bo-
 nus, Comes Andegavensis, qui Odoni,
 suo quondam per aliquod temporis spa-
 tium alumno, ædes canonicas prope Ec-
 clesiam, & ex redditibus Abbatiaë pensio-
 nem, contulit.

S. Odo
 Clericus.

Exinde Odo orationi & literis totum
 se dedit, nocturno orans & tota ferme
 die legens. Postquam immensi operis
 Grammaticam Prisciani pervolvisset, a
 lectione Virgilio Maronis abstractus est
 per somnium, in quo ei objiciebatur vas
 deforis quidem pulcherrimum, intus ve-
 ro plenum serpentibus. Quare abjectis
 Poetarum carminibus ad S. Scripturæ In-
 terpretes se totum convertit. Id vero
 ceteris Canonicis minime probabatur;
 parce tibi, ajebant, & missis infinitis his-
 ce literis, satis tibi sit Psalmos e memo-
 ria recitare. At ipse conticescens lectio-
 ni paupertatis amorem, & corpo-
 ris macerationem jungebat; namque
 omnibus, quæ secum ad usum attulerat,
 in pauperes dispersis, super mattam ve-
 stitus cubabat. Inter alios libros cum
 incidisset in Regulam S. Benedicti, jam
 tunc, ut poterat, lene monachorum ju-
 gum

gum subiit. Siquidem media panis li- Sæculum X.
A. C. 929.
bra, fabarum pugillo, & perparvo po-
tu (*) sustentabatur.

Cum magna populi frequentia ad S. Martinum Turonensem conflueret, siquidem Reges etiam & diversarum nationum Principes dona ferebant, complures Odonem Canonicum, utcunque juvenem, in rebus arduis consulebant, quibus omnibus ipse salutaria documenta ad mores emendandos suggerebat. Illi in vicem magna offerebant munera, quæ Sanctus juvenis accipere constanter recusabat. Cumque eum Fulco Comes ad acceptandos centum solidos aureos compulisset, hos ipse illico in pauperes distribuit. Parisios deinde profectus, to. 1. S. Aug.
edit. Bened.
app. p. 21. sub Remigio Antissiodorensi Magistro, Dialecticæ S. Augustini, & Marciani Tractatui de Artibus liberalibus operam dedit. Opus, quod hic dicitur Dialectica S. Augustini, est Tractatus de decem Categoriis, qui S. Augustini esse, ætate Alcuini credebatur. Ceterum Remigius illius ævi Doctor celebratissimus, erat ad S. Germanum Antissiodori Monachus, qui olim Præceptorem auscultaverat Hericum,

(*) In ipsis Actis vit. S. Odonis interjecta est parenthesis (quod est contra naturam Francorum.)

Sæculum X. ricum ejusdem Congregationis Mona-
A.C. 929. chum, aliquando Discipulum Lupi Fer-
Mabil. præf. rariensis & Haimonis Halberstadiensis,
Sæc. 5. n. 43. qui ambo Rabanum Magistrum habue-
Item Elog. rant, Rabanus vero Alcuinum. Interest
Frod. n. 2. enim, ut Doctrinæ successionem scia-
p. 325. mus.

Odo Turonem reversus, & lectioni
 Moralium S. Gregorii in *Job* vacans,
 tantopere illis delectatus est, ut ea in
 unum volumen contraxerit, quod hodie-
 que habemus. Canonici S. Martini tunc
 centum quinquaginta numero, loco mo-
 nachorum trecentorum, si non totam
 Regulam saltem multa adhucdum ser-
 vabant. Sedulo Horas separatas canta-
 bant, postquam ibi Psalmodia perpetua
 cessaverat. Mulieribus aditus ad Clau-
 strum non patebat, & elapsis aliquot an-
 nis, cum ista veteris disciplinæ pars fuisset
 relaxata, Leo Papa VII. datis literis
 ad Hugonem Magnum Comitem Pari-
 siensem & Abbatem S. Martini hortatus
 est, ut restitueretur.

S. Odo
Monachus.
Leon. ep. 1.
to. 9. Conc.
p. 594.

Perlectis SS. Patrum Operibus, præ-
 sertim S. Benedicti Reguia, Odo maxi-
 mum desiderium vitam monasticam am-
 plectendi concepit, habuitque in hoc
 proposito adiutorem & socium, Or-
 dinis equestris virum, nomine Adegri-
 mum, qui relicto Fulcone Comite, cui
 ab obsequiis fuerat, ad Odonis cellam
 confu-

confugit. Exinde ad omnia Franciæ monasteria, quæ fama olim celebraverat, miserunt, vel ipsi illo perrexerunt, cumque in nullo Regulam tam sancte, ac ipsi cupiebant, observari cognovissent, tristes ad suam Cellulam redierunt. Nempe ab annis jam sexaginta nunc bella civilia, nunc Normannorum incurfus pleraque monasteria perdiderant. Monachi partim cæsi, partim in fugam acti, Reliquias Sacras, paucos ab incendiis ereptos libros & si quid de thesauro Ecclesiæ salvare potuissent, auferentes. Tunc ergo in locis tutis latebant, vel passim errantes & vagi Fidelibus vilescabant. Si alicubi respirare licuisset, tuguria extruebant, de vita sustentanda quam de servanda Regula sua magis solliciti. Non nullas ædes a monachis desertas insederunt pauci Clerici, quas emendatis postea monachorum moribus ipsi nihilominus retinuerunt.

Amici duo conjunctissimi cum nullo in Francia monasterium, quale exoptabant, invenissent, Adegrimus Romanam proficisci constituit. Sed ecce, per Burgundiam iter faciens, ad Monasterium Balmense, novam illam sub Abbate Bernone familiam pervenit, ubi secundum Regulam S. Benedicti in Cella hospitem exceptus, aliquamdiu ibi morari voluit, quo mores & consuetudines

Sæculum X.
A. C. 929.

Mabill.
Elog. Cod.
n. 16.

vit. n. 22.

Sup. l. LIV.

Sæculum X. illius Congregationis cognosceret. Ibi
A.C. 929. vero Institutiones Abbatis Euticii, id est,
 Benedicti Anianensis, servabantur, quas
 cum Adegrimus probasset, & misisset,
 qui rem ad Odonem deferrent, ille con-
 festim illuc se contulit, libros suos, nem-
 pe centum volumina, afferens. Adegri-
 mus, consentiente Bernone Abbate, Cel-
 lulæ se inclusit, in qua annis tribus per-
Adegrimus severavit. Odo autem, utpote vir scho-
Eremicola. lasticus seminario puerorum, qui in mo-
 nasterio alebantur, præficitur. Erat au-
 tem ætate tricenarius. Interim Adegri-
 mus solitudinis amantissimus, Præpositis
 præpositis suis annuentibus, in eremum
 exiit, & exiguum specum ultra annos
 triginta incoluit, diebus solum Domini-
 cis ad Monasterium Cluniacense, a quo
 duobus millibus distabat, veniens. Tum
 sumpta modica farina, ex qua sibi panem
 conficere solebat, & paucis fabæ granis
 mox ad eremum revertebatur. Jam fri-
 gore, jam calore cruciatus, rursusque
 tœdio languens, atque ad desperandum
 de salute tentatus.

P. 28.

n. 29.

Odonem vero quidam mali monachi
 in Monasterio vexabant; hi enim ut ejus
 constantiam in pio proposito labefacta-
 rent, jam de Bernonis immani rigore
 querebantur, jam ipsi Odoni multa ex-
 probrabant, aut ignominiiis afficiebant,
 quibus ille nihil nisi virilem patientiam
 oppone-

opponebat. Solis loquebatur, ad eorum ^{Sæculum X.}
 pedes prostratus veniam rogabat, ea quæ ^{A. C. 929.}
 discere cupiebant, eosdem docebat, cun- ^{n. 34.}
 ctosque congruis officiis demereri stu-
 debat. Cum magno desiderio teneretur
 parentes suos ad amplectendum Institu-
 tum monasticum permovendi, impetrata
 licentia ad domum paternam profectus,
 revertens ad monasterium patrem addu-
 xit, eumque in fratrum numerum recipi
 rogavit. Matri quoque persuasit, ut ve-
 lum inter mulieres Deo Sacras accipe-
 ret. Igitur Berno Abbas non in vanum
 auguratus, Odonem brevi virum illu- ^{n. 37.}
 stre futurum, Ordine Presbyteratus
 invitum insigniri curavit a Turpione
 Episcopo Lemovicensi, Præsule virtuti-
 bus & scientia clarissimo. Ad quem
 cum aliquando Berno Odonem misisset,
 cum eo Episcopus prolixo sermone de
 Dignitate Sacerdotii & præsentis Ecclesiæ
 statu differuit. Odo collapsam Presby-
 terorum disciplinam præcipue deflebat,
 eoque colloquio commotus Turpio roga-
 vit Odonem, ut quæ apud se ore protu-
 lisset, literis mandaret & sibi traderet.
 Renuit Odo, nisi id Abbas suus præci-
 peret. Quam facultatem cum Episco-
 pus facile impetrasset, Odo sermonem,
 in tres libros, qui Collationes nominan-
 tur, divisum conscripsit.

Sæculum X. Bernone Abbate, ut memoravi, mor-
 A. C. 930. ti proximo, & Fratres rogante, ut sibi
Bibl. Clun. Successorem eligerent, illi Odonem re-
 p. 160. luctantem adducunt, clamantes uno ore,
 vita n. 38. quod hunc sibi Abbatem deposcerent.
 Nec forsan Odo flecti se passus esset, ni-
 si Episcopi præsentis excommunicatio-
 nem diutius repugnanti comminati fuif-
 sent. Ergo Benedictionem Abbatialem
 S. Odo annos natus quadraginta octo recepit, &
 Abbas. Bernone defuncto migravit Cluniacum,
 vit. l. II. præcipuum ex illis tribus, quibus præ-
 n. I. 2. rat, Monasterium. Ibi ædificia necdum
 consummata perfecit, adjutus subsidiis,
 quæ per miraculum sibi concessa credi-
 dit. Iis certe adscripsit beneficium illud,
 quo ex Gothia tria millia solidorum ac-
 cepit. Exinde Monasterium Cluniacen-
 se ex ceteris omnibus, exacta Regulæ ob-
 servantia, eximiis virtutum, quæ in fra-
 tribus fulgebant, exemplis, Religionis
 studio, & charitate in pauperes eminere
 cœpit.

§. V.

*Stephani VIII. Obitus. Joannes XI.
 Papa.*

Flod. vers. p. Inter hæc Stephano VIII. Papa anno non-
 607. *Luitpr.* gentesimo trigesimo primo, postquam
 III. c. 12. Petri Cathedram annis duobus, men-
Sup. l. LIV. se uno & diebus duodecim tenuisset, fa-
 s. 42. tis

tis functo (*), veteratrix illa Maria seu Marozia suprema potestate, qua Romæ cum Guidone marito, Marchione Thuscianæ, dominabatur, strenue usa effecit, ut filius suus, nomine Joannes, ex nefando commercio cum Sergio Papa III. procreatus, Papa ordinaretur, quamquam non modo natales spurii, sed etiam juvenilis ætas, tantæ Dignitati & oneri ferendo impar, repugnarent. Unde etiam omni auctoritate & potestate carens Religionis solum ministeria peregit. Brevi post ejus Ordinationem tempore Guidone mortuo Marozia vidua, missis ad Hugonem Regem Longobardiæ Legatis, se ipsam in tori consortem, & in dotem Civitatis Romanæ Dominium obtulit. Ille non dubitavit occurrentem sibi fortunam apprehendere, Romam contendit, atque, arce S. Angeli occupata, Maroziam, in ea, ut in tuto esset, commorantem, (**) nuptiis sibi junxit.

O 4

§. VI.

(*) Palatius in hoc Pontifice: *Fuit Pontifex legitime electus, cujus vita mansuetudinis & Religionis plena fuit. Biennium cum sedisset, obiit non sine veneni suspitione; Menstruū namque tot Pontifices veneni suspitione carere non possunt - - - qui integris & Religiosis moribus cum meretrice non convenirent, quæ dominabatur in Urbe.*

(**) Nempe incestis; nam Hugo Guidonis, mariti Marozianæ defuncti, frater uterinus.

Sæculum X.

A. C. 931.

§. VI.

Ratherius Episcopus Veronensis.*Chr. Lobien.*

c. 19.

*Mabill. Sac.*5. *Act. p. 478.**Sup. l. LIV.*

S. 56.

Priusquam Rex Hugo Romam veniret, Episcopatum Veronensem contulit Hilduino, qui olim Pontificatum Leodicensem ambierat, & spe sua frustratus, ordinato Richerio, ad Hugonem se receperat. At Ratherius, monachus Lobienensis, quo illa ætate nemo eruditior, secutus fuerat Hilduinum, cui semper favit, eique Rex Hugo, cum Hilduinum Ecclesiæ Veronensi præfecit, promiserat eandem Ecclesiam, si Hilduinus nata occasione ad majorem fuisset translatus. Factum etiam, ut Archiepiscopus Mediolanensis eligeretur; tumque Ratherius Romam missus, Pallium petiturus, quod Hilduino attulit, & Joannis Papæ literas, quibus rogabat, ut Ratherius Episcopus Veronensis ordinaretur. Verum cum Rex Hugo mutata mente hanc Dignitatem alteri destinasset, importunæ ipsi acciderunt Pontificis preces. Vicerunt tamen, accedente Hilduini & Regni Principum sollicitatione, atque Ratherius Episcopus Veronensis est ordinatus. Sed juravit Rex, pessime se eum habiturum; nec levius quam pro atrocitate minarum Episcopum persequi cœpit. Misit ei commentarium, in quo præscribebat, quantum de redditibus Ecclesiæ ipsi ut Episco-

po

po reservare liceret, præcipiens, ut ju-
ramento se obstringeret, nunquam se vi-
vo, aut Lamberto filio suo, plura peti-
turum. Tum Ratherium condiciones
indignas rejicientem, quæsito alio præ-
textu, in altam turrim urbis Ticinensis
captivum detrussit, ubi annis duobus &
dimidio detentus est.

Sæculum X.
A. C. 931.

§. VII.

Artaldus Archiepiscopus Remensis.

Artaldo quoque Neo-electo Archiepis-
copo Remensi Joannes XI. Papa Pal-
lium misit. Comes Hebertus jam annis
plus quam sex Bonis hujus Ecclesiæ no-
mine Hugonis parvuli filii sui potieba-
tur; quamvis vero Rudolpho Regi, cum
ab ipso Archiepiscopatus administratio-
nem obtineret, promisisset, se tam Cle-
ricos, quam Laicos Vasallos clementer
habiturum, & suum cuique daturum,
nihilominus pro lubitu omnia decerne-
bat. Complures Clericos Beneficiis
suis spoliavit (nempe fundis illis, quo-
rum usumfructum in mercedem præstan-
di Officii Ecclesiastici eis Episcopi præ-
cedentes concesserant) eosque quibus-
dam aliis pro suo arbitrio dedit. Ad
peragenda autem Ministeria spiritualia
in Ecclesia Remensi Hebertus advoca-
vit Udalricum Archiepiscopum Aquen-
sem in Provincia, qui Sedem suam ob

Sup. n. 1.
Libell. Artæ.
tom. 9. Conc.
p. 627.

Frod. hist. 4.
c. 20.

c. 22.

O 5 Sara-

Sæculum X. Saracenorum incurfus reliquerat, eique
A.C. 932. Abbatiam S. Timothei cum una Præ-
 benda, id est, unius Clerici portione,
 contulit.

*Frod. in
 Chro.*

Interim Hebertus omnibus Bonis Ec-
 clesiæ fruebatur, & cum uxore in domo
 Episcopali habitabat. Tandem vero
 anno septimo, ex quo hanc Ecclesiam in-
 vaserat, nempe anno nongentesimo tri-
 gesimo primo, exortis inter Regem Ru-
 dolphum & ipsum jurgiis, ille Episcopo-
 rum querelis aures dare constituit, indi-
 gnantium, quod tanto tempore Ecclesia
 in Galliis princeps sine pastore esset.

Id. 4. c. 24.

Cum ergo Rudolphus ad Clericos &
 populum Remensem literas misisset, qui-
 bus Electionem Archiepiscopi accelera-
 re jubebantur, & ipsi respondissent, id
 nulla ratione fieri posse, cum Archiepis-
 copum haberent in vivis agentem, Rex
 Rudolphus, quem Hugo Comes Parisien-
 sis, complures alii Principes & quidam
 Episcopi sequebantur, contractum exer-
 citum Heberto absente civitati Remensi
 admovit. Tandem, postquam in tertiam
 septimanam tenuisset obsidio, omnes
 Clerici & Laici illius Diœcesis extra Ur-
 bem degentes, atque aliqua pars illorum,
 qui intus erant, Artaldum monachum
 Cœnobii S. Remigii, qui ab Heberti par-
 tibus deficiens Hugoni Comiti se addi-
 xerat, eligere constituerunt. Tunc ve-
 ro

ro Vasalli Ecclesiæ venientem Regem a-
 pertis portis excipiunt, qui Artaldum ab
 Episcopis octodecim tam ex Francia,
 quam ex Burgundia convocatis ordinari
 iussit. Eum deinde illius Provinciæ E-
 piscopi Throno Archiepiscopali impo-
 suerunt, Clericique & populus eundem
 Præsulem suum venerati sunt. Romam
 deinde misit, qui Pallium peterent; sed
 Legati non prius quam uno anno post
 ejus Ordinationem, nempe Salutis repa-
 rata nongentesimo trigesimo tertio, re-
 dierunt.

§. VIII.

Concilium Erfordienſe.

In Germania consentiente Rege Henri-
 co, suadente Hildeberto Archiepisco-
 po Moguntino, qui Herigero anno 925.
 defuncto successerat, Erfordix prima die
 Junii anno 932. Regni ejus decimo quar-
 to, Indictione quinta, Concilium celebra-
 tum. Hildebertum, antea Abbatem Ful-
 densem, in quo Monasterio enutritus &
 educatus fuerat, præclaræ virtutes, &
 summum a natura acceptum ingenium,
 literarum studiis excultum commenda-
 bant. Quin & Prophetiæ dono prædi-
 tum crediderunt. Alii præterea duo
 Archiepiscopi, Rutgerius seu Rogerius
 Trevirensis, exinde post annos duos mor-
 tuus, & Unnius Hamburgensis Concilio
 Erfor-

Sæculum X.
 A. C. 932.

Mabill. Sæc.
 V. Act. p. 19.

- Sæculum X. Erfordienſi interfuerunt. Item decem
A. C. 932. Epifcopi, videlicet Verdenſis, (*) Con-
 ſtantiſis, Paderbornenſis, Halberſta-
 denſis, Auguſtanus, Herbipolenſis, Oſna-
 brugenſis, Monafterienſis, & Mindenſis.
 C. 2. Quinque Canones conditi, quibus præ-
 cipitur, ut Feſta duodecim Apoſtolorum
 celebrentur, & jejunia huc uſque con-
 ſuetæ ſeruentur. Nemo niſi conſentien-
 te ſuo Epifcopo jejunium ſibi imponat.
 Scilicet, quia id ſæpe hariolandi & ſuper-
 ſtitionis cauſa fiebat. Judicia forenſia
 C. 5. diebus Dominicis, Feſtis, aut Vigiliis non
 habeantur. Prohibet Rex, ne quisquam
 C. 2. ſeptem diebus ante Natalem Domini Sal-
 uatoris, a Quinquageſima uſque ad O-
 ctavam Paſchæ, & ſeptem diebus ante
 Feſtum S. Joannis Baptiſtæ in Judicium
 C. 3. vocetur. Nemo Chriſtianus in Eccleſiam
 pergens, ibi commorans, aut revertens,
 a miniſtris Potēſtatis Sæcularis citetur
 vel laceſſatur.

§. IX.

(*) In Actis Conciliorum legitur etiam Ri-
 no Argentina civitatis Epifcopus, qui hic per
 oſcitantiam omiſſus eſt.

Item in Actis Epifcopus Verdenſis dicitur:
Adalguardus Fardunenſis Eccleſiæ Epifcopus.
 Et in margine viſitur: *notula, locus ignotus.*

Sed nullatenus dubito, quin Fardunenſis
 Eccleſia nulla alia ſit, quam Epifcopatus Verden-
 ſis anno probabiliter 786. fundatus.

Fleur. Tom. X. pag. 420.

§. IX.

Sæculum X.
A. C. 932.*S. Udalricus Episcopus Augustanus.*

Episcopus ille Augustanus, qui huic ^{vit. Sæc. V.}
 Concilio interfuit, erat S. Udalricus, ^{Act. Ben.}
 eximium Sæculi sui Decus. Is excelsa ^{p. 415.}
 profapia Allemannorum natus anno o-
 ctingentesimo nonagesimo tertio, in ^{Sup. Lib.}
 Abbatia S. Galli educatus, & literis im- ^{LIV. §. 57.}
 butus, diebus Festis invisebat S. Wibo-
 radam reclusam, quæ ad fenestram stan-
 ti colloquens, salutaria monita, præ-
 fertim ad conservandam corporis puri-
 tatem suggerebat. Atque ut hujus vir-
 tutis daret aliquod monumentum, ei
 Sancta Virgo cingulum suum & partem
 cilicii tradidit, quæ dormienti cervicalis
 loco essent. S. Virginis, quam nutricem
 suam appellabat, exhortationibus admo-
 dum delectatus, diutius quam constitue-
 rat, studiis liberalibus in Monasterio ^{vit. S. Wibo.}
 S. Galli vacavit, eamque consuluit, an ^{n. 17.}
 sibi expediret, Monachum in eodem
 monasterio fieri; id enim fratres cupe-
 re, qui eum Abbatem sibi exoptarent.
 Illa respondit, ipsi onus Episcopale de-
 stinari ad fluvium quemdam, & locum
 orientem versus positum, ubi eum mul-
 tæ ærumnæ manerent.

Udalricum, absoluto in Monasterio
 S. Gallensi studiorum curriculo rever-
 sum, parentes ad obsequia præstanda
 mise-

Sæculum X. miserunt Adalberoni Episcopo Augusta-
 A. C. 932. no, illam Sedem jam ab anno 887. te-
 nenti, viro docto, & imprimis Musica
 peritissimo, cujus maxime consilii Rex
 Ludovicus Arnulphi filius in Reipubli-
 cæ regimine utebatur. Præter alia be-
 neficia Episcopus contulit Udalrico præ-
 fecturam Camerae Ecclesiæ suæ; unde
 ipsius erat officii vestes Clericis & pau-
 peribus distribuere. Sub illud tempus
 Udalricus, Romam peregrinatus, mor-
 tem Adalberonis Episcopi sui comperit,
 ipso Papa referente, qui ei prædixit,
 quod defuncto post aliquot annos succes-
 surus esset. Tunc vero Hiltinus, Epis-
 copus Augustanus, ordinatus est, quem
 cum Udalricus non his natalibus ortum
 esse sciret, ut ei servire sibi conveniret,
 ad matrem se contulit tunc elato mari-
 to viduam, ejusque curam in se susce-
 pit.

Tandem Hiltino post annorum quin-
 decim cursum, nempe anno 924. vita
 functo, sollicitante Burchardo Allemanniæ
 Duce, Udalrici nepote, aliisque Propin-
 quis idem rogantibus, Regi Henrico
 præsentatur Udalricus, cui Ecclesiam
 Augustanam conferret. Concessit Rex,
 quod petebatur, addens, se virum Udal-
 rico doctiorem non novisse. Ergo Au-
 gustam deducitur, & in Festo Innocen-
 tium ordinatur. Tum S. Udalricus ni-
 hil

hil antiquius habuit, quam Ecclesiam suam sedente Antecessore suo flammis vastatam restaurare, quod difficillimi operis molimen fuit; quippe vicinis urbibus a Paganis, videlicet Hungaris, destructis & incensis, Ecclesiæ servis maximam partem occisis, reliqui cum extrema paupertate conflictabantur. Ceterum Episcopus præstituto tempore ad Regem obsequii causa pergebat.

Sæculum X.
A.C. 933.

§. X.

Ecclesia Hispaniæ.

In Hispania Alphonfus IV. postquam an- nis aliquot rerum potitus esset, Mun- do valedicere & cucullo se involvere a- nimo constituit. Quia vero Ordognus ejus filius puerum necdum egressus erat, vocato ad se Fratre Ramiro, quod consilium cepisset, aperit, Regnum tradit, & in Monasterium S. Fagonis se recipit. Verum ecce, cum post aliquod temporis spatium victus regnandi desiderio iterum coronam appeteret, captus a fratre, oculis privatur. Ceterum Alphonfus, Monachus, nam nomen hæsit, univ- süm annis septem, totidemque mensibus regnavit. Ramirus II. vero anno 933. Æra 971. resumtis Regni habenis, filiam suam Geloiram seu Elviram Deo consecravit, eique in Civitate Legionensi magnum Monasterium honori S. Salva- toris

Sæculum X. toris dedicatum ædificavit. Quatuor
 A. C. 933. alia præterea extruxit Monasteria, & im-
 minente morte, Episcopis & Abbatibus
 vehementer rogantibus, Confessionem,
 id est Habitum Monasticum recepit,
 obiitque, postquam annis octodecim &
 tribus prope mensibus regnasset. Or-
 dognus III. ejus filius anno 945. Æra 983.
 parenti successit.

vid. Cang.
 Gloss. Conf.
 Moral.
 XVII. c. 19.

§. XI.

Albericus Romæ Dominus.

Romæ Hugo Rex, cum suam potesta-
 tem satis stabilitam putaret, Roma-
 nos & imprimis Albericum Maroziaæ no-
 væ nuptæ suæ & Adalberti Marchionis
 filium despiciebat. Quadam die Albe-
 ricus, jubente matre, Regi Hugoni Vitri-
 co suo manus abluenti aquam affudit, &
 ab eo in faciem cæsus est, quod juvenili
 improbitate aquam immodicam dedisset.
 Is vero ut illatam sibi ulcisceretur inju-
 riam, Romanis ad concionem convoca-
 tis, contra Hugonem & propriam ma-
 trem tam apte peroravit, ut illum ipsum
 Dominum sibi elegerint, & confestim ad
 oppugnandam arcem S. Angeli convola-
 verint, quo Hugoni militem contra-
 hendi tempus adimeretur. Qui subito
 terrore percussus, qua munitiones mu-
 ro civitatis jungebantur, fuga se prori-
 puit. At Albericus, Urbis Dominus,
 Maro-

Maroziam matrem & Joannem Papam fratrem in Arce captivos tenuit. Sæculum X.
A. C. 933.

§. XII.

Theophylactus Patriarcha Constantinopolitanus.

In illa captivitate Joannes Papa ab Al-
berico compulsus fuisse dicitur ad u-
sum Pallii Theophylacto Patriarchæ
Constantinopolitano & Successoribus e-
jus in perpetuum concedendum.

Luitpr. leg. Post. Theo. p. 254. n. 19. Sim. Mag. n. 32.

Nicolaus Mysticus naturæ debitum solverat anno nongentesimo vigesimo quinto, Indictione decima tertia, die decima quinta Maji, postquam, ex quo restitutus fuerat anno 911. annis quatuordecim Sedi Constantinopolitanæ præfuisset.

Tum Stephanum Metropolitam Ama-
seensem, cui exsecta erant virilia, Pa-
triarcham mense Augusto, ejusdem anni
925. salutarunt, qui postquam hac Di-
gnitate non plus annis duobus & unde-
cim mensibus fulsisset, obiit decima quin-
ta Julii anno nongentesimo vigesimo o-
ctavo. Hujus vero Successor fuit Try-
phon monachus, qui, etsi Sanctitatis o-
pinione floreret, passus tamen est se,
contra regulas Ecclesiasticas ad præsti-
tutum tempus ordinari, quoad nempe
Theophylactus Imperatoris Romani Le-
Hist. Eccles. Tom. XIII. P cape-

Sup. Lib. LIV. §. 47

Sæculum X. capeni filius ad aetatem perveniret, qua
A. C. 933. Dignitatem Patriarchalem ipsi destina-
 tam capere posset. Estque hoc primum
 & celebre exemplum illius abusus, quem
 sequentibus temporibus Fidei Commis-
 sum Ecclesiasticum dixerunt.

Anon. n. 32. Tryphon Patriarcha Constantinopo-
 litanus ordinatus est decima quarta De-
 cembri anno nongentesimo vigesimo
 octavo; cumque præterisset tempus,
 de quo convenerat, depositus mense Au-
 gusto, Indictione quarta, nempe anno
 nongentesimo trigesimo primo, ad Mo-
 nasterium suum se recepit, ubi vitam
 clausit. Sedes vero Constantinopolita-
 na adhuc dum uno anno & quinque men-
 sibus vacavit, quod Theophylacti juven-
 tus Ordinationi obfisteret. Tandem
 consecratur in Festo Purificationis secun-
 da die Februarii, anno nongentesimo tri-
 gesimo tertio, Indictione sexta, consen-
 tiente Papa, qui Legatos cum Epistola
 Synodica ad ejus ordinationem confir-
 mandam miserat. Theophylactus in
 Cathedra Constantinopolitana annis vi-
 ginti tribus sedit. Ceterum, Luitpran-
 dus ille est, qui exinde post annorum tri-
 ginta quinque lapsum Constantinopoli
 versatus testatur, Papam ei Pallium ju-
 re perpetuo concessisse, sed alias ad illud
 usque tempus in Scriptoribus non occur-
 rit,

n. 34.
Sim. Mag.
 43.

rit, Patriarchas aut alios Episcopos Orientis Paullum a Papa accepisse.

A. C. 933.

§. XIII.

Res Ecclesie Orientalis.

Eodem anno nongentesimo trigesimo tertio vita functus Christodulus Patriarcha Melchita Alexandrinus, viginti sex annorum Pontifex, Fostat, urbe totius Ægypti, ex quo nobilissima hæc terrarum pars Musulmannis obtigerat, principe, sepultus est.

Eut. to. 2.

p. 424.

Sup. Lib.

LIV. §. 41.

Ei successit Euty chius, ejusdem urbis Medicus, annos natus sexaginta cum Patriarcha ordinatus est octava die secundi mensis Arabici, anno Hegiræ 321. Diocletiani 649. *Alcaber* Califæ primo. Nomine Arabico hic Patriarcha dicebatur *Said*, quod significat Beatum, atque idipsum vox Græca, Euty chius exprimit.

Eut. to. 2.

p. 527.

Bibl. or.

p. 736.

Ad nos usque pervenit Euty chii Opusculum continens Historiam Universalem a Creatione Mundi usque ad ipsius ætatem lingua Arabica, hæc enim erat ipsi patria, conscriptum. Compendium istud, etsi mendis non careat, est tamen pretiosum in Historia monumentum, unde hæctenus Patriarcharum Alexandrinorum Melchitarum seriem accepi, quam deinceps continuare nequeo. (*) Euty chius, non plus annis

Elmac. l. 3.

c. 1. p. 208.

P 2

septem

(*) Misera plane Alexandrinæ, Jerosolymitanæ

Sæculum X. septem Pontificatum tenuit, quo toto
A. C. 933. ferme tempore multis jurgiis fatigaba-
 tur,

tanæ, aliarumque in Oriente Ecclesiarum, ob
 Dominationem Saracenorum, & multo magis
 post ruptum Communione cum Ecclesia Romæ
 vinculum conditio fuit. Quippe, ut narret
 R. P. Boucher in suo Itine. ad Oriental. plag.
 præter Romanos & Maronitas Catholicos in Se-
 ctas sex Schismatici Orientales hodie dividuntur,
 videlicet, in Græcam, Georgianam, Nestorianam,
 Armenianam, Abissinam, & Copticam.

Illud vero omnino infinita Dei Sapia &
 Potentia dignum! quod hodieque in civitate
 Jerosolymitana, loco Redemptionis nostræ, in
 medio Mahometanorum, Inimicorum suorum,
 ipsis invitis, videntibus & ringentibus, colatur
 & adoretur.

Refert idem P. Boucher, se sæpius obser-
 vasse, Mahometanos istos miserabiles, cum Sa-
 cerdotes & Ministros Altaris Romanos in Eccle-
 sia Divinum Officium cantantes audirent, &
 Sanctum Missæ Sacrificium celebrantes conspi-
 cerent, trepidos adstare, percutientes pectora
 sua dicere: *Boni sunt Latini!* & non nisi edi-
 tis magnæ venerationis signis ex Ecclesia abiret
 at nihilominus, si eosdem viros Religiosos ex-
 tra Ecclesiam vel in civitate, vel in agris sibi oc-
 currentes haberent, ipsos fustibus, pugnis, la-
 pidibus & omnis generis contumeliis insectari.

Ceterum RR. PP. S. Sepulchri Custodes si-
 cut omni tempore, ita & in hunc usque diem
 sex.

tur, quia plerosque de ejus populo Jacobitarum errores inficiebant. Verum cum *Achid*, illa ætate Ægypto præfectus maximam ab iis pecuniæ vim exigeret, & opprobria innumera devorare cogeret, dissidentes ad pacem domesticam servandam, & Conventus in una Ecclesia celebrandos compulit.

Obiit Euty chius anno Salutis nongentesimo quarto, Hegiræ trecentesimo vigesimo octavo.

Patriarcha Alexandrinus Jacobita illa tempestate erat Gabriel, anno nongentesimo decimo sexto, postquam Sedes annis quatuordecim vacasset. Is omnibus sibi subditis viris feminisque unius *Dinar* aurei tributum imperavit, seditque annis viginti uno & dimidio usque ad annum Christi nongentesimum trigesimum octavum. Nam totam Patriarcharum istorum Jacobitarum seriem habemus. Antiochiæ Patriarcha Melchita

Sæculum X.
A. C. 933.

Chr. or.
p. III.

Eut. p. 523.

P 3 ta

sexcentas vexationes pati coguntur, postquam jam ante annos circiter quadringentos ipsis hæc provincia obtigit. Namque Illustrissimus & Reverendissimus Dom. Franciscus de Gonzaga Ord. FF. Min. Præpositus Generalis & Archiepiscopus (Episcopus) Mantuanus, qui scripsit anno 1587. notat: *Ante annos 220. a Fratribus nostris bona fide ac pacifice loca Sancta terræ Jerosolymitanæ occupata sunt.*

Sæculum X. ta Elias, e vita migravit anno Hegiræ
A. C. 933. 317. mense sexto, id est, anno nongen-
 tesimo vigesimo nono. Cumque Sedes
 deinde annis quatuor vacasset, Califa
Radi anno primo, Hegiræ trecentesimo
 vigesimo tertio, Jesu Christi nongente-
 simo trigesimo quinto, Theodosius, alio
 nomine Stephanus, Patriarcha ordinatus
 est. Is fuerat *Cateb* seu Notarius, olim
 Bagdati cum *Mounés* Evnucho thesauro
 Califæ præfecto versatus. Jerosolymæ
 Patriarchali Dignitate fulgebat Christo-
 phorus, duorum filiorum, duarumque
 filiarum parens, quo sedente Musulman-
 ni rixis in Constantini Ecclesia excitatis
 portas exusserunt, & Ecclesiam S. Sepul-
 chri diripuerunt circa Festum Paschæ an-
 no 325. seu Salutis nongentesimo trige-
 simo septimo.

p. 528.

p. 531.

Elmac. lib. 2.
 c. 19.

Ne vero Califas prætereamus; *Mo-*
elavi anno 295. Salutis 908. e vivis ra-
 pto successit frater *Jafat Abulfadel* co-
 gnomento *Almuçadir-Billa*. Is annos
 non plus tredecim natus Imperium,
 quod ante ipsum Califarum nullus, annis
 viginti quinque tenuit; quo regnante
 Secta, seu potius Fatimitarum factio,
 exordium sumsit. Namque anno 298.
 seu 910. Mahomet, alio nomine *Obei-*
dalla, gente Arabs ex provincia *Irac*,
Fatemiah. p. contendens, se ex genere *Ali*, & *Fati-*
342. Mahadi mæ, Prophetæ filia, originem ducere,
 p. 531. cum

cum *Segelmesse*, Africae urbem, venisset, effecit, ut *Emir-Amulmenin*, id est, Fidelium Princeps, proclamaretur, assumpto *Mebedi* Titulo, cujus apud Musulmannos maxima erat reverentia. Tum regionibus omnibus, quæ in Africa Mahometanis parebant, Siciliaque, in suam potestatem redactis, & excusso Califarum Bagdati residentium jugo, Regnum in nepotes transmisit. In Arabia, cum anno 312. seu 924. *Abutaber* Carmenianus (ita dicebatur nova Secta regnante ipsius Antecessore orta) Mecham peregrinantium catervam invasisset, & profligasset, nemo annis sequentibus duodecim illo profectionem suscipere ausus est. Idem capta civitate Meehensi tabulam nigram lapideam, cujus apud Musulmannos maxima erat Religio, abstulit, eamque ingenti pecuniæ vi accepta reddidit.

Sæculum X.
A. C. 933.

Anno trecentesimo decimo quinto, Salutis humanæ nongentesimo vigesimo septimo in Persia novum Regnum, *Divisum Imperium* dictum extitit, atque ita Mahometanorum imperium in plurimas partes abiit. Califa *Almuçtadir* anno 310. seu 932. cum annum ætatis numeraret trigessimum octavum, a suis interfecto, successus est Mahomet *Abulmansor*, qui *Alcacher - Billa* dici voluit. Sed cum tanto imperio ineptum se exhiberet, a

Divisum Imperium Musulmannorum.

Sæculum X. militibus civitatem Bagdatensem expi-
A. C. 933. lantibus folio dejectus, undecim inte-
 gris exinde annis, stipem ab obviis qui-
 busvis in *Moschea* flagitans miserrimam
 vitam traxit.

Successorem habuit nepotem suum
 Achmet *Abutabas*, Califæ *Mucladir* fi-
 lium, *Aradi-Billa* dictum, qui annis pro-
 pe septem, nempe ab anno 322. seu Sa-
 lutis 934. usque ad annum 329. seu 940.
 regnavit. Ipsius ætate potentia Califa-
 rum penitus corruit, & tantum Impe-
 rium divisum in plurimos, qui vectigalia
 in ærarium suum comportari jubebant,
 arma, ut lubebat, arripiebant, abjicie-
 bantve, solo supremi Principis nomine
 Califis relicto. Namque eos adhucdum
 Religionis Imperiique Caput agnosce-
 bant, in precibus publicis nomen re-
 gnantis memorabant, illudque pecuniæ
 imprimebant. Tandem etiam Califa
 Bagdatensis provincias illas in Feudum
 concedebat tradito in signum receptæ
 fidei vexillo, sed semper illis, qui viri-
 bus superiores erant. Itaque *Ægyptus*
 & *Syria* uni Domino, *Diarbecria* seu
Mesopotamia alteri parebant. Alius *A-*
rabia, alius *Persia*, alius aliis provinciis
 dominabatur. Quin etiam Bagdati, ipsa
 Califæ Sede, alius Princeps, quem Emi-
 rum Emirorum appellabant, imperabat.
 Dudum Musulmanni in Hispania a Bag-
 daten-

datensibus defecerant, & qui in Africa Sæculum X.
 degebant, eorundem Dominationi se se A.C. 933.
 subtrahere cœperant, electo sibi Princi-
 pe Mehedi filio, qui nomen *Caumbriam-*
villa, id est, a Deo Instituti accepit.
 Quare Califas hosce Bagdatenses, vana
 Principum simulacra, nominatim non
 amplius referam, etsi per plura sæcula
 extiterint; sed, ubi Principis alicujus
 Musulmannorum mentionem facere o-
 portebit, illius nomen ponam, qui tunc
 temporis summa potestate gaudebat.
Radi (*) illorum Califarum ultimus fuit,
 qui de more in *Moschea* suggesto subli-
 mis diebus Veneris oravit, qui de exer-
 citibus, de ærario decernere potuit, qui,
 Antecessorum suorum exemplo, mensæ
 suæ & cubiculis Præfectos habuit. Is
 etiam denique, sicut Principum illorum
 plerique, ex immodico Veneris usu de-
 cessit.

§. XIV.

Joannis XI. exitus. Leo VII. Papa.

Joannes XI. non plus annis ferme duo- Fr. vers. p.
 bus nomen Pontificis gessit, sive ex 607. Id. Chr.
 eo tempore, quod in custodia transegit, 936.
 pro Pontifice non amplius haberi cœpe-
 rit, sive jam anno nongentesimo trigesimo

P 5 mo

(*) Nempe, Achmet *Abulabas*, *Aradi Bil-*
la. Ut supra.

Sæculum X.
A. C. 936.

mo tertio mortem oppetierit; quod si accidit, S. Petri Sedes annis tribus vacasset, nam Leonem VII. Joannis Successorem demum anno nongentesimo trigesimo sexto ordinatum fuisse, exploratum est. Erat porro Leo fidelis Dei Servus, qui supremam in Ecclesia Dignitatem non modo non quæsit, sed ea invitatus donatus est, postquam ad amolendum a se hunc honorem nihil intentatum reliquisset. Pontifex creatus nihil de præteritæ vitæ ratione dimisit, orationi & Rerum cœlestium contemplationi intentus, cunctis facilis, humanus, sapiens, & sibi conversantibus jucundus. Frodoardus, qui ista indole natum fuisse Leonem refert, eum viderat & sæpe conviva collocutus fuerat. Ceterum Leo annis tribus & dimidio Sacram Sedem tenuit, Alberico Romæ dominante, & Hugone omnem lapidem ad æmulum opprimendum frustra movente.

§. XV.

S. Odo Romæ.

*vit. Odon.
l. I. n. 27.*

Papa Leo, memoratos æmulos reconciliare cupiens, eodem anno nongentesimo trigesimo sexto Odonem Abbatem Cluniacensem, cujus magna erat apud Hugonem Regem auctoritas, Romam advocat. Venit Odo, cumque in itinere ad Adegrimum veterem amicum suum

saum divertisset, is quid sibi per visum oblatum fuisset aperuit; videlicet, illa hora, & illa die S. Martinum sibi factum esse conspicuum, & dixisse, quod Roma veniret, & in Franciam pergeret, ut coronationi & unctioni Regis Ludovici eadem die interesset. Odo notavit diem & horam, docuitque eventus, verum fuisse vaticinium. Rex Carolus Simplex e vita migraverat anno nongentesimo vigesimo nono, septima Octobris, Peronæ, in qua civitate a Comite Herberto captivus tenebatur.

Sed ejus obitu rerum facies in Francia nullatenus mutata, quamdiu Rudolphus, quem omnes Regem venerabantur, luce fruebatur. Mortuus est autem decima quinta Januarii anno nongentesimo trigesimo sexto; tuncque Optimates Ludovicum Caroli Simplicis filium, quem Mater Ogiva in Angliam ad fratrem suum Regem Edelstanum deduxerat, in Franciam revocarunt, eumque Artaldus Archiepiscopus Remensis Lauduni, Proceribus regni & plusquam viginti Episcopis præsentibus, Die Dominica decima nona Junii, anno nongentesimo trigesimo sexto consecravit. Ceterum ex illa in Anglia commoratione Ultramarinus dictus est.

Postquam Odo Abbas in Urbem per-
venit, concordiam reduxit inter Regem
Hu-

Sæculum X.
A. C. 936.

Chro. Frod.
936. *Et hist.*
4. c. 26.

Sæculum X. Hugonem & Albericum, cui Rex filiam
 A. C. 936. suam in matrimonium dedit. Unde Al-
Luitpr. IV. bericus Princeps, cum maximo in pretio
c. I. vit. lib. Odonem haberet, cujusdam rustici ma-
II. n. 9. nus amputari jussisset, qui S. Virum per-
 cutere voluerat, nisi Abbas cruentam ul-
 tionem prohibuisset.

lib. I. n. 27. Rogatus a Pontifice Romano & Cle-
 ricis Monasterium S. Pauli in eum sta-
 tum, quo olim fuerat, restituit, ibique
 quamdiu Romæ fuit, diversatus est. Ma-
L. 2. n. 7. xime vero patientia & charitas Odonis
 eluxit in hoc itinere, cum largissima ma-
 nu eleemosynas sparsit. Ubi Senas in
 transitu divertit, quam civitatem fames
 dire vexabat, conspectis in platea tribus
 viris nobili genere ortis, ut eorum pu-
 dorem levaret, & alio quam eleemosy-
 næ nomine posset succurrere, simulavit,
 se vehementer cupere lauri baccas ante
 ostia domus eorum positas, ipsosque ad
 pretium immòdicum accipiendum sin-
 gulari charitate compulit.

§. XVI.

Saraceni in Italia.

Luitpr. I. c. I. **E**X annis ferme quinquaginta Saraceni
 in Longobardia Fraxineti ad Padum,
 oppido inter Casale & Valentiam posito
 sedem figere cœperant, in principiis
 numero viginti, qui cum in cimba ex
 Hispania solvissent, adversis ventis in I-
 talia

taliam littora inviti coniecti fuerant. Et quia regio illa arridebat, centum alios suæ gentis advocarunt. Tum occasione rixarum inter incolas gliscentium in rem suam solerter usi, usque adeo viribus & numero aucti sunt, ut Alpium fauces obsidentes peregrinis Romam ituris imminerent. Hoc anno cum usque Aquas civitatem quinquaginta passuum millibus Ticino distantem penetrassent, prælio victi & repulsi sunt. Sed alii ex Africa valida classe advecti, Genuam incautis custodibus occupant, cunctis pauperibus interfectis, solis feminis atque infantibus parcunt, & Ecclesiarum thesauros ingentesque civitatis divitias in lembos suos congerunt.

Eodem anno 936. expilata Allemania superioris parte redeuntes, in via complures peregrinantes trucidarunt. Anno nongentesimo quadragesimo Anglorum Gallorumque Romam proficiscentium caterva viam relegere coacta est, postquam Saraceni, capto Agauno & celeberrimo S. Mauritii monasterio igni vastato, eorum non nullos jugulassent. Tandem ad pacta ventum, promiseruntque, passuros se, peregrinos data pecunia transire.

Manassi Archiepiscopo Arelatensi, ut Regis Hugonis tunc potentissimi & sibi cognati favore plenius frueretur, relicta Ecclesia

Sæculum X.
A. C. 936.

Id. IV. 6. 2.

Fr. Chr. 936.
940. 951.

Sæculum X. Ecclesia sua in Italiam commigranti Rex,
A. C. 936. quo propriam firmaret potentiam, Episcopatus Veronensem, Mantuanum, & Tridentinum, adjecta Tridentinæ ditionis præfectura, contulit; unde Ducis magis quam Episcopi munera obire cepit. Ad purgandam tot Beneficiorum possessionem, Manasses afferebat exemplum S. Petri, Antiochia Romam, quæ caput orbis erat, transeuntis. Ab eodem Apostolo S. Marcum ipsius Discipulum Ecclesiæ Antiochenæ præfectum fuisse, quo non obstante idem S. Marcus Ecclesiam Aquilejensem fundasset, & brevi postea ad Alexandrinam fuisset translatus. Tanta, scilicet, Manassis Historiæ Ecclesiasticæ scientia & artis criticæ peritia erat.

§. XVII.

Epistola Papæ in Bavariam missa.

Gerardus Archiepiscopus (*) Laureacensis,

(*) In Actis Conc. Edit. Paris. anno 1714. occurrit Epistola Leonis Papæ VII. numero secunda ad hunc Gerardum data, in qua ei concedit usum Pallii, cum hac Inscriptione: *Leo Episcopus, Servus Servorum Dei, reverendissimo & sanctissimo confratri nostro Gerardo Sanctæ Laureacensis Ecclesiæ Archiepiscopo, omnibus diebus vitæ tantum tuæ exhinc amodo. Ceterum de hoc*

censis, (*) *cujus Sedes posteriore tempo-* Sæculum X.
A. C. 936.
re Juvavium seu Salisburgum transla-
ta, (**) Romam profectus, cum Sum-
 mum

hoc Gerardo A. R. P. Josephus Mezger in *Histo-*
ria Salisb. ista habet, p. 282. Post hos igitur
Gerardus Præsul lapsa pene Sæculo litem se-
pultam suscitavit, & honores Laureacenses re-
petiit. Faventem habuisse videtur Leonem VII.
qui ab anno 936. usque ad annum 939. jacta-
tæ magnis tempestatibus Ecclesiæ triennio cla-
vum pie tenuit. Hujus duplex Epistola apud
Auctores extat: Utraque sine anno & die. In
priori Gerardus salutatus a Papa Archiepis-
copus, sed ad dies vitæ suæ tantum, cujus Au-
ctores rerum Passaviensium meminisse oport-
uisset.

Tum idem Mezger in *Annotatione: Duo*
ex Leonis Diplomate collegerunt inconsiderate
quidam Scriptores. Unum, quod Egilolfus
(Salisburgensis) quia a Papa tantum salutatus
inter alios Episcopus, Dignitate Archiepisco-
pali exciderit. Alterum, quod Papa Gerardo
ceu Metropolitano illum voluerit subesse. Utrum-
que falsum. &c.

(*) Lauriacum *Lorch* vicus Austriæ Supe-
 rioris ad Danubium fluvium tribus Mill. infra
 Lentiam, & uno tantum ab Aniso, viginti duo-
 bus a Vienna in Occid. Geogr.

(**) Sunt qui dicant Patavium fuisse trans-
 latum. Sed audiamus iterum Clariff. P. Jos.
 Mezger antiquissimi & celeberrimi Cænobii ad
 S. Petrum Salisb. non postremum *Decus, cap. 22.*
Sed

Sæculum X.
A. C. 936.

Ep. 3.
tom. 9. Conc.
p. 596.

num Pontificem de compluribus erroribus, quibus Bavaria vicinæque regiones turbabantur, consulisset, Epistolam retulit directam ad Reges, Duces, Episcopos Juvaviensem, Ratisbonensem, Frisingensem & Sebonensem, seu *Siben*, quæ Sedes postea Brixinonem translata. In hac Epistola Leo Papa ad Quæstiones Gerardi Archiepiscopi respondet in hunc modum:

Sed Benedictus VI. Papa sequenti anno 972. Romæ promotus, pro Friderico (Salisburgensi Archipræsule) decretum fecit, eique ac ejus Successoribus amplissimam Archipræsulis & Legati potestatem in tota Norica provincia, nominatim in Pannonia tam superiori quam inferiori, qualem ejus Antecessores habuissent, abrogato cuiusvis alteri in his provinciis Pallii usu, confirmavit. Contra hanc Benedicti VI. Sanctionem aliam Benedicti VII. ab anno 975. ad annum 984. Pontificatum gerentis e Diametro priori adversam proferunt monumenta Pataviensium: quæ tamen si bene inspiciatur, non immerito suspecta est. Deinde ad infringendam hujus Sanctionis auctoritatem P. Josephus quatuor affert argumenta, & addit: Verum hujus Bullæ vanitatem eventus ostendit. Cum ea Archiepiscopatus Laureacensis memoria & contentio memorata tota concidit. Post Pilgrinum (Pataviensem) nullus Successorum ne nomen quidem amplius affectavit. Occurrent aliqua in Fleurio hoc Libr. Num. XLI. sed his antiquiora.

modum: *Quæritur, an de illis, qui Auguratores, Incantatrices, Maleficos pœna* Sæculum X.
A. C. 936.
mortis affecerunt, aliqua pœnitentia exigi debeat. Respondemus:

Quamvis de his scriptum sit: Maleficos non patiaris vivere, nos tamen prohibere debemus, ne gladio vindice puniantur; sed secundum Judicium Ecclesiasticum vivant, & pœnitentiam agant. Quod si Ecclesiastica Judicia spreverint, humanis subjaceant legibus, & Judices, qui eos interfecerint, viri boni & innocii habeantur.

Consultum est etiam, utrum Episcopi, Pax vobis, vel Dominus vobiscum pronunciare debeant. Sed illud in vestra provincia tenendum, quod in Sancta Romana Ecclesia observatur; nos enim Diebus Dominicis & Festis, non autem in diebus jejunii, Pax vobis, dicimus.

Prohibetur, ne Oratio Dominicalis ad Benedictionem ciborum recitetur, quod eam non nisi in Sancto Sacrificio recitari oporteat. Sed vicit consuetudo contraria. Gerardus Archiepiscopus, inquit deinde Papa, ad nos detulit, quod omnino amaris lacrymis deslendum, nempe, Presbyteros nuptias publice inire, quæsvitque an ipsorum liberi ad Ordines promoveri possent. Quantum crimen, quanta turpitude his nuptiis insit, scimus ex Concilio Niceno, in quo constituitur,

Hist. Eccles. Tom. XIII. Q tur,

Sæculum X.
A. C. 936.
tur, ut Presbyteris ne quidem cum mulieribus in eadem domo versari liceat. In Concilio autem Neocæsariensi deponi præcipitur Presbyter, uxorem ducens; quod ut observetur, districte jubemus. Ezeh. 18. 20 Filii vero, secundum dictum Prophetæ, Patrum suorum iniquitatem non portent. Chorepiscopi (unde videmus, necdum fuisse sublatos) nec Ecclesias consecrent, nec Presbyteros ordinent, nec Confirmationem conferant. Nemo matrem, aut filiam lustricam, conjugem accipiat. Qui tertio cognationis gradu juncti sunt, vel in quarto, si ex ignorantia matrimonium contraxerint, penitentiam subeant.

In fine Epistolæ Pontifex Episcopis præcipit, ut Gerardo Archiepiscopo, Vicario suo obediant, Eberhardum (*) vero

(*) Ex Ducibus illius ætatis Augustissima Domus Baviaræ originem traxit, de quibus Historia Salisburg. Lib. III. Cap. XVIII. hæc habet: *Opposuit Ludovicus (Rex Germaniæ) LUITPALDUM Ducem (Baviaræ) egregium, Cognatum suum, qui ter prælio victor Hungaros profligavit: ipsiusque Regis CHUSSOLIS occisi caput Ludovico retulit: sed quarto prælio (anno 907.) cum magna Bojorum parte cecidit. Ab eo Duce, quem a Carolo per Pipinum Regem natales deduxisse plerique existimant, hodierni Duces Baviarum Genus suum dev-*

ro Baviaræ Ducem eidem auxilium præ-
stare jubet.

Sæculum X.
A. C. 936.

Q 2

§. XVIII.

derivant. Gevvold. Adelzr. Et pag. 280. Bo-
jaria interim proprios Principes Ducesque ite-
rum habere coepit . . . . Ita Luitpaldi, quem
ante laudavimus, filius **ARNULPHUS**, Boi-
cæ Princeps factus, cæso & pene deleto pri-
mum ad Oetingam Hungarorum exercitu glo-
riosus, minus decora & felicia cum Cæsaribus
bella gessit . . . . Denique ad pacis studia re-
versus damna piis locis illata Sacrorum Præ-
sulum auctoritate sarcivit: ut mali nomen,
quod ei vulgo inditum, delevisse meritis visus
sit. Contrarium omnino sentit P. Carolus in
Hist. Frising. P. I. p. 171. Doctissimus P. Candler
in eleganti libro: *Arnulphus male ma-
lus cognominatus* hujus Ducis innocentiam
demonstravit. Teste P. Desing. Suppl. part. I.
pag. 88. At iterum Histor. Salisb. cap. XIX.
Nam *Arnoldus* . . . . *Filius Arnulphi Du-
cis Boicæ cum fratribus EBERHARDO*
(hic est quem Fleurius nominat) & *Her-
manno, a Principatu Boico Ottonis Imp. nu-
tu & ope* . . . . *per Bertholdum patrum
suum, ejusque Successorem Henricum Saxonem
Ottonis fratrem Arnulphi affinem* . . . . *exclu-
sus, solum Comitis nomen retinuit, Arcemque
Schyræ, ubi nunc insigne Cænobium, condidit.*
Interim notandum, Arnulphi hujus sive Boni
sive Mali Posteris non solum Monasterium Schy-
rense, sed etiam Fürstfeldense & Ettalense o-
mnia in acceptis referre.

Sæculum X.
A. C. 936.

§. XVIII.

Henrici Aucupis obitus.

Regin. Cont. Inter hæc novum Dominum sortita e-
934. Herm. rat Germania, Henrico Aucupe, post-
Marian. &c. quam imperasset annis septendecim, in
Witiq. l. I. Sabbato, secunda die Julii, anno nongentesimo trigesimo sexto, fatis functo. Is elapso abhinc biennio insignem de Hungaris reportaverat victoriam, quam Germani ipsius pietati a Cœlo datam crediderunt; namque priusquam Barbaris bellum indiceret, ut se a tributo annuo, quod pendebat, liberaret, populo ad concionem vocato, *Hucusque*, inquit, *vos & liberos vestros rebus omnibus spoliavi, quibus Hungarorum avaritiam explerem. Jam vero, vobis nihil habentibus, Ecclesis thesauros, earumque Ministris Bona, quibus vitam sustentant, eripere cogor. Quid consilii mihi suggeritis? an aurum Deo sacrum rapiam, & tradam hostibus ejus, quo nos de barbarorum manibus redimam? an libertatem a solo Deo expectabimus?* Exclamavit populus, a solo Deo se Salutem suam sperare, & levatis in cælum manibus jurabat, operam se, quamcunque posset, ad hoc bellum collaturum. Ergo solita pensio Hungaris denegatur, cumque in Saxoniam & Thuringiam irrupissent, ubique profligantur. Tum Henricus pecuniam,

cuniam, quæ hostibus danda fuisset, ad Sæculum X.
 Cultum Divinum & alendos pauperes A. C. 936.
 impendit.

In Vexillo principe, quod Regi Henrico in hostium turmas ruenti præferbatur, nomen & imago cujusdam Angeli conspiciebatur. Præterea Rex spem præcipuam ponebat in quadam lancea, quæ Constantini Magni olim fuisse dicebatur, Domini nostri Salvatoris clavis in forma Crucis infixis ornato. Hanc Lanceam Rudolphus II. Rex Burgundiæ habebat, a quo cum eam Rex Henricus postulari jussisset, oblato maximo pretio, ille respondit, nunquam se commissurum, ut carissimum pignus e suis manibus dimitteret. Verum Henrico cominante, se regnum ejus totum igne ferroque vastaturum, flecti se passus est, & Henricus tanto thesauro accepto lætus dona aurea argenteaque pretiosissima & non modicam Sueviæ partem, mercedis loco, Rudolpho dedit.

§. XIX.

Ecclesiæ Septentrionis.

Henricus Rex ad convertendos etiam Infideles egregiam navavit operam; ipsius enim cura quidam Rex Abodritarum, & alius Danorum seu Normannorum baptizati sunt. Regem Gurmium, Reg. Conti an. 931.
 hostem illum Christianorum infensissimum,

Sæculum X. A. C. 936. *Herm. Mar. Sig. 930. Adam. Bre. c. 48. Helm. Chron. Sl. 1. c. 8. Adam. c. 44.* mum, repressit, & ad pacis consilia compulit. Tum Henricus Sleswicum Coloniam Saxonum cum Marchione, qui Imperii terminos custodiret, immisit. Tunc vero Unnius, Archiepiscopus Bremensis, prædicandi Evangelii occasionem nactus, Ecclesiam Hamburgensem jam diu neglectam excolere statuit, & perse ipsum amplissimam suam Diocesim visitare. Secutus est in hoc itinere populus Bremensis Pastorem suum, cujus absentiam ferre non potuisset, paratus pro dilectissimo patre in mortem ruere. Ubi Unnius in Daniam pervenit, ab Gurmii pertinacia quidem nihil impetravit, sed Haroldum filium ejus ad Christiana Sacra traduxit, qui, etiam si ipse necdum Sacro fonte ablutus esset, populis fidem Christi publice profitendi potestatem fecit.

§. 50.

Igitur Archiepiscopus, Presbyteris in qualibet Ecclesia Daniæ ordinatis, Fideles Regis Haroldi præsidio commisit, cujus tutela munitus & comitante Legato Insulas Daniæ peragravit, Infidelibus Evangelium denuncians, & Christianos captivos in fide confirmans. Deinde insistens vestigiis S. Ansharii Antecessoris sui, trajecto mari Baltico in portum Bircanum appulsus est. Quippe per annos septuaginta ab obitu S. Ansharii elapsos nullus Prædicatorum, exce-

Sup. Lib. XLVIII. §. 31.

excepto solo Rimberto Presbytero, in *Sæculum X.*
 Sueciam navigare ausus fuerat. Unde *A.C. 936.*
 Unnius Archiepiscopus illuc delatus non *Sup. Lib.*
 sine maximo doloris sensu Religionem *LIII. §. 38.*
 Christianam in Suecia sub regno quo- *c. 31.*
 rumdam Principum turbulento & cædi-
 bus plurimorum infami exolevisse vidit,
 magnoque labore vix impetravit, ut au-
 res de Fide loquenti darent. Ecce ve-
 ro, Prædicatione peracta, cum se ad re-
 ditum compararet, morbo correptus a-
 nimam Deo reddidit, in medio Septem-
 bris, anno nongentesimo trigesimo sex-
 to, Indictione nona. Discipuli ejus cor-
 pore defuncti Birca, ubi mortem oppe-
 tierat, sepulto, caput Bremam delatum,
 ante Altare in Ecclesia S. Petri condide-
 runt. Ceterum Unnius Sedem Bremen-
 sem annis octodecim tenuerat. Suc-
 cessit Adaldagus, seditque annis quin-
 quaginta quatuor, ex nobili prosapia o-
 riundus, consanguineus & Discipulus A-
 dalwardi, Episcopi Verdensis, qui Fidem
 Christi Sclavis eodem tempore, quo Un-
 nius Archiepiscopus Suecis, prædicabat.
 Adaldagum ab Adalwardo ad Regiam
 Henrici sæpe deductum, cum esset exi-
 mia specie & laudatissimis moribus, ex
 Canonicis Ecclesiæ Hildesheimensis evo- *vit. B. Math.*
 catum casus singularis merentem citius *c. 2. n. 9.*
 ad Dignitatem Episcopalem promovit. *Boll. 14.*
 Regina Mathildis, videns maritum Re- *Mart. tom.*
 gem *7. p. 361.*

Sæculum X.
A. C. 936.

gem cum morte luctantem ad Ecclesiam oratura convolat, cumque post brevem moram ex populi ejulatu intelligeret, Regem expirasse, quæsit, an non ex Presbyteris aliquis adesset jejunus, qui Sacrificium pro mortuo offerre posset. Annuuit petenti Adaldagus, cui Regina confestim detractas brachiis suis armillas aureas dono dedit; nec, quoad vixit, ejus beneficii memoria, quod primus pro anima Regis conjugis sui Missam celebrasset, apud ipsam deleta est. Sed exinde duobus mensibus elapsis Unnio Archiepiscopo defuncto, a filio suo Ottone obtinuit, ut Sedes Bremensis vacans Adaldago conferretur.

Henrici Regis corpus deinde Quedlinburgum, prope Halberstadium positum, ubi monasterium feminarum fundare animo constituerat, deferri curavit, & sine mora propositum implevit. In illud Asceterium, in quo non nisi Virgines ex primis Germaniæ stirpibus natæ suscipiebantur, & ipsa Mathildis se recepit reliquum vitæ tempus transactura.

Mathildis a prima ætate in Monasterio Erfordienti Avixæ suæ illius loci Abbatis-
sæ tradita, Doctrinam fidei & opera manuum, sexui suo convenientia didicit. Inde evocata & Henrico anno circiter nongentesimo decimo tertio nubere jussa, etiam in matrimonio de virtute in
virtu-

virtutem progressa est, in oculis hominum vestibus holosericis & gemmis splendens, intus humilem animum & misericordiam abscondens. Noctu surgebat ad orandum relicto Regis toro, ipso ignorantiam hujus rei simulante. Ab usu matrimonii abstinebant diebus ab Ecclesia constitutis, quod illa ætate adhucdum Religiosè observabatur. Sed aliquando in Cœna Domini cum Rex Henricus præter morem vino liberalius sumto incauisset, Regina invita, a complexu conjugali se non continuit, quod Scriptores illius ævi grandis flagitii loco habent.

Ceterum huic maritali commercio vit. c. 2. 7. vitam debuit natus exinde Henricus Dux Bavariæ, quem cum Mater postea præ ceteris diligeret, funestis inter fratres rixis occasionem dedit.

§. XX.

Otto Rex Germaniæ.

Rege Henrico defuncto, cupiebat Regina hunc Henricum filium in Successorem a Germanis cooptari; nec deerat æquitatis species, quod Otto primogenitus Patre necdum Rege, iste vero in purpura, natus esset. Sed Ottonem a Patre designatum Francorum Orientalium & Saxonum suffragia ad Imperium evexerunt. Unde Henrico conquerendi materia sæpiusque ad arma prorumpendi

Q 5

pendi

Sæculum X.
A. C. 936. pendi prætextus non defuit. Tertius quoque natus erat frater, nomine Bruno, cui adhuc dum puero summæ in Ecclesia Dignitates destinatæ.

Vitiq. l. 2. Loco, in quo Otto coronaretur, præstituto, videlicet Civitate Aquisgranensi, primo Proceres ei fidem jurarunt extra Ecclesiam, in qua Hildebertus Archiepiscopus Moguntinus cum omnibus Clericis Principem expectabat. Archiepiscopus quidem Trevirensis, ob Sedis suæ antiquitatem, & Coloniensis, quia hæc in ipsius Diocæsi gerebantur, sibi quisque competere affirmabant Principem coronare; sed istud maximis meritis Archiepiscopi Moguntini dederunt, ut ipse honorifica cæremonia defungeretur. Archiepiscopus Coloniensis tunc erat Wicfredus, Hermanni anno nongentesimo vigesimo quinto mortui Successor. Ecclesiæ vero Trevirensi præerat Robertus, Ottonis Avunculus, Reginae Mathildis matris ipsius frater, qui Rogerio anno nongentesimo trigesimo quarto fati functo successerat. Ottoni Ecclesiam intranti Archiepiscopus Moguntinus obviam procedens manum ejus dextram contigit, moxque conversus ad populum, porticus superiores inferioresque implentem, ait: *En vobis Ottonem adduco, quem Deus elegit, Rex Henricus dudum designavit, & Proceres omnes Regem*

Regem proclamarunt. Si ratam habetis Sæculum X.
A.C. 936.
banc electionem, levate ad cælum manus!

tunc nemo non manus levavit, magno clamore novo Regi pacem & prosperitatem in annos plurimos exoptans.

Mox Archiepiscopus Regem, arcta tunica more Francorum indutum, ad Altare deduxit, in quo ornamenta Regia, videlicet gladius cum balteo, pallium, armillæ, baculus, sceptrum, & Diadema posita erant. Archiepiscopus tollens gladium sermone ad Regem directo inquit: *Accipe hunc gladium ad repellendos Jesu Christi inimicos, Barbaros, & malos Christianos, quia tibi Deus totius (*) Imperii* Rex Germaniæ coronatur.
Francorum potentiam ad pacem Christianorum conservandam tradit. Similes pre-

ces singula ei porrigens Insignia pronuntiavit, oleo Sancto unxit, & tandem eundem cum Archiepiscopo Trevirensi coronavit. Inde diademate fulgentem ad Solium inter duas columnas marmoreas editum deducunt, unde ab omni populo conspiceretur, & Missa celebrata Rex descendens perrexit ad Palatium comitantibus Ducibus, ubi cum Episcopis ad

(*) Istud in sensu accomodo accipiendum. Nam Otto Magnus non regnavit in toto Imperio Francorum nec facto nec jure, quia in Francia Occidentali rerum potiebantur Reges a Carolo Magno genus suum per mares ducentes.

Sæculum X. ad solemne convivium mensæ marmo-
 A. C. 937. reæ assedit. Hæc anno nongentesimo
 trigésimo sexto acta. Ceterum Otto
 annis triginta sex imperavit. At huic
 Cæremoniæ non diu supervixit Archi-
 episcopus Moguntinus, anno nongente-
 simo trigésimo septimo ultima die Maji
 vita functus, cui Fridericus, & ipse Mo-
 nachus Fuldensis, successit.

Mabill. Act.
Sæc. 6. pag.
 573.

Hoc Antistite, Adaldago Archiepisco-
 po Bremensi, & compluribus aliis Episco-
 pis auctoribus, Otto Rex, quo Religio-
 nem Christianam apud Sclavos ad Al-
 bim habitantes stabiliret, in urbe Mag-
 deburgensi manu munita, Monasterium
 fundavit. Quod ut perficeret, piissimæ
 etiam Conjugis, Edithæ Reginae hortatu
 excitatus, & opibus adjutus est. Reli-
 quas S. Innocentii Martyris (illius, ut
 conjectura est, qui in Legione Thebana
 militabat) a Rudolpho Rege Burgundiæ
 sibi datas, in idem Monasterium trans-
 ferri jussit, quod vigésima tertia Septem-
 bris anno nongentesimo trigésimo septi-
 mo, Ottonis Regis secundo, perfectum,
 S. Petro, S. Mauritio, & S. Innocentio
 dedicatum, & Sacræ Sedis Romanæ Tu-
 telæ commissum est. Magdeburgum alio
 nomine Parthenopolis seu Civitas Vir-
 ginis dictum est. In novo autem Mona-
 sterio Anno, exinde Episcopus Worma-
 tiensis, munus Abbatiale primus gessit.

§. XXI.

§. XXI.

S. Wenceslaus.

Sæculum X.

A. C. 937.

Regi Ottoni sub ipsa regni auspiciâ ad-
 versus Boleslaum Sclavorum in Bo-
 hemia Ducem, Wenceslai Ducis fratris
 sui interfectorem, bellum gerendum fuit.
 Erant vero Boleslaus & Wenceslaus fi-
 lli Wratislai, & nepotes Borivoji, qui
 omnium primus inter Duces Bohemiæ
 Christianam Religionem suscepit. Draho-
 mira amborum mater in infidelitate per-
 manserat, & Boleslaum educaverat. E-
 contra Wenceslai pueritiam Ludmilla
 avia piissima mulier Christiana rexerat;
 cum vero Wratislauus decessisset, relin-
 quens pueros per ætatem regno necdum
 idoneos, Drahomira arreptis Bohemiæ ha-
 benis, & sublatis Christianæ Religionis Sa-
 cris diram persecutionem movit. Igitur
 Ludmilla, ut saltem Bohemiæ partem
 Christo lucraretur, Wenceslaum Ducem
 proclamari iussit, tuncque inter ipsum &
 fratrem Boleslaum regnum æquis parti-
 bus divisum. Erat Wenceslaus non Chri-
 stianus modo, sed etiam piissimus vir, sub
 cuius præsidio Religio in provinciis ipsi
 subditis florebat; quod cum impatien-
 tissime ferret Drahomira, immisis Sica-
 riis Ludmillam, Socrum suam, necari
 iussit, deinde SS. Martyribus adscriptam.
 Tum Boleslaus quoque excussurus impe-
 rium

*Ditmar. l. 2.**Sigeb. Chro.**an. 938.**vit. ap. Sur.**28. Sept.**Sup. l. LIII.**§. 26.*

Sæculum X.
A. C. 937.

rium Regis Ottonis, cui Wenceslaus frater sanctissime fidem servabat, invidia, ambitioni, & Christianæ Religionis odio usque adeo non temperavit, ut fratris vitæ insidiaretur, quem sua manu trucidasse fertur. Quia vero vicinum quemdam Principem facinoris vindicem timebat, arma in eum movit, cumque ille ex Saxonia advocaret sibi auxilia, & ea Otto fœderato misisset, exorsus est adversus Boleslaum bellum, quod demum anno regni ipsius decimo quarto, seu Salutis reparatæ nongentesimo quinquagesimo extinctum. Wenceslaus vigesima octava Sept. colitur, quem nostra ætate nempe

Martyr. R. anno 1670. Clemens X. Sanctorum
28. Sept. numero ritu solemni adscripsit.

§. XXII.

Hungari in Francia. &c.

Viticq. l. 2. Hungaros in partem Saxoniam, qua Occidentem spectat, irruentes Rex Otto fortiter depulit. At Franconiam, Alemanniam superiorem, Burgundiam, Galliam ad Oceanum usque depopulati sunt. Anno 937. in Franciam per Campaniam penetrantes, agros vastarunt, domos, Ecclesias, incenderunt, magna hominum multitudine in captivitatem abstracta. Aliquas tamen Ecclesias comburere nequibant, quas inter Ecclesiam S. Macræ Fimesii, & S. Basilei, numerabantur.

Herm. Chr.
937. Id. in fi.
Flod. an. 937.

bantur. Quidam etiam monachus Or-
 bacensis, a barbaris captus, nec eorum
 telis, nec gladiis ulla ratione vulnerari
 potuit; quæ Frodoardus prodigiorum
 instar refert. Ex Burgundia Hungari in
 Italiam commeantes Capuam usque Be-
 neventum & Nolam pervenerunt, com-
 plures servos & vasallos montis Cassi-
 nensis abstraxerunt, quibus redimendis
 magna vis vasorum argenteorum & ve-
 stium holosericarum, quarum rerum pre-
 tium centum quinquaginta aureos Bizan-
 tinos æquabat, impendenda fuit. Ecce
 vero, iidem barbari in regionem Marso-
 rum, quæ hodie Italis *Abruzo* dicitur,
 irrumpentes & omnia vastantes armis ex-
 cepti, ab illis populis & Pelignis, pleri-
 que cæsi sunt, maxima spoliiorum parte
 recepta.

§. XXIII.

Artaldus Remis pulsus.

Artaldus Ecclesiæ suæ Remensi annis
 octo & septem mensibus præfuerat,
 cum Hugo Comes Parisiensis, & Heber-
 tus Comes Veromanduensis, indignan-
 tes, quod fidem Ludovico Regi, quem
 unxerat, constantissime servaret, civita-
 tem Remensem, Wilhelmo Duce Nor-
 manniæ & quibusdam Franciæ & Bur-
 gundiæ Episcopis auxilia ferentibus, ob-
 sidione cinxerunt. Non plus sex diebus
 tenuit

Sæculum X.
 A. C. 940.

Chr. Cass.
 c. 55.

Flod. Chr.
an. 940. hist.
IV. c. 28.

Libell. Ar-
tald. to. 9.
Conc. p. 628.

Sæculum X.
A. C. 940. tenuit labor, nam his elapsis Artaldus ab omnibus prope Vasallis desertus urbem sequē dedere coactus est. Tum Comes Hebertus Remos ingressus Archiepiscopum ad Ecclesiam S. Remigii, præsentibus Proceribus & Episcopis, venire jubet, ubi tum hortatu, tum metu incusso eo adductus est, ut a Regimine Archiepiscopatus Remensis se abdicaret, reditibus Abbatia S. Basilei, item Avenacensis, contentus vivere vellet, & ad S. Basileum Sedem figeret. Tunc agebatur annus nongentesimus quadragesimus. Haud diu post Artaldus, sequentibus eum aliquot propinquis, quos Hebertus Beneficiis seu Feudis ad Ecclesias pertinentibus spoliaverat, ad Regem Ludovicum se recepit.

Anno sequente nongentesimo quadragesimo primo Comites Hugo & Hebertus, convocatis Episcopis provinciae Remensis, Concilium Sueffione in Ecclesia S. Crispini celebrari voluerunt, in quo decerneretur, cui administratio Archiepiscopatus esset committenda. Cumque Hildegarium Episcopum Bellovacensem, ab ipso Artaldo anno 933. ordinatum, ad eum in Palatio Regis Ludovici Lauduni diversantem, additis & aliis Legatis, misissent cum mandatis, quibus ad Concilium venire jubebatur, respondit, neutiquam ad eum conventum venire

Libell. Artald.

nire se posse, in quo ipsius inimici sede-
 rent. Ergo alium locum, in quo collo-
 querentur constituunt. Atque illuc de-
 latus Artaldus, pedibus eorum advolu-
 tus per Dei amorem obtestabatur, ut sibi
 consilium & se ipso & tantis Principibus
 dignum suggererent. Illi urgere, ut
 consentiret, Hugonem (*) ordinari, pol-
 liciti, effecturos se, ut abdicanti aliqua
 Bonorum illius Archiepiscopatus pars
 concederetur. Sed Artaldus, diu cun-
 ctatus, ubi obstinatos in proposito vi-
 dit, de terra surgens constanti voce pro-
 hibuit, ne alium Archiepiscopum Re-
 mensem, nisi a Communione Fidelium
 ejici vellent, se vivo ordinare præsu-
 nerent. Quod si facerent, jam nunc se ad
 Sacram Sedem appellare. Mox his ver-
 bis concitatiores metuens, ut se ex eo-
 rum manibus liberaret, lenius loqui &
 rogare cœpit; mitterent secum e suis
 aliquem, ad eos relaturum, quod ipse
 cum Regina & Consultoribus Regis, nam
 ille aberat, statuisset. Principes abitu-
 ro Deroldum Episcopum Ambianensem
 comitem adjungunt. At ubi Artaldus
 Lauduni apud Reginam & Proceres se-
 curum se sensit, comminationem excom-
 municationis & Appellationis ad Papam
 repetiit,

Sæculum X.
 A. C. 940.

Concilium
 Sueffionen-
 se.

(*) Nempe Comitum Heberti filium.

Sæculum X. A. C. 940. repetiit, ipsum Deroldum excommunicans, nisi ea, quæ hic audisset, optima fide referret.

Nihilominus Episcopi Principesque Concilii Sueffionensis, quod constituerant, peregerunt. Agebant, Artaldum, postquam addito juramento Episcopatum dimisisset, eum secundo recipere non posse. Juste conqueri Nobiles & Clericos hujus Diœcesis, quod Sedes tanto tempore vacaret. Tandem omnibus visum, ordinandum esse Archiepiscopum Remensem Hugonem Comitis Heberti filium, a Clericis & populo (nempe aliqua parte) expetitur, cui hæc Dignitas jam dudum fuisset destinata. Hugo tunc agebat ætatis annum circiter

Sup. S. I. vigesimum, & per annos quindecim elapsos, ex quo electus fuerat, Antissiodori literarum studiis operam navaverat sub Guidone Episcopo, qui eum Diaconum ordinaverat. Guido vero Episcopus Sueffionensis eundem tribus mensibus, postquam Remos rediisset, Presbyterum creavit. Posterior hic Guido erat Fulconis Comitis Andegavensis filius, Canonicus S. Martini Turonensis, & deinde anno nongentesimo trigesimo septimo Episcopus consecratus. Itaque secundum Decretum Concilii Sueffionensis Episcopi Remos comiteantes Hugonem

Fr. Chr.

gonem in Ecclesia S. Remigii Archiepi-
scopum ordinarunt.

Misit Hugo Romam, qui Pallium pe-
terent a Stephano IX. Papa; nam
Leo VII. anno 939. mortem oppetierat,
postquam in Petri Cathedra annos tres
& dimidium sedisset. Stephanum vero
natione Germanum usque adeo averfati
sunt Romani (*), ut crebris ictibus Ponti-
ficis vultum sacrilege deformaverint;
unde ob inhonesta vulnera prodire in
publicum deinceps noluit. Sacram Se-
dem tamen tribus annis & quatuor men-
sibus occupavit. Pallium Hugoni tan-
quam Archiepiscopo Remensi misit, &
ejusdem Legati anno 942. cum quodam
Episcopo nomine Damaso in Franciam
venerunt. Is litteras Papæ deferebat ad
Proceres Regni omnesque Francos &
Burgundiones datas, quibus Regem Lu-
dovicum suscipere jubebantur, & Dele-
gatos Romam mittere, adjecta excom-
municationis pœna, nisi ante Natale Do-
mini, positis armis, Regi adhererent.
Hisce mandatis acceptis Episcopi pro-
vinciæ Remensis cum Heberto Comite
deliberant, eumque rogant, ut Hugonem
Comitem ad obediendum Regi, quo nul-
lum potentiolem sentiebat Adversarium,
exhortaretur.

R 2

§. XXIV

(*) Facinus dignum Italorum moribus!

Sæculum X.
A. C. 940.

Baron. ann.
940. Papebr.
Conat.

Stephan. IX.
Papa.

Sæculum X.
A. C. 942.

§. XXIV.

S. Odonis Obitus.

Elog. Odon.
n. 38. Sæc. V.
Act. Ben. p.
141.
Vit. per Jo.
l. III. n. 7.

Eodem anno nongentesimo quadragésimo secundo Stephanus Papa S. Odonem Abbatem Cluniacensem, gratia componendæ pacis inter Hugonem Italiae Regem & Albericum Patricium, Romam tertio accersivit, necdum enim erat bellorum finis. Sancto igitur Odoni Romæ versanti Albericus Monasterium S. Eliae Subpontonense prope urbem Nepesinam dedit, ut collapsam disciplinam reduceret. Is illi Monasterio Abbatem præfecit quemdam ex Discipulis suis nomine Theodartum, qui cum monachos senes ab esu carniū alia ratione abstrahere non posset, pisces magnis sumptibus e vicinis regionibus afferri curabat. Sed ecce, ex aquis torrentis prope monasterium decidentis formatus est lacus, qui pisces monachis leviori impendio suppeditavit. Id prodigii loco habitum, & S. Odonis precibus in acceptis relatum.

n. 12.

Romæ positus S. Odo febre acuta & continua corripitur, & ad extrema deducitur. Cum vero vehementi desiderio teneretur revisendi tumulum S. Martini, ut ibi vitam corporis finiret, ubi prima vitæ spiritualis fundamenta jecerat, per quietem ei conspicabilis formæ vir obicitur, dicens, instare quidem ultimam

timam ejus resolutionem, sed S. Martini inducias impetrasse, quoad in patriam reverteretur. Nec fefellit eum visio; remisit vis morbi, viresque suffectæ, donec Turonem rediret, quo Sancti Episcopi Festivitate imminente pervenit. Illa vero singulari pietatis sensu celebrata, die exinde quarta rediit febris & ipse die, a Festo octava, decima octava Novembris, anno nongentesimo quadragesimo secundo, ætatis suæ sexagesimo quarto, ex quo Abbatis munus Cluniaci susceperat, decimo quinto, beato sine quievit. Ecclesia ipso obitus die ejusdem memoriam colit. Corpus in Ecclesia S. Juliani Turonensis conditum ab Archiepiscopo Theotilone, qui S. Odone piam operam conferente illud Cœnobium, a S. Gregorio Antecessore suo fundatum, & a Normannis destructum, reparaverat. Theotilo exinde triennio elapso, cum Lauduno, quo ad Regem Principes pacandos iter susceperat, rediret, vita functus, in eadem S. Juliani Ecclesia sepulchrum nactus est.

Inter Monasteria a S. Odone reformata magis celebrata sunt sequentia. Auriliacense in Arvernia nuper a S. Geraldo extractum. Floriacense ad Ligerim, reformatum rogante Comite Elisiardo, qui postquam hanc Abbatiam a Rudolpho Rege Franciæ, ut eam S. Odoni da-

R 3   ret,

Sæculum X.
A. C. 942.

Mart. Rom.
18. Nov.

Frod. Chr.
945.

Mabil. Elog.
p. 135.

Sæculum X. ret, obtinisset, eundem cum duobus
A. C. 942. aliis Comitibus duobusque Episcopis illo

Monasteria reformata. procedens vi adhita in possessionem im-
misit, veteribus monachis more militum
Sup. l. LIV. armis suum Monasterium propugnanti-
bus. Item Monasterium Sarlatense in
S. 22. agro Petrocoricensi, & Tutelense in Le-
movicensi, postea in Ecclesiam Episcopa-
lem evectum, S. Petri vivi apud Senonas,
S. Juliani Turone, Romanense in Dicece-
si Weldensi, & Carilocense in Matisco-
nensi. Omnium harum Congregatio-
num Abbas ipse agnoscebatur: sed in
qualibet alium Abbatem tanquam suum
Vicarium constituebat. In Italia S. Odo
reformavit Monasterium S. Pauli Romæ,
Supentoniense, Salernitanum, S. Augu-
stini Papiæ *, ubique eandem Discipli-
nam, quæ videlicet Cluniaci vigeat, in-
ducens. Ceterum ipso Cluniacum re-
gente innumeris prope donationibus Res
Cluniacensium auctæ sunt; namque ea-
rum testes literæ hodieque centum octo-
ginta in Tabulariis extant.

* *Ticini.* S. Odonis complura Scripta super-
sunt, Scientiæ ejus & pietatis eximia mo-
numenta. Compendium in Libros Mora-
les S. Gregorii in Job, Hymni & Anti-
phonæ de S. Martino, tres Libelli de Sa-
cerdotio, exinde ejus *Occupationes* & ho-
die *Collationes* dicti. Abbas ordinatus,
alia elucubravit, nempe in Libris qua-
tuor

Mabil. Elog. n. 46. *Sup. S. 4.*

Bibl. Clun. p. 160.

tuor vitam S. Geraldii Comitis Aurilia- Sæculum X.
 censis, Historiam de reversione corpo- A. C. 942.
 ris S. Martini, rogatu Fulconis Boni, Co-
 mitis Andegaventis, scriptam, variosque
 Sermones in honorem ejusdem Sancti,
 quorum ultimus est de combustione Ba-
 silicæ S. Martini (nam illo tempore acci-
 dit) in quo probat, hanc rem nemini
 scandalo esse debere, nec idcirco Sancti
 Intercessionem in minore pretio haben-
 dam. Præterea Vita S. Gregorii Turo-
 nensis opus S. Odonis esse creditur.

In multis locis Scriptorum suorum², Coll. c. 28.
 S. Odo, & præcipue in suis Collationibus
 lapsos Christianorum mores luget, impu-
 dicitiam, rapinam, manifestum Justitiæ
 contemptum. Præsertim deflet, quod
 permulti indigne ad Sacram Communionem
 accedant. *Olim, inquit, in Ecclesiæ
 primordiis istud Mysterium non tam fre-
 quenter celebrabatur; sed quo magis raro
 peragebatur, eo major erat in Christianis
 devotionis fervor.* Narrat, quod Reli-
 quiis S. Walburgæ super Altare positis
 cessaverint miracula, & S. hanc Virgi-
 nem cuidam ægrotanti conspicuam fa-
 ctam dixisse: *Ideo non sanaris, quia Reli-
 quia meæ expositæ sunt super Altare, to-
 tum Divinis Mysteriis Sacrum.* Remotis
 inde Reliquiis, rursus patrata miracula.
 Ubi S. Odoni de Monachis sermo est,
 Apostatas appellat, qui alimenta & ve-
 stimenta

Sæculum X.
A.C. 942.
stimenta a Regula præscripta spernunt, itemque vitium proprietatis damnat, sub prætextu aliquas res ad decorandam Ecclesiam quasi testamento relinquendi.

Elog. Sæc. 5.
Act. Ben. p.
316.
S. Odonis Successor & tertius Cluniaci Abbas fuit Aimardus, quem jam anno nongentesimo quadragesimo primo, priusquam ultimo Romam proficisceretur, eligi curaverat. Aimardus vir humili loco natus, sed clarissimis virtutibus splendens, & Disciplinæ Regularis studiosissimus, rem domesticam multum auxit, quod ex Chartis ducentis septuaginta octo in Archivo Cluniacensi servatis, & sub ipsius Regimine, quod annis sex absolvitur, datis dispicitur.

§. XXV.

S. Gerardus Broniensis.

vit. Sæc. V.
Act. Ben. p.
248.
Sancti Odonis ætate Disciplinam monasticam restituit in Gallia Belgica S. Gerardus Broniensis, sub finem Sæculi IX. nobili profapia apud Namurcum ortus. Pater ejus ab Haganone, quo charior Carolo Simplici nemo fuerat, genus ducebat. Mater vero Stephani Episcopi Tungrensis soror erat. Ipse juvenis in Palatio Berengarii Comitis Lomnacensis versabatur; jamque illa ætate Ecclesiam Broniensem collapsam in prædicio suo restauravit, volens Monasterium fundare. Interim autem Clericos, qui Sacris operarentur, illi Ecclesiæ præfecit,

cit. Tuncolvebatur annus nongentesimus octavus. A Comite Berengario ad Robertum Comitem Parisiensem, postea Regem, missus, cum in Abbacia S. Dionysii diversaretur, desiderium concepit mundum relinquendi. Quam licentiam reversus a Comite Berengario, & Stephano Episcopo, Avunculo & Pastore suo, qui eum a cunctis criminibus absolvit, impetravit. Ergo ad S. Dionysium redit, ubi voti compos factus, suppliciter exposcere cœpit, ut sibi liceret literas addiscere, & fratribus admodum mirantibus vir jam dudum barbatus puerili humilitate primis elementis incubuit. Intra paucos dies Psalterium edoctus, & non modicam deinde Sacrarum Scripturarum scientiam adeptus in obedientiæ quoque aliarumque virtutum via progrediebatur. Anno conversionis suæ secundo a Theodulpho Episcopo Parisiensi Acolythus, tertio Subdiaconus, quarto a Fulrado Theodulphi Successore Diaconus, & nono ab Adelhelmo Fulradi Successore Presbyter ordinatus est.

Decem annos in Monasterio S. Dionysii versatus, anno nongentesimo vigesimo nono egressus est, ut Monasterium suum Broniense stabiliret, Reliquias S. Eugenii Martyris ferens. Primo quidem Clerici Tungrenses & ipse Episcopus cultum hujus Sancti, sibi ignoti, recipere no-

R 5

lebant;

Sæculum X.
A. C. 942.

Bolan. ad
Ufuard. 18.
Aug.

Sæculum X.
A. C. 942. lebant; sed consensit tandem Episcopus, atque etiamnum S. Eugenii Translatio Bronii celebratur. Tunc ergo Gerardus, Clericis, quos immiserat, ejectis, Monachos advocavit, iisque aliquamdiu præfuit. Sed frequentiam populi non ferens Cellulæ prope Ecclesiam sese inclusit, ut liberius orationi vacaret.

Giselbertus
Dux Lotharingiæ.

Haud diu post jubente Episcopo Cameracensi, & instante Giselberto, Lotharingiæ Duce, Principe illa ætate potentia vix ulli secundo, Henrici Aucupis genero, S. Gerardus curam Monasterii S. Gisleni in Hanonia in se suscipere compellitur. In illud itaque Monasterium, tunc a quibusdam Clericis dissolutis, & avaritiæ mancipiis occupatum, his expulsis, Congregationem Cœnobitarum induxit, iisque ceu Abbas præfuit, non dimisso monasterii Broniensis regimine. Arnulphus quoque Senior, Comes Flandriæ, cum crederet, se S. Viri precibus calculi doloribus liberatum, magna eidem dona obtulit, & tandem coegit, ad accipiendas Bonorum suorum decimas, quas in Monachos & pauperes spargeret. Præterea eodem Principe urgente omnium Cœnobiorum in ipsius Ditione positorum clavum arripere compulsus est.

Gerardus inter alia Monasteria etiam Blandiniense, seu S. Petri Gandavi reformavit, a S. Amando fundatum, quod an-
nis

nis plus centum Clerici sæculares occupabant. Hos expulit ob effrenem vitæ licentiam, nulla habita ratione nobilissimi sanguinis, ex quo se ortos jactabant, & monachos disciplinæ regularis amantes induxit. Illi Clerici, furiose indignantes, vitæ Gerardi insidiantur, eumque in ipsa Ecclesia ad Altare Sacris operantem invadunt. Sed ecce, cum ad præsentissimum mortis periculum viderent impavidum, attonitis similes manibus temperarunt, quibus facillimus Sacerdos atrox quidem sed innoxium ausum ignovit. Hæc acta sunt anno nonagesimo quadragesimo primo, & brevi tempore monachorum numerus in illa Congregatione nimium quantum crevit. Annis exinde tribus elapsis Reliquias S. Wandregisili, S. Ansperti, & S. Wulframi, Normannis Franciam depopulantibus, Bononiam, civitatem maritimam, anno octingentesimo quinquagesimo octavo delatas, ad S. Petrum Gandavum referri curavit, & quamvis Wicfridus Episcopus Teruanensis huic Translationi obsisteret, tantum thesaurum in sua Diœcesi retinere cupiens, voluntati tamen Arnulphi Comitis cedendum fuit. Ceterum ad octodecim ferme Monasteria numerantur a Gerardo reformata, quorum præcipua sunt Cœnobia S. Petri & S. Bavonis Gandavi, S. Martini

Sæculum X.
A. C. 942.

*Hist. Transl.
Sæc. V. Ben.
p. 200.*

*Mabill. obs.
n. 6. p. 250.*

Tor-

Sæculum X. Tornaci, Marchianense, Attrebatense
 A. C. 942. S. Vedasti, S. Richarii, S. Bertini, S. Audomari, & S. Amandi. Aliunde autem constat, eum Monasteriis S. Remigii Remis, & Mosomensi præfuisse. Sub finem vitæ Gerardus in omnibus his Monasteriis Abbatibus, vel aliis Præpositis, constitutis, Bronium se recepit, ut illius Congregationis Regimini totum se daret; ibique tandem e vivis abiit anno nongentesimo quinquagesimo nono, tertia Octobris, qua die Ecclesia ejus memoriam colit.

Mart. Rom.
 3. Oct.

§. XXVI.

S. Joannes Gorziensis.

vit. n. 9. p.
 368. Sed & alius Monachus, nomine Joannes, postea Abbas Gorziensis, illud ævum illustravit. Is natus in Territorio partim Metensi, partim Tullensi Villa olim Regia, vocabulo Vinderia, ubi adolevit, Grammaticæ, Sacræ Scripturæ, Legibus civilibus & Ecclesiasticis operam dedit. Cum deinde se totum Deo dicasset, omnia totius vitæ peccata sua confessus est, & poenitentiam recepit sibi injunctam ab Humberto Recluso Virdunensi, viro virtutis & scientiæ opinione clarissimo. Exinde Joannes noster carnes nunquam manducavit, & summo rigore jejunavit. Sub illud tempus fama ad eum pervenit cujusdam Anachoretæ, nomine Lamberti, in
 Lambertus
 Eremicola. Silva

Silva Argonnensi degentis, statimque se ad eum conferre constituit, ardentissimo vitæ eremiticæ desiderio ductus. Sæculum X.
A. C. 942.

At Lambertus vir erat rusticus & rudis, qui maximam pietatem in eo sitam existimabat, si corpus suum durissimo & non nunquam irrationabili labore attereret, cetera a communi vitæ ratione usque adeo abhorrens, ut eum conspicientes risum satis tenere non possent. Tegendi corporis, etiam circa illas partes, quas verecundia innata conspici vetat, ei cura postrema. Modium integrum farinæ in unum plerumque panem redigebat, qui mensem aut certe duos ei sufficeret, indeque quotidie sibi particulam ad pondus ob duritiam securi sibi effringebat. Sæpe post bidui tridui-ve jejunium, quando vires corporis deficiebant, non diei, non noctis ullum tempus in reficiendo servabat. Subito quolibet mentis impulsu ex eremo se proripiens villas & civitates intrabat, itemque repente cellula se condebat. Non nunquam noctis medio, non nunquam vesperi, aut sub lucis repusculo Missas exordiebatur.

Joannes Vinderiensis nihilominus cum eo aliquamdiu est commoratus, postquam cellulam sibi ad habitandum compegisset, quo divertentes complures incolæ ex vicina civitate Virdunensi ejus
fermo-

Sæculum X. sermonibus ad amorem Dei accendebantur. Tum communicato cum iis consilio, & id ipsum suadente Humberto, insulsum fratrem reliquit, & profectioe suscepta Romam ad Beatorum Apostolorum memoriam commeavit, usque ad montem Garganum pervenit, transiens montem Casinum conscendit, & Monasteria civitati Neapolitanæ adjacentia adiit. Inde reversus quia locus aut Congregatio sibi apta non occurrebat, in propriis ædibus monachi vitam ducere cœpit, in vigiliis, orationibus & jejuniis noctes diesque conjungens. Humberto deinde conciliante amicitiam Einoldi seu Eginoldi quæsivit, qui & ipse vitam monachorum more instituebat. Is enim antea Ecclesiæ Tullensis Primicerius & deinde Archidiaconus, omnibus rebus suis in pauperes sparsis, aliquamdiu in cellula se continuerat. Tandem cum septem viri ejusdem propositi convenissent, in Italiam commigrare constituunt, ubi ad monasticæ perfectionis culmen contenderent, de labore manuum suarum viventes, in fertilissimis regionibus, sed desertis, quas Joannes circa Beneventum conspexerat. Verum cum istud eorum consilium ad notitiam Adalberonis Episcopi Metensis pervenisset, ipsis Abbatiam Gorziensem a Normannis vastatam concessit. Ergo illi hoc monasterium anno non-

nongentesimo trigesimo tertio ingressi, Sæculum X.
A. C. 942.
Einoldum Abbatem & Joannem Cellerarium elegerunt.

Huic officio maxime idoneus erat Jo-
annes rei œconomicæ, præsertim rusti-
cæ, peritissimus. Unde in ipsis princi-
piis, cum Abbas Einoldus credito sibi re-
gimine vehementer angeretur, accedens
Joannes inquit: *Ego te hoc fasce levabo.
Tu interioribus tantum, ut cupis, ani-
mum intende.* Ceterum Joannes, quam-
vis eorum, quæ sibi facienda proponebat,
natura esset tenacissimus, nihilominus
promptissime obediebat, quidquid Abbas
imperans semel ore emisisset, qui Joan-
nis obedientiam diversis mutationibus
probavit. Quippe jam Præpositum mo-
nasterii constituit, tum mutato consilio
compulit, ut abdicata Præpositura De-
canus esset, rursusque Cellerarii officio
fungi jussit, nunc vestiario præfecit, nunc
hospitum & infirmorum curam gerere
præcepit. Ipse vero exactissimam ratio-
nem omnium expensarum ad ultimum
etiam obolum reddebat, etiamsi id Ab-
bas, de ejus fide securus, non peteret.

Præter illa, quæ ante conversionem
literis incumbens didicerat, in hoc mo-
nasterio multa legit; & primo quidem
Moralia S. Gregorii, quæ sæpius ab ini-
tio usque ad finem pervolvit, unde omnes
ferme ipsius Sermones ex iis excerptos
vide-

*vit. Joa.
Gorz. n. 72.*

*Monaste-
rium Gor-
ziense.*

n. 83.

Sæculum X.
A. C. 942. videmus. Legit etiam quæcunque ei ad manus venerunt de Operibus S. Augustini, S. Ambrosii, S. Hieronymi, aliorumque Patrum. Sed nempe illa ætate, qua viluerant literæ, difficile erat libros invenire. Legit quoque totos Tractatus S. Augustini in S. Joannem, in Psalmos, & de Civitate Dei. Tandem in Libris de Trinitate multa contentione sudavit, & occasione eorum, quæ in iis de Relatione Divinarum Personarum dicuntur, Prædicamentis, Introductioni Porphyrii & toti Dialecticæ studere cœpit; in quibus cum diu multumque fuisset luctatus, Einoldus Abbas, quanto labore ea constarent expertus, & nolens eum in his rebus frustra bonas horas perdere, medios conatus præcidit, districte prohibens, ne amplius his vacaret, sed potius animum Sacræ Scripturæ lectione occuparet. Itaque conversus ad Sacras literas, & se totum iis tradens, S. Gregorium in Ezechielem manibus trivit, nam quæcunque erant S. hujus Doctoris, præ ceteris amplectebatur. Vitas Patrum eo animo, ut ipsos imitaretur, legebat, & S. Joannis Eleemosinarii ferme totam memoriæ commendatam tenebat, quin tamen aliquid ex rebus externis remitteret.

n. 86.

Cum officii sui causa ad conversandum cum Sæcularibus teneretur, querebatur, se

Sæculum X.
A. C. 943.

pe cum Normannis Franciam laceffentibus, aut ad infidelitatem revertentibus, conflixit, magna aliquando pedestris agminis sui clade. Civitatem tamen Ebroicensem, Paganis ringentibus, a Christianis civibus adjutus cepit. Interim Rex Franciæ Ludovicus Transmarinus Rotomagum versus ducto exercitu pugnam iniit cum Tormundo Normanno Apostata, qui ceteros, ipsumque Richardum juvenem Guilielmi filium ad Idololatriam reducere conabatur, & in caput Regis Franciæ cum quodam alio Rege infideli, nomine Setrico, conjuraverat. Sed prælio victi sunt, & Tor-

Order. lib. 5.

c. 43.
Act. Arch.
Roth. to. 2.
Anal. p. 437.

mundus vita exutus. Ceterum Archiepiscopus Rotomagensis Rem Christianam non promovebat. Erat is Hugo, S. Dionysii monachus, quem Dux Guilielmus insigni Ecclesiæ præfecerat anno 942. virum quidem natalibus illustrissimum, sed qui non sine Monastici Ordinis ingenti probro libidini usque adeo indulgit, ut ei nefandæ pellices ex Sacri-lega stupri consuetudine communes liberos non paucos pepererint. Præterea Bona Ecclesiæ suæ pessumdedit, & Rudolpho fratri suo, viro potentissimo, agros maximi pretii ad Ecclesiam Archiepiscopalem pertinentes donavit. Sedem vero Rotomagensem annis quadraginta septem tenuit, nec ante annum nongentesimum

simum octogesimum nonum e vita mi-
gravit. Sæculum X.
A. C. 943.

§. XXVIII.

S. Odo Cantuariensis.

In Anglia Plegmundo Archiepiscopo
Cantuariensi, postquam illam Eccle-
siam rexisset annis triginta quatuor, cir-
ca annum nongentesimum vigesimum se-
cundum fatis functo, successit Athelmus,
qui annis tribus sedit. Athelmo suffe-
ctus est anno 925. Wulfelmus, & huic
iterum anno 925. S. Odo seu Odo. Is
patrem habebat virum nobilem ex gen-
te Danorum in Anglia degentem, qui
cumprehendisset, filium in Religio-
nem Christianorum propenso esse ani-
mo, eum ab invisis sibi Sacris abstrahere
totis viribus conabatur, nec ferre pote-
rat, si vel Jesu Christi nomen pronun-
ciantem audiebat. Nihilominus Odo
Adolescens Ecclesias frequentabat, & do-
ctrinam in iis perceptam domum rever-
sus referebat. Quare Pater affectu ge-
nitoris abjecto, eum exheredem esse edi-
tis literis voluit. Tunc vero Odo gau-
dens, quod propter Deum spes resque
suas in hac vita amitteret, relictis pa-
rentibus, translatus in domum Athelmi,
qui in Regia Alfredi inter potentissimos
piissimosque Proceres versabatur, eidem
obsequia suæ ætati congrua præstabat.

S 2

Athel-

Sæculum X. Athelmus, Odonis optima indole cognita, paterno amore susceptum Magistris tradidit, liberalibus literis imbuendum, & omnibus subsidiis necessariis adjuvit. Ipse postea baptizatus Tonsuram Clericalem ceterosque Ordines usque ad Subdiaconatum accepit, in quo gradu ob minorem ætatem aliquot annis ministravit. Postquam autem Presbyter ordinatus est, maximam sibi venerationem apud Athelmum Ducem aliosque Optimates conciliavit, iisque & a Confessionibus & a consiliis fuit.

Odo Athelmum Ducem Romam proficiscentem comitatus, eundem ægotantem sanavit, propinato vino, super quod signum Crucis formaverat. Athelmo Duce deinde & Rege Alfredo defunctis, magno in pretio fuit Regi Eduardo, Athelmi filio, rursusque Edelstano Eduardi filio, qui Episcopatum Sarisburiensem, eligentibus Clericis populoque, Odoni repugnanti contulit, eumque Wulfelmus, tunc Archiepiscopus Cantuariensis, lætitia exultans consecravit. Cum Edelstanus anno 938. regni sui decimo quarto contra Infideles pugnans insignem victoriam consecutus esset, eam Odonis precibus a coelo sibi impetratam credit. Exinde vero annis tribus elapsis nempe anno 941. defunctus est, successitque Edmundus frater, non minori honore

nore quam Antecessores sui Odonem Episcopum profecutus. Brevi post tempore, Wulfelmo Archiepiscopo Cantuariensi fati functo, cum Rex Odoni suaderet, ut mortui Cathedram conscenderet, renuit ille, auctoritatem Canonum obtendens, qui Episcopum a Sede sua ad aliam transferri prohiberent. Aiebat Rex; S. Petrum e Sede Antiochena ad Romanam fuisse translatum, & plura exempla aliorum (quos vero non nominabat) in historia suppeditari. Tandem in ipsa Anglia S. Mellitum e Sede Londinensi, & S. Justum e Roffensi ad Sedem Cantuariensem transiisse. Odo autem & aliud attulit impedimentum; *Omnes, inquit, qui ex illo tempore, quo Angli ad Fidem conversi sunt, Sedem Cantuariensem tenuerunt, Monachi erant. Nolo antiquissimam & sanctissimam consuetudinem violare, præsertim cum & ego jam diu professionem monasticam amplecti desiderem.* Rex, dilaudata Odonis pietate & animi humilitate, illico ad Monasterium Floriacense ad Ligerim amnem, tunc Regularis Observantiæ fama celeberrimum, cum in Anglia Disciplinam paulatim collabi multi dolerent, mittit, qui Monachos accirent. Venit vero ipse Abbas Floriacensis, Odoni habitum S. Benedicti afferens, quo recepto, Sedem Cantuariensem anno cir-

Sæculum X.
A. C. 943.

Reges Angliæ.

Sæculum X.
A.C. 943.

citer nongentesimo quadragesimo secundo adiit.

tom. 9. Conc.
p. 609.

c. 1.

c. 2.

c. 3.

c. 4. 5.

c. 6.

S. Odo post breve exinde temporis spatium ad solatium Regis Edmundi, & Doctrinam populi Constitutiones edidit in decem Articulos divisas. Jubet Ecclesias esse immunes, & ab omni tributorum genere liberas. Designat officia Regum & Optimatum, præsertim obedientiam Episcopis præstandam. Item officia Episcoporum, & in primis onus totam Diœcesim singulis annis visitandi. Præterea officia Presbyterorum, Clericorum & Monachorum indicat, quibus ultimis stabilitatem & laborem manuum commendat. Reliqua ad omnem populum diriguntur. Superest etiam una epistola Synodalis ad ipsius Suffraganeos data, quæ sub idem tempus scripta videtur.

ibid. p. 612.

c. 1.

c. 5.

p. 616.

Rex Edmundus quoque Leges condidit, quarum plures ad Religionem spectant. Clericis præcipit continentiam servare, adjecta pœna, ut incontinentes vivi bonis suis temporalibus & mortui sepultura priventur. Onus fabricam Ecclesiæ reparandi Episcopis imponit, & ad Ecclesiam confugientibus asylum promittit. Nempe cædes & latrocinia tam in Anglia, quam in Francia erant frequentissima, quod ex his ipsis legibus discimus.

§. XXIX.

§. XXIX.

*S. Dunstani initia.*Sæculum X.
A. C. 943.

Cum fama Dunstani Abbatis merita ad Regis Edmundi aures detulisset, eumque ad Regiam accersivisset, viri consilio in rebus difficilibus usus, post breve tempus susurrationibus quorundam improborum excitatus eum e Regia expulit. Vix biduum effluxerat, cumque Rex venatum in Sylvas exivisset, nihil propius fuit, quam ut in præcipitium rueret. Tunc sentiens, id sibi in pœnam illatæ S. Viro injuriæ accidisse, promisit Deo, se revocaturum Dunstanum; & subito ereptus est illi periculo. Ergo iterum ad se accito amicitiam jurat æternam, eique agros Glastonienses seu *Glastembury* in Regione Saxonix Occidentalis hodie in Comitatu Sommerfetensi positos donavit. Erat ibi antiquissimum Monasterium prope locum, in quo Dunstanus anno primo regni Edelstani, nempe anno 924. in lucem editus fuit. Parentes ejus ex nobilissima illius gentis prosapia oriundi puerum quibusdam Hibernis in illa domo Glastenburiensi habitantibus, & adolescentes instruentibus, educandum tradiderunt; nulli enim amplius aderant Monachi, sed Reges fundos, ex quibus alendi fuissent, usurpaverant. Dunstanus, primis ibi literarum rudimentis

vit. Dunst. n.
18. Act. Ben.
Sæc. V. p.
669.

Monast.
Angl. tom. 1.
p. 1. vit. 3. p.
660. & ap.
Boll. 19.
Maji. to. 7.
p. 344.

Sæculum X. mentis positis, ordinibus minoribus ini-
A. C. 943. tiatus Cantuariam ad Athelmu[m] Archi-
 episcopum, patrum suum, se contulit,
 qui Regi Edelstano commendatum, ei-
 dem ab obsequiis esse iussit. Cumque
 in omnibus artibus illam ætatem decen-
 tibus excelleret, amulorum invidia apud
 Regem accusatur, quod magiam infamem
 didicisset, & dæmones sibi famili-
 ares haberet. Atrocis suspitionis argu-
 mentum fuisse ferunt, quod, cum ali-
 quando Dunstanus citharam suam con-
 tra parietem suspendisset, illa sola, nemi-
 ne manum admovente, amœnissimos so-
 nos edidisset, & antiphonam cecinisset.

Ergo Dunstanus, non expectata mis-
 sione, e Regia discedens, ad Elfegium
 Episcopum Wintoniensem, propinquum
 suum, se recepit, qui eum ad amplecten-
 dum vitam monasticam hortatus est. Sed
 aliquamdiu repugnauit iuuenis, quod
 crederet, nuptias sibi magis expedire.
 Verum morbo postea tentatus & ad ex-
 tremum vitæ periculum deductus men-
 tem mutauit. Ergo cum conualuisset, ha-
 bitum Monasticum accepit de manibus
 Episcopi, qui eum deinde seruatibus cano-
 nicis Interstitiis ordinauit, & in Titulum
 Ecclesiam Domine nostræ beatissimæ
 Virginis Glastenburiensis dedit. Nam-

Mabill. hic que Monachi, sicut ceteri, sine Titulo
p. 655. non ordinabantur. Postquam aliquam-
 diu

diu sub disciplina Elfegi Episcopi adver-
sus illecebras hujus Sæculi animum ro-
borasset, Glastemburiam ad Ecclesiam
Tituli sui reversus in loco proximo cel-
lulam seu potius caveam sibi compegit,
a sepulchro non multum abhorrentem,
quinque pedes longam, duos & dimidium
latam, & in altum non plus eductam,
quam ut vir erecto corpore intus stare
posset. Totum latus ex una parte ex-
plebat ostiolum, in quod per exigua fo-
ramina lux incidens, labore manuum oc-
cupatum, dirigebat. Jejunabat, orabat-
que assidue; unde tantus vitæ rigor bre-
vi magnam hominum multitudinem ad
eum invisendum attraxit, qui deinde præ-
claram omnibus viri sanctitatem com-
mendabant.

Utroque parente orbatus, solus ma-
gnarum opum hæres (nam & in Anglia
sicut in aliis provinciis Monachi ab hæ-
reditatis jure non excluderentur) Eccle-
siæ Glastemburiensi fundos proximos,
quorum ipse dominus erat, donavit, at-
que in reliquo amplissimo patrimonio di-
versis locis quinque monasteria fundavit,
quibus Congregationes magnæ suam ori-
ginem in acceptis retulerunt. Cum de-
inde Rex Edelstanus omnia, quæ Gla-
stemburiæ ad ejus dominium pertinue-
rant, S. Dunstano donasset, paucos post
dies ibidem majoris Ecclesiæ fundamen-

Sæculum X. ta jecit, atque ædes monachis necessa-
A. C. 943. rias construere cœpit. Omnibus per-
 fectis, plurimos congregavit monachos,
 & ipse primus illius loci Abbas fratres ad
 altissimum perfectionis culmen perdu-
 xit. Nam pietas & Sanctitas illorum
 monachorum ita conspicua evasit, ut in-
 de postea plurimi Episcopali Abbatialive
 Dignitate exornandi evocarentur, ideo-
 que S. Dunstanus præcipuus in tota An-
 glia Religionis Restaurator merito fuerit
 de prædicatus.

§. XXX.

Imago prodigiosa Edessena.

Post. Theo.
p. 268. n. 48.
Gr. ap. Com-
bes. Sur. 6.
Aug.

In Oriente Imperator Romanus Leoa-
 penus prodigiosam Jesu Christi ima-
 ginem, quæ Edessæ servabatur, tolli &
 Constantinopolim afferri jussit. Porro
 qualem traditionem de hac imagine Græ-
 ci veram esse crediderint, cognoscimus
 ex Sermone Imperatoris Constantini
 Porphyrogeniti, qui rem istam narrat in
 hunc modum: Abgaro Edessæ Domino
 servus erat, nomine Ananias, qui in Ægy-
 ptum pergens & per Palæstinam iter fa-
 ciens cum Jesum Christum prædicantem
 audivisset, vidissetque miracula, obstu-
 puit, & in reditu in Salvatoris gesta di-
 ligentius inquisivit, quod speraret, Do-
 minum suum podagra & elephantia la-
 borantem ipsius ope sanari posse. Post-
 quam

quam rem inauditam ad Herum detulisset; is data ad Jesum Christum epistola rogat, ut ad se diverteret in civitatem Edessenam, certum refugium contra perfidorum Judæorum insidias futuram. Hanc epistolam Ananiæ fidei commisit Viro Sancto reddendam, cumque pictorem esse sciret, adjecit mandatum; si adducere ipsum non posset, saltem vultus speciem depictam afferret. Ubi Ananias in Judæam pervenit, Jesum quidem vidit, sed tanta populi multitudine circumstante, ut ejus lateri propius admo-
 veri nequiret. Ergo in saxo eminente confidens Jesu Christi faciem penicillo in chartam transferri incipit. Tunc vero Jesus cognoscens in Spiritu, quid ageretur, misso ad Ananiam S. Thoma, ad se venire jubet, eique, epistola Abgari non inspecta, itineris sui causam exponit. Tum scripta ad Abgarum Responsoria, promittit, se unum ex Discipulis suis ad eum missurum, qui ipsum sanitati restitueret.

Cum autem Jesus, tradita Ananiæ epistola, videret, de altera quoque Heri sui mandato sollicitum, aqua faciem lavit, linteo, cui statim Sacri vultus speciem impressa est, (*) absterfit, & Ananiæ

(*) Quamvis factum illud, quod Jesus Christus

Sæculum X. A. C. 943. nia dedit. Ille domum remeans, cum Hierapolim pervenisset, extra civitatem diverforium sibi delegit, & linteum sub laterum recens coctorum acervo abscondit. At ecce, circa medium noctis ibidem ignis tam late fulgere conspectus est, ut tota civitas continenti incendio ardere crederetur. Pavidam incolam deprehensam Ananiam fateri cogunt, quid deferret, atque in uno latere, qui linteum contigerat, simile Simulacrum expressum apparet, quod ab ipsis retentum, Hierapoli adhucdum visebatur. Ananias vero, iter suum profecutus, Edefsam & epistolam & imaginem attulit. Ceterum hujus Iconis origo etiam alio modo narrabatur. Quippe Jesu, antequam pateretur, sanguinem sudanti aliquis ex Discipulis sindonem porrexisset ferebatur, quæ, Jesu Christo sudorem abster-

stus epistolam manu propria ad Abgarum exaraverit, minus credibile videatur, quod nullum apud Evangelistas, aut alibi, appareat indicium, Dominum nostrum quidquam scripsisse, nisi quando mulierem in adulterio deprehensam absolvit; dicit enim S. Joan. cap. 8. *Jesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra,* nihilominus alterum, quod Christus Sacri vultus effigiem Sindoni impresserit, majorem verisimilitudinem habet, quod nihil involvat inconveniens, & plurima miracula a Jesu Christo patratâ literis mandata non fuerint.

abstergente, Sacri vultus effigiem recepisset. Hanc Dominum S. Thomæ servandam tradidisse, a quo acceptam Thadeus Edessam detulisset. Erant enim, qui affirmabant, Jesum S. Thadeo in mandatis reliquisse, ut hanc imaginem Edessam deferret ipsumque, cum eo advenisset, Abgarum increbrescente miraculorum fama fuisse admonitum. Ceterum, Apostolus in Abgari conspectum procedens Iconem gerebat e fronte suo dependentem, unde lucis radii, quos humanorum oculorum acies vix ferre poterat, emicabant. Abgarus fulgore excitatus cubili se proripit, obviam celeri cursu se infert, morbi oblitus. Tum Sanctam imaginem, manibus apprehensam, capiti suo, labiis, oculis toti corpori devote admovens sanitatem recuperat, excepta modica lepræ macula, quæ in fronte remansit. Sed & illa, postquam sacro fonte ablutus est, disparuit. Supra portam Edessæ civitatis eminentis Idolum conspiciebatur, quam cuncti subeuntes adorare compellebantur. Hac porro sublata, Abgarus Sacram imaginem substituit tabulæ lignæ adglutinatam & auro ornatam, ubi ipso filioque ejus regni clavum tenentibus maxima veneratione culta est. Sed nepos Abgari ad vomitum, nempe Idololatriam, reversus, Sacram iconem deleri & idolum

Sæculum X.
A. C. 943.

Jesu Christi
Effigies.

Sæculum X.
A. C. 944.
lum restitui iussit. Nihilominus pretiosam imaginem servavit pia industria Episcopi, qui in illo loculamento lucernam posuit laterculo tectam, murumque obduci & æquali superficie continuari curavit. Ita hæc Effigies pluribus sæculis, omnibus occulta, superstes mansit.

Sup. Lib.
XXXIII.
§. 8.

Annis post Abgari ætatem circiter quingentis Cosroes Rex Persarum Edessam obsedit. Jamque deditionem faciendam cogitabant omnes, cum Episcopo, cui nomen Eulalius, superesse imaginem miraculis claram, & locus, in quo recondita esset, revelatur. Is invenit lampadem adhuc ardentem, & super laterem, qui proximus imagini adjacebat, aliam priori simillimam impressam. Illo vero oleo, quod residuum erat, cunicularii & machinæ obsidentium combustæ; tum allata effigies ignes, quos Persæ in urbem jaculabantur, in ipsos retorfit, & Cosroes obsidionem solvere coactus. Haud diu post Dæmon ejusdem Principis filiam insedit, edixitque, non exiturum se ex hoc domicilio, nisi Imago Edessena adveheretur. Proinde cum Cosroes ad urbis Præfectum & Episcopum literas dedisset, suspicati, dolum subesse posse, servata vera imagine aliam ectypam miserunt; vixque eam deferentes Persæ fines contigerant, cum
Caco-

Cacodæmon promisit, abiturum se ex puellæ corpore, si icon ad suos reportaretur. Itaque Cosroes additis pretiosis donis eam remisit. Evagrius quoque, *Evagr. IV. Hist. c. 27.* Historiæ Scriptor, Cosroi coævus, Edesam ope imaginis prodigiosæ ab obsidione liberatam affirmat, & primus omnium hujus Iconis mentionem facit. Postquam autem Constantinus Imperator ejusdem Iconis originem & inventionem ita retulit, ad ea transit, quæ ipsius ætate annis post Cosroem seniore quadringentis acciderant, & dicit:

Romanus Lecapenus Imperator, vehementi desiderio accensus Sanctam Imaginem Constantinopoli habendi, in qua civitate tot alia cimelia servarentur, sæpius missis Edessam Legatis imaginem & Epistolam Salvatoris nostri sibi expecterat, loco pretii ducentos Saracenos a Græcis captos, & præterea duodecim millia solidorum argenteorum offerens.

Tandem vero anno Mundi sexies millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, seu Salutis nongentesimo quadragesimo quarto, *Emir* Edessenus misit, qui responderent; sibi has condiciones placere, si præterea Bulla aurea adderetur, qua Imperator fidem daret, Romanos quatuor urbes Roham, Carros, Saroziam, & Samosatam nunquam oppugnatu-

Sæculum X.

A.C. 944.

*Evagr. IV.**hist. c. 27.*

Imago Edes-

sena Con-

stantinopoli.

Sæculum X. gnatuos, aut earum ditiones depopula-
A. C. 944. tuos.

Misit itaque Imperator Abraham Episcopum Samosatenum, qui Sacram imaginem & Epistolam reciperet; isque, ne in hoc negotio falli posset, tam imaginem prodigiosam quam duas ectypas abstulit, nimirum illam, quæ in Persiam mittenda depicta fuerat, & aliam, quæ in Ecclesia Nestorianorum colebatur. Sed duæ aliæ solo reservato prototypo postea remissæ sunt. Christiani quidem Edesseni tumultum ciere cœperant, impatientissime ferentes eripi sibi tantum thesaurum, sanctius civitatis suæ Palladium; quos Saracenorum Emir nolentes volentes ad pacta implenda compulit.

Elmac. lib.
III. c. 2. p.
 213.

In Historia quoque Orientali eadem translatio memoratur; scilicet, cum Romani hanc imaginem sibi dari postulassent, cives Rohæ (hoc nomine ipsis Edessa venit) scriptis ad Califam *Moctafi*, illa tempestate imperantem, literis obtinuisse, ut mandata ad Vizirium mitteret, quibus omnes Judices & Præpositi convenire & hac super re deliberare jubebantur. Aliquos existimasse, pro brosum Musulmannis fore, hanc imaginem reddere Romanis, contra contendisse alios, gloriæ sibi cedere levissimo pretio Musulmannos captivos redimere. Et hanc sententiam vicisse.

Con-

Constantinus Imperator deinde re-
fert, quibus adjunctis Sacra imago Con-
stantinopolim delata fuerit. Nempe de-
cima quarta Augusti anno 944. in Eccle-
sia Dominæ Nostræ in Blachernis, Impe-
ratore ibidem Festum Assumptionis ce-
lebrante, primo deposita est. Altera
die solemnè pompa ad Sanctam Sophiam
translata, & tandem in Ecclesia Phari-
quæ in Palatio præcipua erat, collocata.
Permulta etiam miracula tam in itinere
quam Constantinopoli in illa translatio-
ne patrata recenset. Et hæc est Summa
Sermonis, qui Constantino Porphyroge-
nito tribuitur; Ecclesia vero Græca Fe-
stum hujus Translationis eadem die de-
cima sexta Augusti celebrat.

§. XXXI.

Simeon Metaphrastes.

Hac ætate occurrit Simeon Metaphra-
stes, conscriptis vitis Sanctorum ce-
leberrimus. Is Constantinopoli illustri
familia natus & magna suorum cura e-
ducatus, in liberalibus disciplinis egre-
gisse profecit. Maturiore ætate ad præ-
cipua in Palatio munera promotus, Of-
ficiorum Magister, tum Logotheta, seu
summus ærarii Præfectus, fuit, & in gra-
vissimis Reipublicæ negotiis adhibitus.
Circa annum 900. juvenis Hirmerium,
virum bello clarum, regnantē Leone
Hist. Ecclesiast. Tom. XIII. T Phi-

Sæculum X.
A. C. 944.

Cong. C. P.
lib. IV. 6.
n. 37.

Boll. præf.
gen. tom. I. c. I.
6.3. Psell. ap.
Allat. de Si-
meon. Item
ap. Sur. 27.
Nov. ap.
Sur. 10. Nov.

Sæculum X.
A. C. 944.

Philosopho in Cretam Insulam proficiscentem, secutus fuerat, in quo itinere vitam S. Theoctisti Lesbienfis, vitæ S. Mariæ Ægyptiacæ perquam similem, didicit, referente quodam monacho, cui etiam Simeon nomen erat. Is Metaphrastem rogavit, ut Theoctisti vitam literis mandaret, eidem non nulla futura prædixit, atque veracem fuisse eventus docuit.

Hoc Metaphraſti vitas Sanctorum ſcribendi initium fuit.

Postea tot Sanctorum vitas, quot quot poſſet, colligere aggreſſus eſt, ipſo Imperatore, verifimiliter Constantino Porphyrogenito, hortante. Nihil vero eorum, quæ ad iſtud inſtitutum neceſſaria videbantur, Metaphraſti deerat, videlicet poſſidebat magnas opes, quibus & libros compararet, & amanuenſibus amplam mercedem daret. Verum non ſatis ei fuit vitas colligere, eaſque, ut erant, genuinas luce publica donare, ſed formam & ſtilum mutavit, quod nimium ſimplex humilisque ei videretur, & diverteret a genio Sæculi ſui, non quod verum erat & naturæ conſentaneum, ſed quod tumidum & prodigioſum, magni æſtimantis. Itaque Acta Martyrum referens, non ea, ut ſcripta ab initio fuere, ſimpliciter reddit, ſed jam aliqua detrahit, jam aliqua addit. Sanctos non ea ſloquentes inducit, quæ ipſi

ipsi omnino protulerunt, sed talia, quæ ipso Judice, ab eis dicenda fuissent; aliqua vero gravis momenti omittit. Hæc diversitas observari potest in compluribus Actis, quorum prototypa nostra ætate inventa fuere. His Acta Martyrum Tharaci Probi & Andronici annumeranda.

At Simeon mutando Actorum Stilum parum fecisse sibi visus sæpe etiam miracula, aliave facta, quæ Christianis bono exemplo futura credebat, adjecit, si ve ea e suo cerebro, si ve aliunde adsciverit. Cujus rei exemplum habemus in Historia S. Demetrii Thessalonicensis, si illi conferatur, quam Anastasius Bibliothecarius, & Photius sæculo superiore scripserant. Itaque cum non levis laboris res sit, genuina ab illis discernere, quæ Metaphrastes de suo ad Sanctorum vitas, ab ipso retractatas, adjecit, omnes Criticæ artis peritis suspectæ factæ sunt, nec plenam fidem merentur, nisi aliorum etiam Scriptorum accedat auctoritas. Plurima vero ejusmodi Acta collegit; & quia hoc Opere illustrem sibi famam comparaverat, eidem alias quoque vitas, quibus ipse nunquam manum apposuit, tribuerunt. Ceterum ob istud Opus dictus est Metaphrastes, quæ vox Interpretem in latiore sensu, scilicet notas & paraphrasim adjicientem, significat.

T 2

§.XXXII.

Sæculum X.
A. C. 944.

ap. Sur. 12.
Oft. Ruinar.
Act. Sinc.
Sup. Lib.
XLI. §. 1.2.

A. Sur. 8.
Oft. Mabill.
to. 1. Anat.
p. 65. Phot.
Bibl. c. 255.
vid. Tillem.
to. 5. p. 149.

Sæculum X.
A. C. 944.

§. XXXII.

Romani Lecapeni exitus.

*Annon. post
Theoph. q.
270. 271.
Luitpr. IV.
c. 9.*

p. 259. n. 27.

*Cang. fam.
Byz.*

Romano Lecapeno, cui tantopere curæ fuerat, Sacram illam imaginem Constantinopolim advehi, non diu eam conspicere datum; quippe eodem anno nongentesimo quadragesimo quarto, Indictione quarta inchoata, vigesima Decembris, jubente Stephano Imperatore filio suo, patris severitatem non ferente, e Palatio abstractus, & in Proteam Insulam devectus, ibidem tondetur, & monachum profiteri, senio jam & infirmitatibus fractus, compellitur. Ceterum imperaverat annis viginti sex, atque ab eximia in pauperes charitate, cuius complura referuntur specimina, commendatur. Magnam in Monachis posuit fiduciam, & aliquot monasteria fundavit. Sed hæc bona obscurant ingratus in Constantinum Imperatorem generum suum animus, & intolerabilis ambitio, qua filium suum Theophylactum in Sedem Constantinopolitanam intrusit. Ut nihil de eo dicamus, quod turpi commercio cum Zoe Imperatrice, Constantini matre, lascivisse accusatus fuerit, atque ex alia pellice prolem spuriam, cui nomen Basilius, genuerit.

Romanum brevi post tempore filiorum duorum Stephani & Constantini
tristis

Sæculum X. ceu Patrem Spiritualem semper veneratus est.

A.C. 945.

n. 3. p. 272.

n. 4.

Cum Constantinus Romani filius in loco exilii sui, seditione commota, Excubitorum suorum Præfectum interfecisset, & ipse in eo facinore necatus est. Quod ubi Romanus per somnium eadem die cognovisset, missis ad omnia monasteria Laurasque, usque Jerosolyman & Romam delegatis, atque ibi, ubi debebat congregatis Monachis trecentis, in Cœna Domini sine pallio & tunica ad altare processit, Sacerdote Panem Sacrum elevante, & manu chartam tenens, in qua omnia ipsius peccata scripta erant, coram omni populo confessus est. Exclamant Monachi *Kyrie eleison*, flentes largiter. Tum Romano ante singulos se inclinanti & absolutionem petenti, eam impertiuntur; qua accepta communicavit. Postea omnibus ad prandium procedentibus, puero funem dedit & flagellum, quo ille Romani pedes percutiens dicebat: *Intra, nequam senecio, intra!* tandemque plorans & ingemiscens postremo loco confedit.

Confessionem vero suam clausam & sigillo munitam Anachoretis & Monachis misit, & inter alios etiam, additis ducentis auri libris, Abbati montis Olympi Dermocairo, cui, postquam Monachis omnibus duarum septimanarum jejunium præ-

præcepisset, cœlitus revelatum, ferunt, ^{Sæculum X.}
 deleta esse Romani peccata, & aperta ^{A. C. 945.}
 Confessionis pagella, nihil nisi chartam
 rāsam & puram invenisse. Hanc om-
 nibus fratribus inspiciendam exhibuit,
 cunctique absolutionem scriptam Roma-
 no transmiserunt, quæ unacum ipso se-
 pulchro illata.

Tanta pœnitentis animi indicia non
 tamen prohibuerunt, quin Romanus con-
 jurationi, quam Patriarcha Theophyla-
 ctus, ipsius filius, cum quibusdam aliis
 ad eum postliminio in Solium revehen-
 dum molitus est, accederet. Ast dete-
 cta est machinatio & conscii puniti.
 Tandem Romanus senex decima quin-
 ta Junii, Indictione sexta, seu anno non-
 gentesimo quadragesimo octavo, in In-
 sula Protea exilii sui loco e vivis abiit.
 Porro Constantinus Porphyrogenitus
 abhinc jam triennio, nempe ex quo Ste-
 phanus & Constantinus capti erant, so-
 lus imperabat, & postea adhuc annis
 undecim Solium Græcorum tenuit.

§. XXXIII.

Turcæ conversi.

Sub idem tempus Turcarum Princeps ^{Cedr. tom. 2.}
 nomine *Bouloufodes*, seu potius *Bu-* ^{p. 636.}
logudes, Constantinopolim adveniens, fi-
 dem Christianorum se amplecti simula-
 vit. Quare baptizatur, & e sacro fon-

Sæculum X.
A. C. 945. te levatur ab Imperatore Constantino, qui Patricii Dignitate auctum & multis divitiis cumulatum ad suos remisit. Haud multum temporis effluxerat, cum alius Turcarum Sultanus, cui nomen Gylas, Constantinopolim pervenit, baptizatur, atque iisdem honoribus & beneficiis afficitur. Is revertens itineris comitem accepit Monachum, nomine Hierotheum, Sanctitatis opinione apud omnes insignem, a Theophylacto Patriarcha ad prædicandum in Turcia Evangelium Episcopum ordinatum; quo ubi pervenit, complures Infideles ad Christum convertit. Gylas in fide suscepta perseveravit, & ditiones Romanorum amplius non infestavit, sed Christianos captivos fovebat, sua pecunia redimebat, & libertati restituebat. Contra *Bulogudes* fidem negavit, turpis Apostata, & sæpe Romanos (*) Francosque armis aggressus est, a quibus captus Rege Ottone jubente suspensus e furca strangulatur.

Emirus Tarsensis in Romanos movens aliquot cohortes in proximi oppidi agros pabulatum immiserat, ubi Presbyter, nomine Themel, Sanctum Sacrificium

---

(*) Vel potius Græcos. Nam dudum Græcorum Imperatorum Romæ nulla erat auctoritas.

ficiam celebrabat; qui sciens imminere Sæculum X.
 Saracenos, relicto Altari, ut erat vesti- A.C. 945.
 bus Sacerdotalibus ornatus, arrepto
 malleo, qui Græcis pro tintinnabulo est,
 usque adeo dextre usus est in hostes,
 ut compluribus vulneratis, & quibus-
 dam occisis, reliquos in fugam verterit.
 Ecce autem, cum ideo a suo Episcopo
 fuissent ipsi Sacra interdicta & absolutio-
 nem obtinere non posset, ad Saracenos
 deficit, fidem Christianam abjicit, cum
 ipsis in Cappadociam, in provincias vi-
 cinas usque in Asiam, proprio nomine
 ita dictam, hostiliter irrumpit, & cla-
 dem ingentem infert.

§. XXXIV.

S. Lucas junior.

Illa etiam tempestate in vivis degebat Boll. 7. Febr.
 S. Lucas junior, Anachoreta in Græ- to. 4. p. 83.
 cia celeberrimus. Cujus parentes, reli- Combes.
 cta Ægina insula, patria sua, ut incurso- aut. to. 2.
 nes Arabum effugerent, in continentem p. 969.
 se receperant, ubi, videlicet in Thessa-
 lia, circa annum octingentesimum nona-
 gesimum natus est ipsis filius, quem Lu-
 cam appellarunt. Is ab unguiculis vir-
 tuti abstinentiæ & jejunii se dedit, nec
 carnem, nec ova, nec caseum comedens;
 sed plerumque hordeaceo pane & legu-
 minibus famem pellens, & sola frigida
 sitim levans. A patre custodiendo &
 T 5 pascen-

Sæculum X.
A. C. 945. pascendo pecori præfectus alimentum sibi destinatum vestesque pauperibus dabat, unde non nunquam nudus domum redibat. Primo Lucas quoddam monasterium Athenis ingressus, habitum Novitiorum recepit; sed mater inde abstracto, quo filium in loco sibi propiore haberet, indulgit postea, ut in solitudine montis S. Joannicii degeret; ubi annos natus octodecim sedem fixit. Ibidem Professionis Religiosæ habitum accepit a duobus viris venerabilibus monastici Ordinis, qui, Romam proficiscentes cum mandatis, ad ipsum diverterant; nam hospites hilari animo excipiebat. Tunc vero majori quam antea fervore jejunio & omnibus pietatis exercitiis intentus, miraculorum & Prophetiæ dono præditus est, & incursionem Bulgarorum, qui deinde totam illam regionem depopulati sunt, prædixit.

Quadam die dixit ad socios: *Venit ad nos homo gravi sarcina pressus, & afflictus.* Hisque in montem secessit. Paulopost adest vir, nihil portans, & petens alloquium Lucæ, cujus auxilio sibi opus esse inquebat. Postquam septem diebus expectasset, redit Vir Sanctus & torvis oculis hominem intuens, voce aspera, *Quid tibi negotii, inquit, in hoc deserto esse queat? Cur relictis Ecclesiæ pastoribus homines rusticos & rerum Sacrarum*

crarum ignaros quæris? cur non potius omnium oculos fugis gravissimorum criminum reus? fatere publice homicidium, quod perpetrasti, ut veniam a Deo impetres. Peccator ille perterritus, Vir Dei, respondit, cur quæris ex me, quod non ignoras, etiamsi facinus clam admiserim? sed ut tibi morem geram, pandam omnia. Tum cuncta criminis adjuncta enarrat, & ad pedes Sancti Viri provolutus rogat, ne miserum rejiciat. Lucas jacentem erigit, monita, & quæ facienda videbantur, suggerit, inter alia præcipiens; ad sepulchrum occisi se conferret, multis lacrymis culpam eluere conaretur, pro eo Officium tertiæ, nonæ, & quadragesimæ diei honorifice celebrari curaret, ibidem, si posset, saltem ter milies genuflecteret, & præcipue toto reliquæ vitæ tempore peccatum suum defleret, atque ante oculos mentis semper haberet. In Synodo VIII. vidimus, quod peccatores non nunquam Monachos adirent, a quibus peccatorum suorum remedium requirebant; sed hujusmodi pœnitentiæ a Laicis injunctæ nihil aliud quam præparatio ad Absolutionem Sacramentalem erant. Unde etiam Lucas initio sermonis huic latroni insinua-
 verat, ad Sacerdotes sibi recurrendum esse.

Sæculum X.
 A. C. 945.

Vita S. Lucæ.

Sess. 9.
 Sup. Lib.
 L. §. 42.

Lucas

Sæculum X.
A. C. 945.

Lucas septem annis in deserto S. Joannici exactis metu Bulgarorum, qui Rege suo Simeone ducente, circa annum nongentesimum decimum quintum, in illam regionem irruerunt, cum ceteris omnibus incolis fugere compulsus, in quamdam Insulam se recepit, quo etiam Barbaris pervenientibus, nando se surripuit, & Corinthum petiit.

Ibi accensus desiderio Sacram Scripturam legendi in scholam pueris permixtus itavit, barbatus, annos circiter viginti quinque natus. Sed brevi post corruptos scholasticorum mores averfatus, relictis studiis cuidam Stilitæ se addixit, cui annis decem serviit, pro ipso piscans, ligna comportans, & culinæ ministerium obiens. Pace deinde cum Rege Bulgarorum Petro inita ad montem S. Joannici rediit; cumque comperisset, Archiepiscopum Corinthiensem per illam regionem iter facere, ad eum pergens, olera in horto suo nata obtulit. Archiepiscopus, postquam ex aliis intellexisset, quis esset, Cellulam ejus visere voluit, atque vitæ ipsius rationem approbans, jussit ei certum aureorum numerum dari. Quos S. Lucas accipere recusans ajebat: *Domine, non auro mihi opus est, sed oratione tua & Doctrina.* Videns autem, quod Præsul subirasceretur, unum aureum sumsit. Tum magna

magna humilitate in hunc ferme mo- Sæculum X.
 dum quæstionem proposuit: *Domine,* A. C. 944.
quomodo nos miseri, qui ob peccata no- Evcharistia
stra in desertis & montibus manere co- fine Presby-
*gimur, terribilium Mysteriorum parti- tero.
cipes effici possumus, cum Presbyteros non
babeamus? Archiepiscopus respondit:
Semper Presbyter adsit, si fieri possit; si
autem Presbyter nulla ratione haberi
queat, vas Præsantificatorum in Sacra
mensa ponatur, si id in Oratorio fiat,
si vero in cella, ponatur in scamno mun-
dissimo. Postea explicato velo Sacras
particulas impones. Thus adolebis, Psal-
mos Typicos, aut Trisagium cum Sym-
bolo fidei cantabis. Tum ter genuflexus,
junctis manibus, Jesu Christi Corpus ore
excipies, dicens: Amen! loco pretiosi
Sanguinis (*) vinum bibes in poculo, ad
nullum alium usum destinato. Cum velo
reliquas Particulas in vase concludes, &
maxima cura cavebis, ne vel minimum
fragmentum decidat, quod pedibus calca-
*ri posset. (**)**

Lucas

(*) Ex hoc loco iterum contra Protestan-
 tes demonstratur, quod in Ecclesia tam Orien-
 tali quam Occidentali S. Evcharistia ad commu-
 nionem Fidelium fuerit asservata, & quando-
 que sub una specie sumpta.

(*) Hæc omnia fuissent ridicula & supersti-
 tiosa,

Sæculum X.

A. C. 946.

Lucas sæpius domicilium mutare coactus, tandem in Attica stabilis permanfit, loco quodam qui dicebatur *Stevion*, id est salutaris, & per Syncopem, *Stevion*, ubi fons scaturiebat, circumdatus nemore, quo exciso terram coluit, & amœnissimum hortum adparavit. Cellulam vero procul ab illo loco compexit, quo tutius lateret. Ibi sancto fine vitam clausit, sepultusque est, circa annum 946. Ejus Cellula in Oratorium murata. Et ipse sicut ante, ita etiam post obitum multis miraculis claruit. Ecclesia Græca ejus memoriam septima Februarii honorat, eumque vocat S. Lucam juniorem, non ideo, ut a S. Luca Evangelista, sed ut ab alio S. Luca, Abbate in Sicilia prope montem *Æthnam*, saltem integro Sæculo antiquiore, discernatur.

§. XXXV.

Artaldus Remis restituitur.

In Francia adhuc dum Hugo & Artaldus de Archiepiscopatu Remensi decerta-

riosa, nisi Fideles credidissent, Jesum Christum illa præsentia, quæ hodieque in Ecclesia Romano Catholica docetur, in S. Evcharistia existere. Illud plane cultum Patriæ indicat, quod S. Lucas, antequam Jesu Christi Corpus sumeret, ter genuflectere ab Archiepiscopo jubeatur.

certabant, jamque vel iste vel alter vin-
 cebat, qui a potentiore Principe susti-
 nebatur, quia hæc causa tam ad Rempu-
 blicam quam ad Ecclesiam spectabat,
 cum maximis opibus polleret hæc Sedes,
 & in finibus Franciæ Lotharingiæque
 posita esset. Heberto Comite, Hugo-
 nis Archiepiscopi parente, anno nongen-
 tesimo quadragesimo tertio fatis functo
 Rex Ludovicus mortui liberos, conci-
 liante Hugone Comite Parisiensi, ipso-
 rum Avunculo, in gratiam recepit. Pri-
 mus Regi reconciliari flagitavit Hugo
 Archiepiscopus, consensitque Rex, ut Se-
 dem Remensem retineret ea conditione,
 si Artaldo Abbatias ab ipso dimissas red-
 deret, & ad aliam Ecclesiam Cathedra-
 lem promovendum curaret. Fratribus
 quoque Artaldi Feuda, quæ ab Ecclesia
 Remensi acceperant, restituenda erant.
 Ita tunc Hugo Archiepiscopus possessio-
 nem obtinuit.

At anno sequente nongentesimo
 quadragesimo quarto, novis rixis inter
 Regem & Heberti filios exortis, ille Ec-
 clesiæ Remensis agros a Vasallis suis va-
 stari jussit. Anno nongentesimo qua-
 dragesimo quinto Rex civitatem Remen-
 sem obsidione cinxit præsentem in castris
 Artaldo Episcopo.

Tandem, Comite Parisiensi Conci-
 liatore, Rex obsidionem solvit eo pacto,
 ut

Sæculum X.
 A. C. 946.

Frod. Chro.
 943. *Et hist.*
IV. c. 30.

6. 31.

Sæculum X.
A. C. 946.

c. 32.

c. 33.

ut Hugo Archiepiscopus ad Comiticia veniret, & imperata faceret. Tunc autem accidit, ut Rex a Normannis, quibus Comes Parisiensis colludebat, captus, integro prope anno detineretur. Anno nongentesimo quadragesimo sexto libertati redditus, Ottone Germaniæ Rege, cuius Sororem Gerbergam conjugem acceperat, ad auxilium ferendum accito, ipsius auctus viribus Remos secundo obsidet. Facile intellexit Hugo Archiepiscopus tantæ potentiæ imparem se futurum, suadebantque amici, ne deditio- nem differret, donec civitas ab obsiden- tibus vi caperetur, tunc enim neutiquam Regum iram effugiturum, & erutis ocu- lis pertinaciæ pœnas daturum. Ergo tertia die postquam milite cincta fuisset civitas deditio- nem facit, ea conditione, ut sibi incolumi abire liceret, & omnes, qui vellent, discedentem libere sequi possent. Ita ambo Reges Remos intrant, atque Artaldus duobus Archiepiscopis, Roberto Trevirensi & Friderico Mogun- tino cum utraque manu introducentibus Sedi suæ restituitur.

Hugo Archiepiscopus Mosomum se recepit, & anno sequente, adjuvante Comite Parisiensi Remos in suam potesta- tem redigere aggressus est, irrito cona- tu. Sed, Deroldo Episcopo Ambianen- si defuncto, Clericum quemdam Sueffio- nen-

nensem, nomine Tetbaldum in ejus lo-
cum ordinavit. Eodem anno nongen-
tesimo quadragesimo septimo duo Reges
Ludovicus & Otto Comitia celebra-
runt, in quibus causa Archiepiscoporum
Remensium ad incudem revocata. Hu-
go produxit literas Artaldi ad Papam,
in quibus se Archiepiscopatu abdicabat.
Sed reclamavit Artaldus affirmans, has
literas nunquam a se dictatas, nec signum
fuisse appositum. Igitur hæc lis in isto
Conventu componi non potuit, quod Sy-
nodus Episcoporum non esset, sed alia
ad decimam quintam Novembris indi-
cta. Interim decretum, ut Artaldus Se-
dem Remensem teneret, uti possidebat,
& Hugoni permissum, ut Mosomi resi-
deret.

Concilium, ut constitutum fuerat,
Virduni celebratur, Roberto Archiepis-
copo Trevirensi cum Artaldo, & Odol-
rico Archiepiscopo Aquensi, qui Remos
confugerat, præsidente. Episcopi ade-
rant Adalbero Metensis, Goselinus Tul-
lensis, Hildebaldus Monasteriensis, & I-
srahel Episcopus in magna Britannia, non
plus septem numero. Bruno quoque
Abbas, Regis Ottonis Frater, & duo alii
Abbates interfuere. Cum igitur Hugo
Archiepiscopus, a duobus Episcopis ad
hoc Concilium vocatus, venire noluis-
set, Artaldus in possessione Sedis Remen-

Hist. Eccles. Tom. XIII. U   lis

Sæculum X.
A. C. 946.

Libell. Art.
p. 630.

Frod. c. 34.
to. 9. Conc.
p. 622.

Sæculum X. A.C. 947. sis confirmatur, & aliud Concilium decima tertia Januarii celebrandum indicatur.

Celebratum est istud Concilium prope Mosomum in Basilica S. Petri, Præsidente Roberto Archiepiscopo Trevirensi, suæ provinciæ Episcopis, & quibusdam provinciæ Remensis præsentibus. Venit Hugo Archiepiscopus, ut Roberto colloqueretur, nolens in Concilium se conferre; misit vero per Clericum, qui Roma advenerat, quasdam Agapiti Pape literas, in quibus nude præcipiebatur, ut Hugo Sedi Remensi restitueretur. Unde contra Canones pugnare visæ sunt. Episcopi itaque, postquam cum Abbatibus, aliisque viris præsentibus, prudentia præditis, consultassent, responderunt, alia se habere Pontificis mandata, quæ Fridericus Archiepiscopus Moguntinus attulisset, Robertus Trevirensis præsentibus Regibus, Galliarum & Germaniæ Episcopis, recepisset, & ipsi aliquam partem jam effectui dedissent. *Nec est rationi consentaneum, ajebant, ad literas ab Artaldi Adversario subreptitie impetratas attendere. Sed Judicium canonicè cæptum ad finem perducamus.* Tum jubente Concilio lectus est Canon decimus nonus Concilii Carthaginensis de Actore & Reo, atque secundum hoc Decretum judicarunt Episcopi,

copi, Artaldum Communione Ecclesia-
 stica dignum esse, & in possessione Ec-
 clesie Remensis non turbandum; Hugo-
 nem vero, qui ad duo Concilia citatus,
 venire detrectasset, Communione, &
 Ecclesie Remensis Regimine privandum,
 donec causam dixisset in Concilio ge-
 nerali, quod prima die Augusti cele-
 brandum indicebatur. Episcopi deinde
 se presentibus Canonem Concilii Car-
 thaginensis describi jubent, eumque, sua
 sententia apposita, ad Hugonem trans-
 mittunt. Qui altera die illam paginam
 Roberto remittit, & suis verbis respon-
 deri jubet, sese ipsorum iudicio non sub-
 missurum. Artaldus quoque Archiepis-
 copus querelas suas Romam deferendas
 dedit Ottonis Regis Legatis, qui Agapi-
 tum II. in Cathedra S. Petri sedentem
 Romae habuerunt. Namque Stephano
 IX. anno nongentesimo quadragesimo
 tertio ad Superos translato, postquam
 sedisset annos tres & menses quatuor,
 successit Marinus II. qui S. Sedem tribus
 annis obtinens, Sacrae Religionis Mini-
 sterio, reparandis Ecclesiis, & juvandis
 pauperibus intentus fuit. Is quoque
 anno nongentesimo quadragesimo sexto
 vita functus Successorem habuit Agapi-
 tum, qui novem annis & septem men-
 sibus ad Clavum Ecclesie sedit.

Sæculum X.
 A. C. 947.

Concilium
 apud Moso-
 mum.

Libell.
 Artald. p.
 631.

Papeb. com.

Frod. in
 Chro.

Sæculum X.
A.C. 948.

§. XXXVI.

Concilium Ingelheimense.

† Bomarzo.

tom. 9. Conc.
p. 623.
Frod. 35.

Agapitus Papa Regi Ottoni Legatum misit Marinum Episcopum Polymartiensem † in Tuscia, qui Concilium generale (*) congregaret, & ipse datis literis quosdam Episcopos Gallia & Germania convocavit. Celebratum est hoc Concilium Ingelheimii in Ecclesia S. Remigii, septima Junii, anno nongentesimo quadragesimo octavo, Indictione sexta, duobus Regibus Ottone & Ludovico presentibus, Legato Marino presidente. Aderant, si etiam Legatus adnumeretur, Episcopi triginta duo, nimirum Archiepiscopi quinque, Wicfredus Coloniensis, Fridericus Moguntinus, Robertus Trevirensis, Artaldus Remensis, Adaldagus Hamburgensis, & Episcopi viginti sex, (***) quorum notissimi sunt, S. Udal-

(*) Generale, nempe in Imperio Francorum.

(*) Ad dilucidanda in superioribus Annotationibus nostris dicta servit, quod scribit R. P. Josephus Mezger in Hist. Salisb. Cap. 19. *Mortuo Gerardo (Laureacensi) mox Successor ejus Adalbertus, omisso Archiepiscopi nomine, solo Episcopi titulo contentus fuit . . . ita ipse se in Concilio Ingelheimensi subscripsit. Ita pariter*

S. Udalricus Augustanus, & Adalbero Metensis, plerique vero Ultrarhenani. Sæculum X.
A. C. 948.

Non modicus quoque Abbatum, Canonicorum, Monachorumque numerus advenerat. Legatus ergo mandata sua legit, quibus Papa ei totam suam auctoritatem committebat, tumque Reges, Episcopi,

U 3

piscopi,

pariter inscriptus reperitur in Synodo Augustana plurimorum Episcoporum anno 952. celebrata. Utrique Synodo cum aliis Germaniæ & Bojariæ Episcopis Heroldus suo loco Archipræsul interfuit, & præ cunctis Episcopis, ut dignum erat, Acta Synodi subsignavit.

In Actis Conciliorum Edit. Par in Synodo Ingelheim. hoc ordine occurrunt Episcopi. Post quinque Archiepiscopos ponitur; *Richavo Vangionensis & Ecclesiæ Episcopus, Geroldus Juvaviensis Ecclesiæ Episcopus, Udalricus Augustensis &c.* Et demum inter Episcopos ultimos tres, Adalbertus Laureacensis. In altera subsequente narratione hujus Synodi Episcopi nullo prorsus ordine servato enumerantur, nam Archiepiscopus Moguntinus in medio occurrit, & in Adnotatione P. Sirmondi dicitur interpolata. At in Synodo Augustana anno 952. Geroldus Archiepiscopus Juvaviensis secundo loco post Archiepiscopum Moguntinum ante alios Archiepiscopos Italiæ ponitur, & in medio occurrit Adalbertus Patavensis Ecclesiæ Episcopus. Unde cognoscimus, tunc Ecclesias Laureacensem & Passaviensem non fuisse separatas. *Infra Num. XLII.*

Wormatiensis.

Sæculum X. piscopi, cunctique præsentis professi
A. C. 948. sunt, se Pontifici obtemperaturos.

Tunc vero Rex Ludovicus a latere Regis Ottonis, (*) eodemque consentiente, surgens, causam suam coram Concilio contra Hugonem Comitem Parisiensem dixit in hunc modum: *Ex Anglia*

(*) Vidimus paulo ante Ottonem, Francorum in Germania Regem, in societate Ludovici Francorum Regis in Gallia, militantem, & nunc in Concilio Episcoporum juxta eundem Ludovicum sedentem habemus. Mira concordia! Ceterum notatu dignum, quod neuter alteri injustæ possessionis litem moverit. Unde Scriptores Galli Germanique, qui, prout quisque affectus est, & partium studio fertur, jam Romanorum Imperatoribus, jam Galliæ Regibus jus antiquum vel Galliam, vel Germaniam repetendi prolixè & fervide adstruunt, quæstionem reudunt non nisi ad fallendum tempus aptam, cum in ipsis divisionis Regni Francorum primordiis hac de re disceptare Regibus in mentem non venerit. Quod si vero non tam amplum vastumque fuisset Francorum Imperium (olim Germaniam, Galliam, & Italiam complexum) ut etiam plures Reges caperet, potior omnibus utique fuisset Ludovicus Transmarinus, ex sanguine Caroli Magni per mares legitima successione ortus. Sed Regna in orbe terrarum, imprimis Deus, deinde jus sanguinis, sæpe vox populi, sæpissime gladius potentioris distribuit.

glia per Legatos Hugonis, ceterorumque Sæculum X. 2.
 Franciæ Principum, ad suscipiendum Re- A. C. 948.
 gnum defuncti parentis mei vocatus,
 suffragiis & voluntate omnium Proce-
 rum totiusque militiæ Rex salutatus &
 consecratus fui. Hugo nihilominus au-
 sus est me ejicere, dolo me comprehen-
 dit, & per annum integrum in custo-
 dia me detinuit. Nec aliter liberta-
 tem potui impetrare, quam postquam
 Laudunum Castrum, quod solum Regi-
 næ Gerbergæ ad habitandum cum fide-
 libus mihi servis restabat, Hugoni cessi.
 Si quis objiciat, quod admissi cujusdam
 facinoris causa hæc mihi inferantur, me
 purgare juxta Judicium Synodale &
 præcipiente Rege Ottone, vel per cer-
 tamen singulare non recusato.

Postquam Rex Ludovicus suas que-
 relas exposuisset, surgens Artaldus Ar-
 chiepiscopus, suam quoque legi jussit,
 instar Epistolæ ad Marinum Legatum to-
 tamque Synodum directæ. Omnia re- p. 627.
 petit prolixè, quæ in causa Archiepis- Sup. Lib.
 copatus Remensis ab Herivei obitu & LIV. §. 59.
 Seulphi Ordinatione facta fuerant; ni-
 mirum, Hugonem intrusum, ordinatum, Reges in
 expulsam, se vero tam duram passum Concilio
 fuisse persecutionem, ut per diversa lo- præsentes.
 ca errare & in silvis delitescere coactus
 fuerit, quod Sedi suæ renunciare & Pal-
 lium reddere nollet. Tandem refert,

Sæculum X. quæ in duobus Conciliis Viridunensi &
 A. C. 948. Mosomensi acta. Hoc Libello recitato,
 p. 631. & per interpretem in gratiam Regum
 lingua Teutonica reddito, Sigeboldus
 Hugonis Archiepiscopi Diaconus Conci-
 lium intrat cum literis, quas Roma attu-
 lerat, jamque prius in Concilio Moso-
 mensi produxerat, dicens, quod eas Ro-
 mæ a Legato Marino, hic in Concilio
 præfenti, accepisset. Tunc Marinus
 protulit literas, a Sigeboldo Romam de-
 latas, easque coram Episcopis & Regi-
 bus legi iussit. In iis dicebatur, quod
 Guido Episcopus Sueslionensis, Hildegar-
 rius Bellovacensis, Rudolphus Laudu-
 nensis, ceterique provinciæ Remensis E-
 piscopi illas Romam misissent, & a Papa
 petiissent, ut pulso Artaldo Hugo resti-
 tueretur. Verum Rudolphus Laudu-
 nensis, qui in his literis nominabatur,
 & Fulbertus Cameracensis omnibus vi-
 ribus negarunt, se vel Sigeboldum istum
 usque in hanc diem unquam vidisse, vel
 consensisse, ut Romam mitteretur. Ni-
 hil habuit Sigeboldus, quod opponeret,
 nisi quod valide clamaret, & calumnias
 ingereret. Tunc Marinus Legatus pe-
 tit, ut secundum Canones sententia in
 eum ferretur. Itaque convictus, quod
 falsa protulisset, postquam lecti Canones
 de calumniatoribus fuissent, a Diacona-
 tu deponendus & in exilium mittendus
 pro-

pronunciatur. Contra Artaldo, qui ^{Sæculum X.}
 Conciliorum Judicium vocatus nunquam ^{A. C. 948.}
 refugisset, possessio Archiepiscopatus Re-
 menfis asserta est.

Die secunda Concilii Robertus Ar-
 chiepiscopus Trevirensis petiit, ut in Se-
 dis Remensis in vasorem sententia ede-
 retur, atque id ipsum præcepit Marinus
 Legatus. Leguntur Canones & Decre-
 ta Pontificum, tumque ad eorum nor-
 mam Hugo excommunicatur. Sequen-
 tibus diebus de quibusdam articulis ad
 Disciplinam pertinentibus actum, & com-
 plures Canones conditi.

Nemo audeat, secundum ea quæ ali-
 quando in Concilio Toletano (*) sapien-
 ter decreta sunt, sive vi manifesta, sive
 per insidias Regiam Majestatem laceffe-
 re. Idcirco Hugo (Comes Parisiensis)
 excommunicabitur, quod Ludovici Re-
 gis Ditiones invaserit, nisi resipuerit &
 Judicio Concilii steterit. Artaldus Ar-
 chiepiscopus Remensis in Sedem suam,
 ex qua pulsus fuerat, canonicè restitu-
 tus fuit. Hugo, qui illam Sedem usur-
 paverat, excommunicatus, & tam illi
 qui eum ordinarunt, quam qui ab ipso
 ordinati sunt, excommunicabuntur, nisi

U 5 satis-

(*) Notabit Disciplinæ Ecclesiasticæ studio-
 sus Lector, quanta Conciliorum Provincialium
 in Ecclesia fuerit auctoritas.

- Sæculum X. A. C. 648.

 c. 3. satisfecerint in Concilio, quod Treviris sexta Septembris celebrandum est. Hugoni Comiti Episcopi secundo excommunicationem comminantur, quod Rudolphum Episcopum Laudunensem, Regi Ludovico fidem servantem, e Sede sua dejecerit.
- c. 4. Laici, id est, Patroni, Ecclesiis Presbyteros nec præficient, nec auferant sine licentia Episcopi. Sæpe Simonia crimem suberat, præsertim in Provinciis ultra Rhenum positis. Laici de oblationibus Fidelium, aut de Decimis nihil sibi retineant, atque hujusmodi causæ cognitio non ad Laicos, sed ad Synodum pertineat. Fideles tota hebdomada Paschali ferientur, in Pentecoste vero diebus Lunæ, Martis & Mercurii. In illa die, qua Litania Majores cantantur, id est in Festo S. Marci jejunent, sicut in diebus Rogationum. Unde videmus, quod illa ætate jejunium his diebus adhucdum fuerit observatum.
- c. 9.
 c. 6.
 c. 6.

§. XXXVII.

Concilium Trevirense.

- Frod. Chro. & Hist. 1^a.* Artaldus Archiepiscopus, Guido Episcopus Sueslionensis, Rudolphus Laudunensis, & Wicfredus Teruanensis
 c. 36. Treviros ad celebrandum Concilium pervenientes, ibi habuerunt Marinum Legatum & Robertum Archiepiscopum Tre-
- tom. 9. Conc. p. 632.*

Trevirenses se expectantes; at Episcopi nulli ex Lotharingia vel Germania advenerant. Omnibus congregatis Legatus ex Episcopis Franciæ quæsit, an Comes Parisiensis post Concilium Ingelheimense Episcopis Regique injurias inferre cessasset. Responderunt; ipsum veteres vexationes novis cumulasse, sibi & Ecclesiis suis multum nocuisse. Tum Legato interroganti, an Comiti literæ, quibus ad Concilium citabatur, redditæ fuissent, respondit Artaldus, aliquas quidem fuisse interceptas, sed nihilominus Comitem tam per literas, quam per mandata ore ad ipsum prolata satis fuisse vocatum. Rursusque quæsitum, an quisquam ab ipso missus ad Concilium venisset, cum nemo adesset, statutum, ut res in alterum diem differretur.

Postridie, cum nemo compareret, Clericis & Proceribus Laicis clamantibus, contumacem excommunicandum esse, Episcopi tamen inducias triduanas concesserunt. Tunc de Episcopis agi coeptum, qui vocati non venissent, & de illis, qui in Ordinatione Hugonis partem habuissent. Protinusque Guido Sueffionensis ad pedes Legati & Artaldi prostratus culpam confitetur; sed duobus Archiepiscopis Roberto & Artaldo pro ipso deprecantibus, a Legato absol-

Sæculum X.
A. C. 948.

Sæculum X.
A. C. 948. absolvitur. Wicfredum vero Teruanensem illicitæ Ordinationi non confensisse constabat. Quidam Presbyter missus a Transmaro Episcopo Noviodunensi exposuit, ipsum gravi morbo impeditum ad Concilium venire non potuisse; quod verum esse Episcopi Franciæ præsentés affirmarunt.

Frod. c. 37. Tandem die tertia, Ludolpho Capellano & Regis Ottonis Legato vehementer instante, Hugo Comes Parisiensis excommunicatur, quoadusque resipisceret, Legato atque Episcopis, quibus nocuerat, satisfecisset, aut Romam pergeret, & absolvi flagitaret. Item duo Episcopi ab Hugone Archiepiscopo contra Canones ordinati, nimirum Tetbaldus Ambianensis & Ivo Silvanectensis excommunicati. Præterea quidam Clericus Laudunensis a Communione Fidelium separatus est, quod Tetbaldum excommunicatum in Ecclesiam introduxerit. Legatus Marinus datis literis Hildegarium Episcopum Bellovacensem citavit, ut vel ad se veniret, vel Romam se conferret, & rationem redderet, de duorum illorum Episcoporum Ordinatione, cui interfuisset. Hebertus quoque Hugonis Archiepiscopi frater citatus, ut damna Episcopis facta repararet. Hæc in Concilio Trevirensi acta. Tum Episcopis ad sua redeuntibus Ludolphus Capella-

Capellanus Legatum ad Regem Otto- Sæculum X.
 nem Dominum suum deduxit; ubi Ec- A. C. 948.
 clësiam Fuldensem post incendium anni
 nongentesimi trigesimi septimi restau-
 ratam consecravit, & exacta hyeme Ro-
 mam remeavit. Ipso reverso, anno Regin. Cont.
 nongentesimo quadragesimo nono Aga- Herm. Fro.
 pitus Papa, Concilio in Basilica S. Petri Chro. 949.
 celebrato, sententiam in Concilio Ingel-
 heimensi, qua Hugo Archiepiscopus da-
 mnatus fuerat, pronunciatam confirma-
 vit, & Hugonem Principem, ipsius Pro-
 pinquum, donec Regi Ludovico satisfac-
 cisset, excommunicavit.

§. XXXVIII.

S. Majolus Abbas Cluniacensis.

Sub illud tempus Aimardus, Abbas Clu- Elog. Sæc.
 niacensis, caligantibus oculis infirmus, V. Act. Ben.
 Majolum Avenione circa annum 906. p. 322. p. 762.
 natum Coadjutorem sibi delegit. Pul- Boll. II.
 cherius Majoli pater ex primis stirpibus Maj. to. 13.
 suæ regionis natus, cum esset opulentis- p. 567.
 simus, Monasterio Cluniacensi prædia
 viginti cum Ecclesiis ad ea pertinentibus
 in Diocësesibus Regiensi, Aquensi, & Se-
 custironensi sita donavit. Majolus ad-
 huc dum adolescens utroque parente
 orbatus, prædiis a Barbaris direptis, e
 patria Matisconem in Burgundia migra-
 re cogitur. Hi barbari, Saraceni erant,
 Hungarique, præcipue tamen Saraceni,
 qui

Sæculum X. qui e Castro suo Fraxinetensi erumpen-
 A. C. 948. tes cunctas regiones vicinas infestabant.

Sup. n. 6.

Suscepit vero Majolum Matiscone qui-
 dam ejus propinquus, vir inter proceres
 illius civitatis nobilissimus. Cumque
 aliquamdiu in ejus domo versatus fuisset,
 eum Episcopus, nomine Berno, cernens,
 quod liberali ingenio valeret, in
 numerum Canonicorum suorum retulit,
 & secreto exhortatus est, ut castitatem
 servaret illibatam. Comperto deinde,
 quod Lugduni vir eruditissimus & ce-
 leberrimus Antonius Abbas Insulæ Bar-
 barenensis philosophiam doceret, eo Præ-
 ceptore usus Majolus non modo doctrina,
 sed etiam moribus & vita profecit.

Nulla enim Lugdunensi celebrior
 schola illa tempestate in illis regionibus
 erat; in qua plurimi Artibus liberalibus
 & Philosophiæ egregiam operam dabant.

E studiis reversus per omnes gradus
 Ecclesiasticos usque ad Diaconatum ab
 Episcopo Matisconensi promovetur, &
 Archidiaconus constituitur. In ea Di-
 gnitate maxime charitate in pauperes
 excellebat, & quosdam Clericos diversis
 ex locis ad ipsum confluentes erudiebat.
 Tandem omnibus tanto in pretio erat,
 ut Vesuntionensi Archiepiscopo viam
 universæ carnis ingresso Clericorum,
 Principis, populique unanimi consensu
 ei subrogatus fuerit; quod vero hono-
 ris

ris culmen suscipere constanter recusa- Sæculum X.
 vit, quin imo exinde de Sæculo fugien- A. C. 948.
 do cogitare cœpit. Cum Monasterium
 Cluniacense haud procul a civitate Ma-
 tiseonensi distaret, Majolus Aimardo Ab-
 bate sæpissime illuc divertens cum Fra-
 tribus spirituale colloquium miscere so-
 lebat, quibus in votis erat eum fratrem
 habere, quem aliquando, utpote virum
 idoneum, Patrem sibi eligerent. Nemo
 vero efficacius eum ad amplectendum
 institutum monasticum impulit, quam
 Hildebrandus monasterii Præpositus, qui
 bis invitatus officium Abbatis obire no-
 luerat. Tandem Majolus circa annum
 nongentesimum quadragesimum tertium
 in illa Sancta Congregatione monachi
 habitum induit.

Monachus, præ ceteris virtute obe-
 dientiæ & humilitatis eminuit, atque ab
 Abbate Bibliothecæ præfectus est, &
 Apocrysiarius creatus. Bibliothecarii
 erat studiis præesse, unde Majolus fra-
 tres a lectione profanorum Auctorum
 atque etiam Virgiliti deterrebat. Apo-
 crysiario autem incumbere, Thesaurum
 Ecclesiæ, & a Fidelibus oblata custodi-
 re, tum negotia extra monasterium per-
 tractare. Hinc Majolus aliquando Ro-
 mam missus in illo itinere Yporediæ *
 Hildricum monachum, comitem suum,
 ægrotantem Sacri olei unctione sanavit.

Is,

* *Turée.*

Sæculum X.
A. C. 948.

Is, olim inter proceres Regis Italiae insignis, Majoli fama attractus, spectabili officio, uxore, bonisque, quæ maxima erant, relictis, Cluniaci monachum induit.

Anno sexto, ex quo Majolus monasterium Cluniacense ingressus fuerat, nempe anno 948. cum Aimardus Abbas præter senectutis impedimentum etiam cœcitate laboraret, timens, ne sub capite infirmo quidquam de rigore Regulæ relaxaretur, eum consentiente tota Congregatione Abbatem pronunciavit. Ut vero Majolo omnem detrectandi prætextum subtraheret, prius quosdam Episcopos & Abbates ad consilium adhibuit. Superfunt Acta genuina, Aimardi jussu conscripta, in quibus declarat, se Regimen Monasterii Cluniacensis, cum ceteris omnibus monasteriis, locisque ad illud pertinentibus Majolo tradere. His Actis Mainboldus Episcopus Matisconensis aliique duo Episcopi, Abbates duo, & centum triginta tum Cluniacenses, tum monasteriorum vicinorum fratres subscripserunt; easque Letoldus Comes Matisconensis, Abbatia Cluniacensis Advocatus, datis literis, confirmavit. Verum Aimardus Majolum Coadjutorem potius quam Successorem sibi adsciscebat; nam compluribus chartis annorum sequentium usque

que ad annum nongentesimum sexagesimum quartum Aimardus Abbas manum & signum apposuit.

Sæculum X,
A. C. 948.

§. XXXIX.

Turketulus Abbas Crulandensis.

Eodem anno nongentesimo quadragesimo octavo Londini Concilium celebratum, in quo Turketulus Abbas Crulandensis creatus est, ad istud Monasterium reformandum. Is Regis Eduardi senioris nepos, Etelwaldi fratris ipsius filius, anno octingentesimo octogesimo septimo lucem primo aspexit. Cumque jam juveni Rex patruus virgines præclaro Ducum Comitumve stemmate natas in matrimonium obtulisset, & ille omnes amore castitatis averfaretur, intellexit Rex, Turketuli operam Ecclesiæ quam Reipublicæ utiliore futuram, eique præceteris omnibus summas in Anglia ordinis Sacerdotalis Dignitates destinavit. Ergo ad suscipiendum Episcopatum Vintoniensem eundem invitat; sed Turketulus tanto honore indignum se professus huic Ecclesiæ Fridestanum Collactaneum suum præfici curavit. Rursusque, cum Rex, id ipsum suadente Plegmundo Archiepiscopo, eum in Cathedra Ecclesiæ Durnovariensis collocare cuperet, eadem constantia restitit, & obtinuit, ut

vit. Sæc. 3.
Act. Ben. p.
507. ex Ing.

Hist. Eccles. Tom. XIII.

X

illa

Seculum X. illa Sedes Ceolulfo Capellano suo con-
A. C. 948. ferretur.

Sup. l. LIV. Aliud ergo de eo decrevit Rex, & vi-
S. 38. rum suo patrimonio contentum ab am-
bitu & avaritia alienissimum, prudentia
eximia, fidei explorata, maxime ido-
neum credidit, cui curam rerum tempo-
ralium & spiritualium committeret,
eumque Angliæ Cancellarium esse iussit.
Ipsius secutus consilium, una die septem
Ecclesiis vacantibus Episcopos dedit,
quos simul omnes Plegmundus Archi-
episcopus consecravit. Postquam Eduar-
dus e vivis abiit, Turketulus Regi quo-
que Edelstano ipsius filio ab obsequiis
fuit, etiam in bello adversus hostes ma-
gna fortitudine dimicans, illudque singu-
laris felicitatis loco habuit, quod nemi-
nem suis manibus jugulasset. Pari mo-
do Regi Edmundo serviit, qui Turketu-
lo suadente S. Dunstanum revocavit,
Sanctæ vitæ Presbyterum, Cancellarium,
cui a Confessionibus erat, amicum præ-
ceteris carissimum.

Rege Edmundo vigesima sexta Maji,
anno nongentesimo quadragesimo sexto,
postquam regnasset annis sex & dimidio,
occiso, successit ejus frater Edredus,
Eduardi Regis filius tertio genitus. Qui
anno regni sui secundo Cancellarium
Turketulum Eboracum misit ad Nord-
humbros in officio continendos, timebat
enim

enim ne a se deficerent. Cancellarius in itinere ad Monasterium Crulandense jam ante annos septuaginta quinque a Normannis destructum divertit. Supererant vero ex senioribus monachis quinque, quorum duo ad alios Congregationes se receperant, tresque Crulandi perseverantes spes lactabat, fore, ut Cœlum sibi mitteret beneficium largitorem, qui monasterium ex ruinis excitaret. Ergo venienti Cancellario obvios se inferunt, cumque sol ad occasum properaret, rogant, ut ad se diverteret. Annuentem confestim deducunt ad exiguum Oratorium, quod in angulo vastatæ Ecclesiæ construxerant, Reliquias S. Guelaci ostendunt, & tristem sortem monasterii a barbaris combusti ex ordine repetunt. Quæ audiens Turketulus vehementer commovebatur. Mox in hospitio suo exceptum, & viæ comites, deprompta tota penu sua laute pro viribus habent, rogantes, ut Regi auctor esset restaurandæ hujus domus, quod Rex Edelstanus frater ipsius facturus fuisset. Promisit Cancellarius; quin etiam de suis facultatibus aliqua se additurum pollicitus est, & ex illa die hos monachos tenero affectu profecutus, apud quoscunque eorum charitatem dilaudabat.

Eboraco rediens Turketulus, & Crulandum secundo divertens, argenti libras

X 2 viginti

Sæculum X.
A. C. 948.

Reparatio
Monasterii
Crulanden-
sis.

Sup. §. 28.
Sup. l. LI.
§. 54.

Sæculum X. viginti monachis dedit. Tum postquam
A. C. 948. Edredo commissi sibi negotii rationem
reddidisset, sermone ad res monasterii
Crulandensis solerter converso Regem eo
adduxit, ut illud se reparaturum promit-
teret. Tunc vero se ipsum ibidem mo-
nachum futurum palam edixit; quare
Rex vehementer admiratus, eum ab hoc
 proposito abstrahere conabatur; quod
ætas jam ad senium vergeret, & in de-
liciis nutritus rigorem Religionis ferre
non posset. Denique nolle se ipsius au-
xilio regnum suum destitui. Respondit
Cancellarius: *Fratribus tuis, Regibus
meis, Domine, tibi que, integra fide &
omnium virium contentione huc usque ser-
vivi. Patere, ut saltem senex ad Deum
convertar. Quoad vivam consilium meum
tibi nunquam deerit, sed ad militandum
amplius me compellere noli.* Igitur in pro-
posito confirmatus, per plateas urbis
Londinensis proclamari iussit; credito-
res ipsius illa die & in illo loco conveni-
rent, & debitum reciperent, & si aliquem
defraudasset, triplum redditurum. Post-
quam suum cuique datum, sexaginta
fundos sibi proprios Regi donavit, refer-
vatis sex aliis Crulando proximis, quos
Deo tanquam Bonorum suorum decimas
offerret.

Cum deinde in vigilia Assumptionis
anno 948. decima quarta Augusti comi-
tante

tante Rege Crulandum se contulisset, duos illos seniores monachos, alibi diversantes, viros scientia & virtute eximios, per nuncios moneri iussit. Quibus regressis & maximam lætitiā profitentibus Turketulus Cancellarius die S. Batholomæo sacra deposito sæculari habitu monasticum in medio quinque seniorum monachorum induit, moxque Rex ei baculum Pastoralem tradidit, Cedula vero Episcopus Durnovariensis Dioecesanus Benedictionem Abbatialem impertitus est. Porro eadem die Neo-Abbas & quinque Seniores (nam tota hæc erat Congregatio) Monasterium manibus Regis commiserunt, qui illico necessaria mandata ad ædificandam Ecclesiam Cellasque dedit.

Exinde Rex, Turketulus Abbas & duo monachi Londinum se conferunt, ubi Concilio in Festo Nativitatis S. Virginis celebrato, Rex solemnibus literis novo Abbati Crulandense Monasterium tradidit, ut ejus possessionem in futura tempora stabiliret. Cujus Donationis Actis, anno nongentesimo quadragesimo octavo datis, duo Archiepiscopi Wulstanus Eboracensis & Odo Cantuariensis, Episcopi quatuor, & Abbates duo, quorum alter S. Dunstanus erat, subscripserunt. Turketulus veterem immunitatem huic Monasterio concessam seu jus

Sæculum X.
A. C. 948.

tom. 9. Conc.

Sæculum X. A. C. 948. Asyli renovari noluit, ne qualicumque modo illorum, qui ibi impunitatem quaesituri essent, sceleribus inquinaretur.

Complures viri literarum amantes cum Turketulo secesserunt, atque ex illis decem etiam Habitum monasticum receperunt, alii Regulæ rigorem pertimescentes vestem sæcularem retinuerunt, in monasterio tamen commorantes, quod a Sancti Abbatis societate avelli non sustinerent, qui postea eis domum separatam dedit & Oratorium, ubi officium Divinum diurnum nocturnumque, iisdem horis quibus monachi, peragebant. Ceterum de Regula non nisi continentiam & obedientiam servabant, & plerique in illa Congregatione vitam clauferunt.

§. XL.

S. Adaldagus Archiepiscopus Bremensis.

Sup. Adam. lib. LI. c. I. In Saxonia Adaldagus ad Archiepiscopatum Bremensem jam anno nongentesimo trigesimo sexto promotus Baculum pastoralem a Rege Ottone, Pallium vero a Papa Leone VII. accepit, & sicut Antecessores ipsius ad Archiepiscopatum Moguntino ordinatus est, quia illa Sedes necdum Suffraganeos numerabat. Is nihil antiquius habuit, quam Civitatem Bremensem in libertatem ab oppressione

sione quorundam Optimatum asserere, Sæculum X.
 quod postquam apud Regem obtinuit, A. C. 948.
 ad Infidelium conversionem deinde &
 fidei prædicationem sibi a Sacra Sede
 commissam more Antecessorum suorum
 totus incubuit. S. Viri zelum Rex Otto
 adjuvabat, a cujus latere, quantum Dice-
 cesis suæ Regimen, & Prædicationis mu-
 nus permittebant, raro discedebat.

Otto Rex Danos, defectionem mo-
 liri ausos, bello fregit, Regemque eorum
 Haroldum ad petendum pacem compu-
 lit, acceptis conditionibus, ut Regnum
 Daniæ tanquam Feudum Imperii Franco-
 rum in Germania teneret, & Religionem
 Christianam in Dania prædicantibus non
 obsisteret. Haroldus Baptismum reci-
 pere non distulit, cum uxore & filio in-
 fante, quem Otto Rex e fonte Sacro le-
 vavit. Miraculum quoque narratur,
 quod Haroldum Regem ad amplecten-
 dum fidem impulit. Rege aliquando in
 convivio lætante, inter assidentes de cul-
 tu Deorum disputari cœptum. Dice-
 bant Dani, Jesum Christum quidem esse
 Deum, sed dari alios ipso potentiores,
 qui majoribus miraculis apud homines
 inclarescerent. Econtra quidam Pres-
 byter, nomine Poppo, qui deinde ad Epi-
 scopatus apicem evectus est, omnibus
 viribus affirmabat, Jesum Christum so-
 lum cum Patre & Spiritu Sancto Deum
 esse.

Vitiq. l. 3.

p. 35.

Ditmar. l. 2.

p. 18.

Sæculum X.
A. C. 948.

esse. Quæsit Haroldus, an pati vellet, cunctos in ipsius corpore hujus veritatis experimentum capere, atque consentientem Rex custodiri jussit. Altera die præcepit ferrum gravissimi ponderis usque adeo calefieri, donec totum rubesceret, imperavitque Popponi, ut illud in Fidei Christianæ argumentum manibus gestaret. Ille candens, postquam benedixisset, intrepidus corripit, quam diu Regi visum, tenet, tum cunctis manum sanam & illæsam exhibet. Exinde Rex Haroldus rejectis Idolis solum JESUM Christum a suis adorari voluit.

Tunc vero Jutlandia seu Dania citra marina in tres Episcopatus Ecclesiæ Archiepiscopali Hamburgensi subjectos divisa, quos Otto Regis Daniæ Dominus directus, quibus vellet, conferebat. Agapitus autem Papa, omnia privilegia ab Antecessoribus suis Ecclesiæ Hamburgensi concessa confirmans, Archiepiscopo Adaldago potestatem ordinandi Episcopos tum in Dania tum in reliquis Septentrionis provinciis tribuit. Unde Archiepiscopus primos in illis Ecclesiis, Sleswicensi, Rypensi, & Arrhusiana Episcopos ordinavit, eosque Ecclesiarum ultra mare Balticum in Finia, Seelandia, Scania & Suecia positarum curam gerere jussit. Hæc anno duodecimo, ex quo Episcopatum susceperat, nempe Salutis nongentesimo

tesimo quadragesimo octavo acta, atque Sæculum X.
exinde Religio Christiana multo latius A. C. 950.
quam antea in toto Septentrione propa-
gata.

§. XLI.

Sclavi convertuntur.

Sub idem tempus, nimirum anno non-
gentesimo quinquagesimo, cum Rex 950. *Regin. Cont. Sigeb.*
Otto Boleslaum Bohemiæ Regem qua- 950. *Adam.*
tuordecim annorum bello fractum tan- *II. c. 3. Chr.*
dem subegisset, Sclavi tributum pende- *MSS. ap.*
re promiserunt, eorumque pars maxima *Mabill. Sæc.*
Fidem amplexa est. Tunc igitur in il- 5. p. 574.
lis partibus multæ novæ Ecclesiæ ædifi-
cata, & complura virorum feminarum-
que monasteria condita. Tota provin-
cia in regiones octodecim divisa, quæ
omnes, tribus exceptis, Fidem Jesu
Christi susceperunt.

Hadumarus Abbas Fuldensis Romam
SS. Apostolorum limina salutandi causa
profectus ad Agapitum Papam litem de-
tulit, quæ inter Heroldum Archiepisco-
pum Salisburgensem & Gerardum Ar-
chiepiscopum Laureacensem fervebat,
cum uterque totius Pannoniæ Metro-
politam se diceret. Ad tollendum hoc dis-
sidium Papa Gerardo epistolam scripsit,
in qua dicit; Ecclesiam ipsius Laureacensem
semper fuisse Metropolitanam
utriusque solum Pannoniæ usque ad in-
to. 9. *Conc.*
X 5 cursio- p. 816.

Sæculum X.
A. C. 950.

curfiones Hunnorum, qui, urbe illa devastata, Archiepiscopum ad Sedem suam alio transferendam compulissent. Postea vero Arnonem, primum Archiepiscopum Salisburgensem, fuisse subrogatum. Nunc, cum a Cælo his regionibus quies concessa sit, utrique suam Dignitatem esse conservandam, ea lege, ut Archiepiscopus Salisburgensis Jurisdictione in Pannoniam Occidentalem, & Laurencensis in Orientalem, atque præterea in Avars, Moravos, Sclavos jam conversos, vel qui deinceps Christiana Sacra suscepturi essent, gauderet. Adjecta poenæ comminatione, Archiepiscopum Salisburgensem sua Jurisdictione privandum fore, nisi huic judicio acquiesceret. (*)

Mabill. Act.
Sac. 5. pag.
120. Vitig.
l. 2. p. 24.

Ejusdem Hadumari Abbatis Fulden-
sis magna erat apud Ottonem Regem
auctoritas, cujus jussu in monasterio suo
Fridericum Archiepiscopum Moguntinum,
conjuracionis reum, captivum custodivit.
Unde vindictæ cupiditate factum creditur,
quod Fridericus, & quidam alii Episcopi,
anno nongentesimo qua-

(*) Videatur Sup. §. XXXVI. Hic quidem dicitur Archiepiscopus ad Sedem suam alio transferendam aliquando compulsus; sed locus non nominatur. Conjectura vero est, fuisse civitatem Passaviensem.

quadragesimo sexto duram persecutio-
nem contra monachos moverint; nam-
que diebant; præstare paucos esse mo-
nachos & in virtute excellentes, quam
multos tepidos. Primo modica mona-
stera aggressi sunt, & deinde majora,
compluresque cænobitæ, infirmitatis suæ
conscii, & vestem monasticam abjece-
runt, & Cellis suis valedixerunt. At
brevis tempore desæviit ista tempestas.

§. XLII.

Concilium Augustanum.

Idem Fridericus Archiepiscopus Mogun-
tinus Concilio, jubente Rege Ottone,
Augustæ, anno nongentesimo quinquagesimo secundo, Regni sui decimo sexto, Indictione decima, die septima mensis Augusti, celebrato præfuit. Aderant Episcopi viginti quatuor tum ex Germania, tum ex Longobardia, quam Otto nuper in suam potestatem redegerat. Nam anno nongentesimo quadragesimo quinto Rex Hugo, Italis a se deficientibus, regnum quaecunque filio suo Lothario tradiderat, & comportatis ingentibus opibus in Provinciam se receperat, ubi e vivis abiit. Elapso inde quadrien-
nio, Lothario veneno (familiari Italorum indoli perfidia) e vivis sublato, Berengarius interfecti æmulus Italia potitus est. At Adelhaidis mariti sui Lotharii nece
exacer-

Sæculum X.

A. C. 950.

Sæculum X. exacerbata Regem Ottonem, tunc etiam
A. C. 952. elata uxore viduum, ad opem ferendam
 vocavit, fœdere conjugali eidem con-
 jungi cupiens. Venit Rex Adelhaidem,
 Berengario, & filio ejus Adalberto pul-
 sis, conjugem accepit, atque latissimo
 Germaniæ Imperio Longobardiam ad-
 junxit. Hoc Regni Germanorum in Ita-
 lia initium fuit.

In fronte Concilii Augustani quatuor
 Archiepiscopi conspiciuntur, Fridericus
 Moguntinus, Heroldus Salisburgensis,
 seu Juvaviensis, Manasses Mediolanensis,
Sup. 9. 16. qui plures Episcopatus tenebat, & Petrus
 Ravennas. Inter Episcopos eminebat
 S. Udalricus ejusdem Civitatis Augusta-
 næ Antistes. Rex quoque Synodo in-
 teresse rogatus, & perhonorifice exce-
 ptus est. Surrexit de sede sua Archiepi-
 scopus Moguntinus, & quæ statuta fue-
 rant exposuit, rogans, ut ea Regia au-
 ctoritate fulciret. Quod Otto pro fer-
 venti, quo Ecclesiam defendebat, zelo
 suo prolixè se facturum pollicitus est. In
 isto autem Concilio undecim Canones
 conditi. *c. I.* *Si quis Episcoporum, Presbytero-
 rum, Diaconorum, Subdiaconorum uxorem*
c. II. *accepit, vel ab ea (*) non abstinet, a sibi*
injun-

(*) Videlicet, si uxorem ante susceptos Sa-
 cros Ordines habuit.

injuncto officio deponendus est. (*) Nul-
lus in Clericatus officio manens mulierem
subintroductam secum habitare permittat.
Si vero aliqua suspicionum maculis aspersa
contra hæc agere tentaverit, ab Episcopo
velejus Misso (**) virgis cæsa detondeatur.
Clerici, quando ad maturiorem ætatem
pervenerint, licet nolentes ad continen-
tiam cogantur. Episcopi aut ceteri Cle-
rici canes vel accipitres venandi amore
non habeant. Aleis quoque non vacent.
Monachi negotia fugiant. Iisdem extra
claustrum sine licentia proprii Abbatis
ire non liceat. Omnia Monasteria Epi-
scopi Diæcesani curæ commissa sint. Cle-
ricis institutum monasticum amplecti vo-
lentibus aditus ab Episcopis nullatenus de-
negetur. In hoc Concilio Decreta sæ-
pe antiquorum Canonum auctoritate fir-
mantur.

In eodem Conventu præsentibus ex
 toto regno suo Proceribus Rex Otto Co-
 mitia celebravit. His Berengarius quo-
 que

(*) Ne vero quis crederet, novam hanc
 esse Constitutionem, addita sunt verba; Sicut in
 Concilio Carthaginensi tenetur Cap. XXV. Ex
 hujusmodi Decretis Synodalibus antiquis & no-
 vis quorundam Protestantium cavillationes egre-
 gie refutantur.

(**) Nempe, ille, cui Episcopus hanc Provin-
 ciam commiserit.

Sæculum X.
 A.C. 952.

6. 4.
 6. 11.
 6. 2.
 6. 3.
 6. 5.

Sæculum X. que cum filio suo intererat, quem cum
 A. C. 953. se Regis Germaniæ Vasallum professus
 fuisset, Otto Italiæ regendæ præfecit. Il-
 le vero, ut ante adsueverat, ibidem Epi-
 scopos Optimatesque vexavit.

§. XLIII.

S. Bruno Archiepiscopus Coloniensis.

vit. ap. Sur. Anno sequente nongentesimo quinquage-
2. Ott. p. 785. gesimo tertio Bruno, Regis Ottonis
Mabil. Sæc. frater, Archiepiscopus Coloniensis ele-
5. p. 331. ctus est, præcipuum Ecclesiæ Germani-
vit. 6. 4. cæ ornamentum. Is quadriennis Wal-
 derico Episcopo Ultrajectensi erudiendus
 traditus, postquam prima grammaticæ
 elementa didicisset, Prudentii Poëma le-
 gere iussus est, quo adolescens mire de-
 lectabatur. Tum etiam Scriptores clas-
 sicos omnes Græcos Latinosque pervol-
 vit. Non eum divitiæ, non hominum
 frequentia a literarum studiis retrahere
 poterant, & tanto amore in libros fere-
 batur, ut vehementissime offenderetur,
 si quis eos negligenter tractasset aut ali-
 quam paginam corrupisset. Ubi Otto,
 frater, Germaniæ Solium conscendit, ab
 eo vocatus ad Regiam, singulare omni-
 bus Doctrinæ virtutisque Exemplar ex-
 titit. Tunc iterum septem liberalibus
 artibus renovato fervore operam dedit,
 Historiæ Scriptores, Oratores, Poetas,
 Philosophos in societate doctissimorum
 viro-

virorum Græcorum Latinorumque, qui Sæculum X.
 bus non nunquam pro Interprete erat, A. C. 953.
 manibus trivit, Rege fratre quandoque
 eruditissimas dissertationes auscultante.
 Israel Episcopus Scotus, quo etiam Ma-
 gistro usus est, ubi de Brunone sermo in-
 cidebat, Sanctum appellare solebat.
 Græci, quos præceptores advocabat,
 præclaras ejus dotes admirabantur, & ad
 suos reversi virtutem singularem depræ-
 dicabant.

Bruno quacunq̃ue pressos calamitate,
 frequentissime ad se confugientes juva-
 bat, neutiquam dimittens librorum cu-
 ram. Componebat, dictabat, linguæ La-
 tinæ elegantiam excolebat, ejusque amo-
 rem aliis insinuabat, sine fastu, comita-
 tem morumque gravitatem conjungens.
 Etiam sumpto prandio lectioni & medi-
 tationi intentus erat, & solícite cavebat,
 ne aliqua pars temporis matutini labore
 careret. Attente legebat etiam Co-
 mœdias, ad stilum solum, non autem ad
 materiam advertens. Porro quia Rex
 Frater ex uno civitate in aliam migra-
 bat, ipse quocunq̃ue proficiscebatur, Bi-
 bliothecam suam deferri jubebat, in iti-
 nere etiam libris intentus, & in mediis
 turbis otio literario vacans. Divinis
 officiis devotissimo animo intererat,
 cumque quadam die sub Missæ Solemnia
 Henricum fratrem suum cum Conrado,
 Duce

c. 8.

Sæculum X.
A. C. 953.
Duce Lotharingæ, confabulantem con-
spexisset, prædixit, intempestivam eo-
rum amicitiam funestarum rixarum cau-
sam fore. Illa tempestate probi omnes
sive Episcopi sive sæculares, quicumque
Religionis cultum florere cupiebant,
præsidium in Brunone quærebant, & ni-
hil eximium se nisi ipso approbante effe-
cturos existimabant.

6.9.

Prima rudimenta Regiminis Ecclesia-
stici posuit Bruno, cum præfuit quibus-
dam monasteriis, sibi adhuc juveni col-
latis. Qua potestate ipse usus est ad re-
gulæ observantiam reducendam nolen-
tibus volentibus monachis. Sed & iisdem
antiqua privilegia Fratris Regis auctorita-
te restitui curavit; sibi vero suisve nullam
aliam reddituum partem vindicavit, nisi
quam monasteriorum Præpositi ultro ob-
tulerant. Inter illa Monasteria numera-
batur Lauresheimense, quod olim Rex

Henrici Re-
gis Pietas.

Henricus cuidam Principi importune il-
lud sibi expetenti denegaverat. Nam
cum in bello, quod sub regni auspiciis
Henrico Dux Lotharingæ Gisbertus
viribus Regis Franciæ suffultus inferre
audebat, quidam Comes potentissimus
adductis multis militibus, ex feudis suis
collectis, non ignarus Regem a complu-
ribus proceribus desereri, faventem occa-
sionem nactus esse sibi videretur, misit
quosdam de suis, qui Abbatiam Laures-
heimen-

Luitpr. IV.
hist. c. 15.

.8.3

heimensẽm ipsi concedi postularent, cuius pingues redditus ad alendam copiarum partem adhiberet. Respondit Rex; præfenti se responsum daturum. Ille ratus, effectum esse, quod sperabat, celeriter ad Regem advehitur, cui Henricus in conspectu omnium circumstantium: *Monasteriorum Bona ad sustentandos milites destinata non sunt. Ceterum cum gratiam, isto belli tempore, petis, minanti quam roganti propior es. Quare scias velim, me tibi nec monasterium nec quamcumque rem aliam collaturum. Si vero cum ceteris fidei mibi datæ Sacramentum violantibus domum abire vis, missionem facio.* Tunc Comes pudorem non ferens, Regisque pedibus advolutus, culpam confessus est.

Wicfrido Archiepiscopo Colonienſi anno nongentesimo quinquagesimo tertio fatiſ functo, Clerici, Nobiles, totusque populus cupiebant, ut ipsi Bruno succederet. Cujus juventutem venerabilem efficiebat morum gravitas, Natalium splendorem humilitas & lenitas, Scientiam vero, quæ inflare solet, sapientia & modestia temperabant, divitias immensas non ad avaritiam satiandam, sed ad inopes sublevandos impendebat. Ergo una omnium voce eligitur; illudque solum sollicitos tenebat, ne oblata dignitas tanto Principe minor

Hist. Eccles. Tom. XIII. Y vide-

Sæculum X.

A. C. 953.

Sæculum X.
A. C. 953.
videretur. Electio, ut mos ferebat, facta est, antequam Antecessor tumulo inferretur, missique ad Regem Ottonem Delegati quatuor ex Clericis Cathedralibus, & quatuor Laici, qui ipsius consensum peterent. Dedit Otto, fratremque suum Brunonem protinus Coloniam dimisit. Ubi omnibus summam lætitiæ profitentibus excipitur, Episcopus ordinatur, & throno Episcopali imponitur. Rex autem ei Regnum Lotharii administrandum commisit. Archiepiscopi vero Brunonis primæ curæ fuerunt, concordiam inter omnes Congregationes ad Sedem suam pertinentes stabilire, luxum in vestimentis & varietatem ad modestiæ limites reducere, & præcipere, ut decus & Majestas, quantum fieri posset, in celebrando Divino officio servaretur.

c. 12.

c. 19.

§. XLIV.

Ratherius Episcopus Leodiensis.

Folcuin. c. 21.
Sup. §. 6.
Mabil. Sæc.
5. p. 479.
Rath. ep. ad
Jo. Pap.
Inter hæc, cum Ecclesia Leodiensis vacaret, eam Bruno Archiepiscopus consultit Ratherio, Verona expulso, cujus vita altius nobis repetenda. Hugone Rege Italiæ, ipsius persecutore, anno nongentesimo quadragesimo quinto ex Italia ejecto, Ratherius e carcere liberatur, rursusque a Berengario in Italia dominante, urgente Manasse Archiepiscopo Mediolanensi, custodiæ traditur. Tri-
bus

bus mensibus & dimidio in carcere detentus Ratherius Veronam deducitur, ubi Milo in ejus locum intrusus & Episcopus ordinatus venientem simulata amicitia excepit, ut Manassem sua laterent consilia; timebat enim, ne Regem Hugonem revocaret. Ceterum quamvis Milo Ratherium pro legitimo Episcopo Veronensi se habere fingeret, eidem tamen in omnibus adversabatur; nam contra ipsum Clericis, Colonis & famulis Ecclesiæ patrocinebatur. Ratherius nec Synodum agere, nec Capitulo Clericorum interesse, quidquam statuere, aut, quod emendandum erat, commemorare audebat, usque adeo vilipensus, ut, cum quadam die Ordinem conferret, Archidiaconus cum omni Clero exiens ipsum solum in illa Ecclesia reliquerit, & ad aliam processerit. Tandem Manasses Archiepiscopus quemdam Clericum Diocesis suæ Arelatensis (*) Episcopum Veronensem ordinavit. Milo autem horum omnium incentor & auctor Ratherii tamen Tutor videri & dici ambiebat; unde eum plerique in Regno Longobardiæ Ratherio amicissimum aestimabant.

Biennio hanc persecutionem toleravit Ratherius, pejora quam olim a Rege

Y 2

Hugo-

Sæculum X.
A. C. 953.

(*) Manasses plures Episcopatus invaserat, Regis Hugonis Consanguineus.

Sæculum X. Hugone sustinens, sed gregem suum de-
A. C. 953. ferere, more mercenarii, verebatur. Cum
 quadam die adest missus a Rege Lothario, præcipiente, ut urbe decedens daret locum Manassi, Sedem ipsius invadenti, qui jam prius tot alias tenebat. Suis verbis adjici jussit Rex: *Amplere amicum, quod suggero, consilium, ne Milonis dolo vel mutileris vel interficiaris, vel certe comprehensus abducaris, quo minime velles.* Ergo Ratherius relicta

Folcui. c. 20. Civitate Veronensi in Provinciam concessit, & diversatus est in domo cujusdam nobilissimi viri, cujus filium, nomine Rostagnum, literis informavit. In ejusdem gratiam scripsit Grammaticam cum titulo, *Serva dorsum*, indicare volens, pueros tergum a virgarum plagis liberaturos, si ea diligenter uterentur. Ob istud officium Ratherius quodam Episcopatu in Provincia honoratus est; sed ipse ad Lobiensem Abbatiam circa annum 941. redire maluit.

c. 22. Eum a Richario tunc temporis Leodiensi Episcopo benigne exceptum haud diu post Rex Otto ad erudiendum fratrem suum Brunonem advocavit. Tunc vero in Regia Ratherius Eruditorum virorum Princeps habebatur, crediditque Bruno tanta esse Magistri sui merita, ut defuncto Faraberto, anno nongentesimo quinquagesimo tertio, in Sedem Leodiensem

sem evehendus esset, eo fere tempore, Sæculum X.
 quo ipse Archiepiscopus Colonienſis or- A. C. 953.
 dinatus est. Præterea Ratherius, vir do- vit. Brun.
 ctus & eloquens, non solum Ecclesiæ c. 38.
 Leodiensi, sed etiam compluribus aliis in Folcuin.
 vicinia positis utilissimus futurus vide- c. 23.
 batur, nam in illis partibus quidam Epi-
 scopi, potentia sæculari freti suis dissen-
 sionibus populis scandalo erant. Unde
 sperabat Bruno, eum tanto beneficio de-
 vinctum Principi in perpetuum adhæsu-
 rum, cumque vitam duceret ad Sancti-
 tatem compositam, materiam calumnia-
 toribus subtractum iri. Sed Ratherium
 illa dote, qua Subditorum amor Præpo-
 sitis conciliatur, destitutum, populus
 Leodiensis averſatus, & vehementer
 persecutus est. Tandem, cum Festum
 Nativitatis Domini in Abbatia Lobienſi
 magnifice celebraret, sæva in eum sedi-
 tione commota, Bruno, quamvis in illo
 principatu potestate sæculari gauderet,
 coactus est amovere Ratherium, ut tem-
 porum necessitati cederet. Tunc autem
 Waldericum nobili profapia illius re-
 gionis natum ad Cathedram Leodiensem
 evexit, cum voveretur annus a repara-
 ta Salute nongentesimus quinquagesimus
 sextus.

Sæculum X.

A. C. 954.

§. XLV.

S. Udalricus Augustæ præsidium.

Regin. Cont. *Herm. &c.* *vit. S. Udal.* *c. 10. Sæc. 5.* *Act. Ben. p.* *436. c. 12.* Cum Anno nongentesimo quinquagesimo tertio Ludolphus Regis Ottonis filius, ex primo toro natus, seditiosus in patrem, bellum civile in Germania excitasset, illo turbine Bavaria maxime involuta, & civitas Augustana expilata. At S. Udalricus ibidem Episcopus, quamvis rebellibus inferior esset viribus, ad ultima Regi Ottoni datam fidem servavit. Jamque hinc patris inde filii hostiles exercitus in conspectu erant, jam pugnae locum delegerant, cum S. Præsul, socium adhibens Harbertum Episcopum Curiensem, ad armatos egreditur, hortaturque ad pacem, successu adeo felici, ut quod optabat persuaserit, anno nongentesimo quinquagesimo quarto.

Anno sequente Hungari exercitu innumerabili Germaniam inundant, & cunctas Danubii oras usque ad Silvam nigram devastant. Augustam obsidentibus, illa tempestate imis muris sine turribus circumdatam, S. Episcopus cum præsidiariis propugnavit; nam satis multas ex Vasallis suis collectas, & bello exercitatissimas cohortes, intus habebat. Quadam die erumpentes per unam portam civitatis hostes propulsarunt præsentente Episcopo, qui sola stola indutus non

non clypeo, non lorica aut galea munitus, jaculis & lapidibus circa eum volantibus, intactus tamen & illæsus evasit. Post conflictum, cum munitiones reparari jussisset, totum noctis spatium in oratione perseverans, congregatis religiosi mulieribus, præcepit, ut dividerentur, & una pars earum cum Crucibus ad Deum devote clamantes intra muros civitatis circumiret, altera in pavimento Ecclesiæ prostrata S. Dei Genitricis clementiam flagitaret. Infantulos quoque urbis universos, ab uberibus matrum raptos, juxta se coram Altaribus nuda terra jactari jussit, ut & ipsi suo vagitu Deum placarent.

Tum, postquam brevissimam requiem corpori indulisset, irrupente aurora, Salutaris Sacrificii hostiam Deo libavit, omnesque Sacro Viatico recreatos humili admonitione hortatus est, ut spem suam in solo Domino ponerent. Cum jubar solis tellurem irradiaret, Hungaris scalas muris admoventibus, nunciatur Regi eorum, Regem Ottonem imminere. Ergo civitate interim dimissa in eum convertitur, nullus dubitans, si Regem superasset, Augustanos victori resistere non ausuros. Tunc vero Udalricus Episcopus, Comes Tietbaldus ejus Frater, & complures alii, noctu e civitate excedentes in Regis Ottonis castra

Sæculum X.
A. C. 955.

Sæculum X. se conferunt, qui ut Cœli favorem sibi
 A. C. 955. conciliaret, in terra coram Deo prostra-
 tus & maximum peccatorem se profes-
 sus, votum edidit, Episcopatum Merse-
 burgensem se erecturum, si Divinum
 Numen sibi victoriam concederet. Mox
 surgens Missæ interfuit, & de manu S.
 Episcopi, quem a Confessionibus habe-
 bat, Sacram Communionem accepit.
 Paulo post totum exercitum effudit in
 Barbaros, quos tanta strage, quanta an-
 te ipsum nemo, profligavit. Hæc vi-
 ctoria in Festo S. Laurentii, decima Au-
 gusti, anno 955. reportata.

§. XLVI.

S. Udalrici vitæ Ratio.

vit. c. 3. n. 13. Ab obitu Henrici Aucupis S. Udalricus
 Regiam non adibat, nec milites pro
 Regis arbitrio ad bellum procedentes
 ipse ducebat, hoc onere in Adalberonem
 nepotem suum translato. Unde totum
 se se operibus spiritualibus dabat, hanc
 potissimum vitæ rationem tenens. Quo-
 tidie officium Divinum cum Clericis Ec-
 clesiæ suæ Cathedralis recitabat, tum offi-
 cium Beatæ Virginis, Sanctæ Crucis, &
 tertium de omnibus Sanctis, præter plu-
 res alios Psalmos & Psalterium, quod,
 ubi per negotia licebat, singulis diebus
 totum orabat. Item singulis diebus
 unam

unam, duas tresve Missas, ut tempus sup-
petebat, celebrare solebat.

Sæculum X.
A. C. 955.

Consuetudines Monasticas nunquam
abjecit, in storea dormiens, lineo vesti-
mento non utens, & a carnibus absti-
neus, licet eas abundanter pro convivis
suis mensæ inferri juberet. Primi cibi,
quos ministrabant famuli, maximam par-
tem, ipso jubente, pauperibus distribue-
bantur. Præterea infirmos omnis gene-
ris solícite singulis diebus, se inspectan-
te, nutriri curabat. Hospites advenien-
tes omnes præsertim Clericos, Mona-
chos, Sanctimoniales comiter & jucun-
de suscipiebat. Curam maximam gere-
bat, ut Clerici sui pie educarentur & in-
struerentur. Magna patientia Servo-
rum provinciæ suæ querelas, quas sive
contra Dominos suos, ipsius Episcopi
Vasallos, sive contra conservos affere-
bant, audiebat, & quod justum videba-
tur, invincibili constantia decernebat.
Nunquam S. Udalrico subrepsit otium,
vel enim Canonicos & Scholam visitabat,
vel familiæ annonam providebat, vel re-
parabat, decorabatque Ecclesiam suam,
vel civitatem adversus continuos incur-
sus Hungarorum muniebat.

Auctor vitæ S. Udalrici scribens ea,
quæ suis oculis vidit, morem, quem per
Quadragesimam servabat, prolixè com-
memorat, mihi que sequentia notatu di-

c. 4.

Y 5

Sæculum X.
A. C. 955.

gna videntur. Singulis diebus in quadagesima decantatis Vesperis antequam ad mensam pransurus consideret, duodecim pauperum pedes lavabat. Tribus primis diebus Hebdomadæ Majoris primum Synodale Colloquium habere consuevit, quod quarta Dominica post Pascha celebrandum fuisset; nam Canones bis in anno Episcoporum Concilia haberi præcipiebant, primum post Pascha, & alterum decima quinta Octobris. In Cœna Domini, in Parasceve, & Sabbato Sancto omnis populus communicabat, & Corpus Domini Nostri in syndone, lapide superimposito, (*) in alia Ecclesia servabatur, unde in die Paschæ solemnè pompa ad Ecclesiam Cathedralè referèbatur. In Parasceve Episcopo mensa non sternebatur, sed hora vespertina in suo cubiculo pane & cerevisia recreabatur, quod etiam illis, qui cum ipso erant, præberi jubebat. Balneo ter tantum in Quadagesima, Sabbato primo, in media Quadagesima & Sabbato Sancto utebatur; quo die post Benedi-

#. 23.

S. Udalricus.

#. 21.

(*) Quo Jesu Christi Sepulchrum significabatur. Ex his cognoscere deberent Domini Protestantès Augustani, quam antiquam fidem & consuetudines veneratione dignas circa Sanctissimum Jesu Christi Corpus a Novatoribus decepti abjecerint.

nedictionem fontium tres pueros baptizabat, & peractis Solemnis mensa appositae ad refectorem cum magna multitudine confidebat. In Festo Resurrectionis post Benedictionem mensae omnibus dispensabat carnes agni, & particulas lardi, inter Missarum Solemnia benedicti, secundum formulam, quae adhuc dum in antiquis Sacramentariis legitur. Soluta prandio cantabantur tria Responsoria & lætanter porrigebantur pocula; quod *charitatem bibere* dicebatur.

Ceterum statutis temporibus S. Udalricus Diocesim suam (*) visitabat, iter faciens

Sæculum X.

A.C. 955.

V. Cang.
Gloss.

(*) In vita S. Udalrici Sæc. V. Ben. istud legitur: *Finita Paschali Solemnitate, cum alicujus rei necessitas poposcisset, ut ad alia loca vel ad monasteria pertinentia ad Episcopatum legitime pergere debuisset Wthinuvanc, Staphense, Fauces, Wiffintesteiga, Hewibach, quæ nunquam in Beneficium Laicorum concessit, nisi de exterioribus locis ad eadem monasteria pertinentibus alicui de isto pago, in quo monasterium situm est, concessisset, ut ibi Advocatum monasterii habere potuisset, ut Ecclesiasticæ ab eo res defenderentur &c.* Fauces, sine dubio indicant Monasterium S. Magni, quod hodie floret, atque ad fauces Julias, vulgo Füssen dicitur. *Staphense* vero, quæ vox in eadem vita S. Udalrici N. 66. iterum recurrit: *Nuntius autem cum reverteretur, invenit Episcopum in loco, qui dicitur*

tur

Seculum X.⁷ A.C. 955. faciens in vehiculo, bobus juncto, (*)
non ideo, quod forsan infirmus, si equo
veheretur, jactationem non ferret, sed

*tur Staphense, hodie Staphelsee, tunc temporis
Monasterium fuisse colligitur. In Historia Fri-
fingenfi, R. P. Caroli Meichelbeck Benedictobu-
rani præclaro opere, hæc leguntur Parte I, p. 169.
Edit Aug 1724. Procubere (Hungaris grassan-
tibus) ex tantis calamitatibus præcipua Ordi-
nis nostri per Bojariam monasteria Altacha utro-
que, inferior scilicet ac superior, Chiemense, Co-
chelense . . . . Pollinganum, Schefftlariense,
Schlehdorffense . . . . STAFFELSEEN-
SE, Tegernseense . . . . Wessofontanum ac plu-
ra alia. Et infra: Interea ex supra enumera-
tis monasteriis quædam equidem posteris tempo-
ribus, piorum Fidelium Principum scilicet at-
que aliorum opera Instituto nostro Monasterio
fuerunt restituta, quædam vero in aliorum usus
conversa; aliqua e ruinis suis nondum emer-
re. Decessere Ordini nostro ex ea Clade in he-
diernum usque diem Monasteria Chiemense . . . .
Pollinganum, Schefftlariense, Schlehdorffense
. . . . Et. Extincta manent Cochelense,
STAFFELSEENSE, quæ tamen conversa
fuerunt in Ecclesias Parochiales, quarum Coche-
lense . . . . Monasterio Benedictoburano, Staf-
felseense Monasterio Ettalensi hodie subiecta
sunt.*

(*) Ipsa verba Scriptoris vitæ S. Udalrici sunt:
Sedebat itaque in Solio super carpentum com-
posita

ut commodius soli Capellano colloqui, Sæculum X. A. C. 955.
 & Psalmos decantare posset. Proficiscen-
 tem vero semper comitabantur Presby-
 teri, alique Clerici, Laici ex numero
 Vafallorum ipsius, servi ex ejus familia
 delecti, & pauperes, quibus S. Episcopus
 omnia necessaria largiter suppeditabat.
 Ipse ubique verbum Dei prædicabat,
 querelas afferentes audiebat, locorum
 Presbyteros examinabat, Confirmatio-
 nem conferebat, quibus laboribus oc-
 cupatus, non nunquam diem nocti jun-
 gebat, ne rebus infectis populum dimit-
 teret. Hoc vitæ institutum S. Udalricus
 tenebat.

§. XLVII.

Ecclesia Hispaniæ.

In Hispania Ordognus III. Rex Legio-
 nensis anno nongentesimo quinquage-
 simo quinto e vita migravit, postquam
 annis quinque & septem mensibus re-
 gnasset. Is, dimissa uxore Uraca, Elvi-
 ram duxerat, ex qua filium suscepe-
 rat, nomine Bermundum; sed cum per
 ætatem

Sup. 5. 10.
Sampir. p. 68.
p. 69.
Sup. I. LIV.
§. 54.

posito de humerulis plaustrum in ferro pendente
 & cum eo unus Clericus de Capellanis ejus, qui
 cum eo totos dies Psalmos decantasset. Non
 ideo quando in primis tali modo pergere cœpit,
 nisi (quod non) adhuc caballicare potuisset, sed
 ut a populis sequestraretur &c.

Sæculum X. ætatem defuncto patre regnare non possit, Sanctius crassus ejus patruus Rex salutatatur, qui annis duodecim Solium tenuit. Velasum Episcopum Legionensem additis Legatis aliis Cordubam misit, ubi de pace ageret, & corpus S. Pelagii, anno 924. Martyrium passi, repperet.

His Regibus in Hispania imperantibus, Dulquitus Abbas Alvelde, quod Monasterium Sanctius Rex Navarrae anno nongentesimo vigesimo quarto prope civitatem Locroniensem fundaverat, in compluribus monasteriis Monachos plusquam ducentos regebat. Cumque Godescalcus Episcopus Aniciensis in Velanis peregrinatione ad S. Jacobum in Galacia suscepta ad monasterium Hildense, etiam Dulquiti curæ commissum, divertisset, ab eo exemplar Libri S. Ildephonsi Toletani de Virginitate Mariæ descriptum obtinuit, quod a quodam Presbytero Monasterii Gomefani exaratum, Godescalcus Episcopus Mense Januarii Æra 989. seu anno 951. secum abstulit.

Dulquitus Successorem habuit Salvium seu Salvium Abbatem Alveldensem, virum doctum & facundum, qui Regulam Sanctimonialibus scripsit; unde videmus, ipsam feminis etiam præfuisse. Idem composuit Hymnos, Orationes, & Missas, stilo teneram devotionem inspirante.

Mabill. Sæc.
5. Abt. p. 297.

to. 3. Abt. B.
p. 477.

Sup. lib.
XXIX.
p. 40.

rante. Parvus erat corpore & infirma
valetudine, sed excitato ingenio, sibi
conversantibus admodum jucundus,
scientia clarus & virtutibus illustrior.
Obiit regnante Garzia I. Rege Arrago-
niæ, & sedente Theodemiro Episcopo
Najarensi, decima Febr. Æra millesima,
seu anno Salutis nongentesimo sexagesi-
mo secundo. Inter Salvi Abbatis Disci-
pulos præ ceteris memorabiles occur-
runt, quidam Episcopus nomine Ve-
lascus, & Vigila monachus, qui Volu-
men Concilia sexaginta & unum, De-
cretales centum, & quædam alia Opera
complexum scripsit.

§. XLVIII.

Joannis Gorziensis Legatio.

Musulmannorum in Hispania Dominus
Abderamus cognomento *Almouna-*
cer-Ledinilla, illi genti annis quinquagin-
ta, videlicet ab anno Hegiræ trecentesi-
mo, Jesu Christi nongentesimo duodeci-
mo, usque ad annum trecentessimum
quingagesimum, seu nongentesimum
sexagesimum secundum, imperans, pri-
mos regni sui annos viginti bellum ge-
rendo, & sequentes triginta in pace
transegit. Cum anno nongentesimo
quingagesimo quinto ad Ottonem Re-
gem Germaniæ Legationem adornasset,
cujus princeps erat quidam Episcopus;
is ma-

Sæculum X.
A. C. 955.

Roder. hist.
Arab. c. 30.
Vit. vit. S.
Joa. Gorz.
n. 115. Sæc.
3. p. 404.

Sæculum X. is maximi honoris signis exceptus diu-
 A. C. 955. que detentis in Regia Ottonis mortem
 appetiit. Tunc deliberari cœptum, quis
 pro defuncto in Hispaniam ad reddendas
 Abderamo Responsorias mittendus esset;
 nam etsi Barbarus in literis suis, cupere
 se Ottonis amicitia frui, professus fuisset,
 non nullas tamen voces Religioni
 Christianæ contumeliosas apposuerat.
 Unde statutum, ut viri sapientes mitterentur,
 qui talia, quæ literis Ottonis deesse viderentur,
 viva voce adjicerent, & si forte Deus viam
 aperiret, etiam Principem infidelem converterent.

Tunc temporis Adalbero Episcopus Metensis in Regia versabatur, & Bruno-
 ni Archiepiscopo Regis fratri, consiliorum omnium conscio visum, aptiorem
 Adalberone neminem fore, qui viros huic Legationi suscipiendæ pares daret.
 Episcopus Abbatem Gorziensem consuluit, isque duos ex numero monachorum suorum daturum se promisit; cum vero istorum alter mitti non potuisset, Joannes Vinderiensis (*) ausu generoso, absentis vices subiturus, se ipsum obtulit, Rege propositum approbante. Cum Barcenonem pervenissent, cum sociis & famu-

(*) Scilicet, Vinderiensis dicebatur a patria, Gorziensis a suo monasterio, cui deinde, incertum quo anno, Abbas præfectus est.

Sæculum X.
A. C. 955.

famulis, per quatuordecim dies expectarunt, dum redirent, quos Tertiosam, proximam Ditionis Musulmannorum urbem, ad indicandum adventum suum miserant. Illico urbis Præfectus renunciari jubet, celeriter venirent. Tumque benigne exceptis omnia quidem necessaria abunde contulit, sed per mensem integrum detinuit, donec Sultanus mandata misisset, ut proficiscentes ubique humanissime haberentur. Ubi Cordubam pervenerunt, Abderami Sedem, pro diversorio hospitibus datur domus, duobus millibus a Palatio Regio posita, ubi optime habiti, sed iterum multis diebus expectare jussi.

Quærentibus, cur tot moræ neccerentur, qui ipsis ab obsequiis dati erant, responderunt; Legatos Abderami ad Ottonem tribus annis fuisse detentos, hinc ipsis plus duplo, id est, novem annis, jure merito esse expectandum, priusquam Abderami vultum viderent. Interim ex Palatio veniebant subornati, qui itineris eorum causam sciscitarentur. Sed quamcunque barbari adhiberent industriam, nihil responsi a Christianis elicere poterant, quam exposituros se Regi accepta mandata, quæ aliis aperire sibi non liceret. Dixerunt Arabes: *Explorata nobis sunt omnia. Epistolas assertis Religioni nostræ adversas. In summo*
Hist. Eccles. Tom. XIII. Z vitæ

Sæculum X. *vita periculo versamini; nihil enim eorum, quæ continent, Regem latet.* Et vera quidem indicabant Mahometani; quippe quidam Presbyter Episcopum Hispanum ab Abderamo in Germaniam missum comitatus, cum Francis deinde in Hispaniam rediens, improba solertia Ottonis Regis literas descripserat, tumque celeriter, priusquam Legati advenirent, Cordubam delatus, earum exemplar in Regia exhibuerat.

Audiebant Franci, apud Musulmannos Regem æque ac populum legibus subiectum esse; quarum prima vetabatur, ne quis eorum Religionem verbis lædere auderet. Si quis extraneus os in potestate non habuisset, protinus morte poenas dare cogebatur. Si Rex audivisset, & blasphemum punire in alterum diem distulisset, ipse etiam morte afficiebatur. Ergo Abderamus rumore harum literarum, quarum materiam perbene novebat, increbrescente, sibi timens, misit ad Francorum Legatos Judæum, nomine *Hasdeu*, qui Joannem allocutus, huic enim mandata Regis sui commissa sciebant omnes, metum ponere rogavit, dicens, nihil adversi esse passuros, sed honorifice in patriam redeundi potestatem habituros. Complura monita adjecit, docens, quibus moribus Saraceni viverent, & qua potissimum ratione ipsorum animi

Legatio Ottonis ad Abderamum.

animi tractari deberent. Legati juvenes, quos in sua familia haberent, solite in officio continerent, ne facto verbove quemquam lacefferent, cuncta enim protinus ad Regem deferri. Maxime vero a feminarum illecebris sibi caverent. Tandem nihil, ultra quam præscriptum fuisset, agerent. Joannes Legatus gratias egit pro monitis sibi bona fide datis, & Judæus quibusdam sermonibus interjectis sensim ad rei summam delapsus quæsit, quæ Legationis causa esset. Joannes tandem, quid in epistola contineretur, summam pandit. Respondet Judæus: *Hanc Regi tradere, res est plena periculo. Caute etiam illis responde, quos suo nomine ad te mittet, non enim puto te ignorare, quanto rigore Lex a Musulmannis servetur.*

Post aliquot menses Episcopus quidam Joannes ad eos missus est, qui mandatum Regis significavit, ut cum muneribus solummodo in conspectum ipsius venirent. *Quid ergo, Joannes ait, de Literis Domini mei fiet? nonne earum maxime causa missus sum, atque ad refutandas blasphemias, quas Rex vester in suis epistolis præmisit?* Episcopus: *Cedendum est tempori, & conditioni, quæ ob peccata nostra miserrima est. Resistere Potestatibus Apostoli verbis prohibemur, idque nobis superest solatii, quod in tantæ*

Z 2   calami-

Sæculum X. calamitatis malo legibus propriis uti li-
 A. C. 955. ceat. *Quin Arabes magni faciunt illos*
 Christianos, quos in fide Christi constan-
 tes vident, & nobiscum cibum sumere mi-
 nime respuunt, qui Judæorum contuber-
 nium & mensam vehementer horrent.
 Regulam itaque servamus, ut si nulla Re-
 ligionis sit jactura, cetera eis obsequamur.
 Unde satius tibi erit nunc epistolam illam
 premere, quam nulla instante necessitate
 tibi tuisque calamitatem concitare. Cui
 Joannes subiratus, alium, inquit, quam
 te, qui videris Episcopus, cujus est Eadem
 docere & defendere, hæc proferre decur-
 rat. Melius omnino est, hominem Chri-
 stianum gravem famem pati, quam non
 sine aliorum scandalo Gentilium commen-
 sale esse. Ceterum, audio, quod cuncti
 fideles abominantur, vos ritu eorum cir-
 cumcidi, atque in eorum gratiam cibis
 quibusdam abstinere contra præceptum
 Apostoli. At ille, necessitas, inquit, nos
 constringit. Nam alias copia non erit
 inter eos degendi; & ista a Majoribus no-
 stris tradita accepimus. Nunquam, re-
 posuit Joannes, mihi probabuntur, qui
 metu vel favore hominum impellente Apo-
 stolorum Constitutiones violant. Et quia
 fateris, me jam hujus legis necessitate non
 premi, statui, a mandatis Regis (*) Do-
 mini

(*) Advertendum, quod in ipsa vita paulo
 supe-

*mini mei nec latum unguem discedere. Sæculum X.
Itaque non subibo conspectum Regis vestri A.C. 955.
sine Epistola mei. Nec ex ea unum apicem delebo. Sed & si Abderamus in Fidem Catholicam convicia vomat, in faciem regeram; nec amore vitæ Religionem prodam.*

§. XLIX.

Quæ in ea Legatione secuta sint.

Hæc Regi Abderamo clam nunciantur. Qui cum esset mortalium callidissimus, nihil non egit, quo Legati constantiam labefactaret. Cui non nisi diebus Dominicis & Festis præcipuis ad Ecclesiam, ædibus ejus proximam S. Martino Sacram, procedere licebat, duodecim custodibus deducuntibus. Quadam vero Dominica in eam Ecclesiam pergenti porrigitur Regis epistola, in qua præter alias plurimas comminationes legebat

Z 3 tur:

superius legatur: *Quid autem, Joannes ait, de Literis IMPERATORIIS. Ubi Fleurius vertit: De literis Domini mei. Hic vero legitur: Quod nullo terrore, allectione vel gratia ab his quæ Imperatoriis suscepi mandatis deflectar. Nam nec sine Epistola Imperatoria &c. Itaque Otto a suis Legatis Imperator appellabatur, ut non æqualis modo, sed etiam Titulo, Potestate & Majestate Barbaro principe major dignosceretur.*

Sæculum X. tur: *Si ad necem tibi inferendam me com-*
 A. C. 955. *pellis, nullum in tota Hispania Christiani-*
num vivere sinam. Cogita igitur quot
animarum interfectarum reus apud Deum
futurus sis, si tua contumacia perierint.
 Respondit Joannes, data epistola, fieri
 haud posse, ut quidquam se a fide Principi
 suo debita deducat. Quod si, inquiebat,
 membratim me concidi jubeas, atque hoc
 die digitum, altera alium, tertia bra-
 chium, tum pedem, tum crus, & ita re-
 liqua singulis diebus amputari, intrepide
 perferam. Si vero ceteros Christianos
 in meam causam tractos interfeceris, non
 mihi, sed tuæ savitiæ reatum tanta fra-
 gis imputabit Deus, nobis autem melio-
 rem vitam donabit.

Abderami
ingenium.

* ad Impera-
torem no-
strum,

Mittat Rex vester ad nostrum*, qui in-
terrogent, quid facere me jubeat. San-
cte obediam.

Condi-

Conditione accepta, quæri cœptum, ^{Sæculum X.}
 quis longe profectiois laborem suscipere incertamque fortunam experiri vellet, promisitque Abderamus mercedem illi non modicam, qui negotium conficisset. Versabatur in Regia Christianus, A. C. 955.
 nomine Recemundus, utriusque linguæ, Latinæ & Arabicæ gnarus, qui Libellos conquerentium vel postulantium Regi tradendos & Responfa concinnabat; nam omnia in Palatio scripto agebantur. Is igitur, cum ad obeundam hanc Legationem operam condiceret, & gratum id esset Regi, ad Joannem se conferens, Ottonis, totiusque Nationis ingenium moresque exquirebat. Eum Joannes sollicitum esse vetuit, aut dubitare, quin ab illa gente peramice exciperetur, dixitque, literas se ei ad Abbatem suum deferendas commissurum. Tunc temporis vacabat in Hispania quædam Cathedralis Ecclesia, quam Recemundus præmii loco sibi conferri petiit, & facile obtinuit. Unde ex Laico Episcopus subito evasit.

Itaque Recemundus confecto duorum mensium & quatuordecim dierum itinere ad Abbatiam Gorziensem perveniens, & cunctis latitiam profitentibus exceptus, inde Metas comæavit, ubi eum Episcopus Adalbero humanissime habuit, dum ad Regis Ottonis alloquium
 Z 4   admitti

Sæculum X. A. C. 955. admitti posset. Postquam vero Franco-
furti negotium sibi commissum Regi Ot-
toni exposuit, dilaudata Joannis Legati
constantia, mittuntur ei literæ prioribus
leniores cum mandatis, quibus epistolam
primo sibi commissam dissimulare, &
quacunque demum ratione posset, pacis
& amicitiae foedera cum Abderamo pan-
gere, quo Saracenorum latrocinia tan-
dem reprimerentur, tum re confecta
viam domum strenue repetere jubeba-
tur. Cum Recemundus cum altero Ot-
tonis Legato, cui nomen Dudo, Cordu-
bam pervenisset, & in conspectum Abde-
rami deduci petiisset, ille dixit, velle se
antea prioris Legationis viros audire &
Monachum illum pertinaciæ haud vul-
garis hominem conspicere. Itaque post
trium circiter annorum lapsum statutum,
ut Joannes ad colloquium Abderami per-
veniret.

Urgebant Mauri, ut pro more illius
gentis Joannes splendente vestitu orna-
tus Regium obtutum subiret, cumque
ipse renueret, credidit Rex, pauperi
monacho facultates deesse, quibus ve-
stem pretiosam sibi compararet, ideo-
que ei decem libras nummorum misit.
Hos Joannes quidem accepit (quos nem-
pe pauperibus distribueret) gratias mu-
nificentiae Regiæ agens, addidit vero re-
sponsum, Monacho dignum, se vestem
aliam

Joannes co-
ram Abdera-
mo.

aliam præter quam monasticam induere non posse. Quo ad Regem delato, *constantem animum cognosco, inquit, veniat, vel sacco tectus, videbo, & eo amplius mihi placebit.* Die præstituta Franci magno apparatu ad Palatium deducuntur, ubi inter multas cæremonias excepti, cubiculum Regis intrant, qui solus pretiosis tapetibus insidens, dextram interne osculandam, quod in illa gente maximus honor habetur, Joanni porrexit. Tum innuit, ut in sella parata acquiesceret. Postquam deinde de causa tot morarum quædam Rex præmisisset, Joannes allata Domini sui dona tradit, & statim dimitti rogat. Admiratus Abderamus dixit; tam repente non debere separari, qui tanto temporis spatio se mutuo expectassent. Cum alia die in conspectum Abderami secundo fuisset introductus, ille multa de potentia & bellis Regis Ottonis quæsit, dicens se maximi facere hunc Principem; illud vero sibi non probari, quod potestatem Regiam uni debitam cum Principibus divideret. (*) Hic abrumpitur unicum Exemplar, quod de vita S. Joannis

Z 5 nis

(*) Ecce præclaram regnandi Regulam Romanorum Imperatoribus a Barbaro traditam! verum etiam Regibus sæpe non quod volunt, sed quod possunt, arripiendum est.

Sæculum X.
A. C. 956.

nis Gorziensis superest, eodem tempore a Joanne Metis ad S. Arnulphum Abbate ejus Discipulo, viro judicio & prudentia prædito, scripta.

Mabill. Sæc.
V. p. 364.

Ex aliis vero Scriptoribus accepimus, Joannem ab hac Legatione reversum Gorziensi Monasterio Abbatem circa annum 960. fuisse præfectum, atque anno 973. professionis Monasticæ quadragésimo e vivis abiisse.

§. L.

Agapiti II. obitus. Joannes XII.
Papa.

Frod. Chro.
954. v. Bar.
955.

Agapito II. Papa, postquam annis prope decem sedisset, anno nongentesimo quinquagesimo sexto, ad Superos evocato, & Patricio Alberico jam anno nongentesimo quinquagesimo quarto factis functo, cui filius Octavianus, etiam esset Clericus, in Romano Principatu successerat, Romani eundem, juvenem non plus octodecim annos natum, impulerunt, ut Papa eligi vellet. Is se Joannem XII. vocari præcepit, Pontificum primus, qui nomen mutavit. (*) Cum igitur

Baro. ex
M.S. an. 957.

(*) Cardinalis Baronius ad an. 955. *Illic autem revera primus inventus, qui mutavit sibi nomen, ut qui ex Octaviano voluerit nominari*

igitur Joannes Romæ & Papa esset & Sæculum X.
 Princeps, anno sequente nongentesimo A. C. 956.
 quinquagesimo septimo tum suis tum
 auxiliaribus ex Ducatu Spoletano copiis
 collectis ad castra processit contra Pan-
 dulphum Principem Capuanum, qui Gi-
 sulphi Principis Salernitani viribus ad-
 jutus adversum Joanni Papæ exercitum
 opposuit, atque ad propria redire coe-
 git. Missis deinde Legatis Papa pacem
 petiit, qua sancita, etiam de fœderibus
 arctioris amicitiae conventum.

§. LI.

*Theophylacti obitus. Polyendus Pa-
 triarcha Constantinopolitanus.*

Constantinopoli Theophylactus Pa- *Cod. p. 638.*
 triarcha decessit e vita vigesima se- *Sup. n. 12.*
 ptima Februarii, Indictione decima
 quarta, Anno ab Orbe condito 6464.
 Jesu Christi nongentesimo quinquagesi-
 mo

*nari Joannes, pro mutata non exuta tyranni-
 de: nam qui dictus est a patre ob temporale Ur-
 bis Dominium Octavianus, ob Spirituale no-
 mine Joannes appellari idcirco voluit, vel quod
 eo nomine ejus patruus Joannes XI. Papa sit
 appellatus, vel ut in nomine saltem bene posset
 audire in adulatoriis acclamationibus, quibus
 male usurpatum proferri soleret sacrum illud
 Elogium: Fuit homo missus a Deo cui nomen
 erat Joannes. Jo. I.*

Sæculum X.
A. C. 956.

mo sexto, Pontificatus sui vigesimo ter-
tio, ætatis circiter quadragesimo; nam
annos natus sexdecim in hujus Sedis
possessionem missus fuerat. Quamdiu
sub pædagogis fuit, gravis videbatur &
moderatus, sed cum ad maturiorem per-
venisset ætatem, & suo arbitrio vivere
licuisset, nihil eorum, quæturpissima sunt
& vetita, prætermisit, venales propo-
nens Ecclesiasticos Ordines, & consecra-
tionem Episcoporum. Venatione im-
modice delectabatur, & cupidine equo-
rum insaniebat, quorum supra duo mil-
lia sibi comparasse dicitur. Iis vero a-
lendis non fœnum aut hordeum, sed
pinorum fructus, amygdala, pystaceas,
dactylos, caricas, uvas passas, ficusque
odoratissimo vino & aromatibus mixtas
apponebat. Aliquando in Cœna Do-
mini Missam celebranti, qui stabulis præ-
fectus erat, significat, insignem illam e-
quam, qua præstantiorem nullam aliam
Patriarcha censebat, peperisse. Ipse
gaudium non premens Sacrificio utcum-
que peracto, ad stabulum celerrime se
confert, conspectoque recens nato pullo
tandem ad magnum templum reliqua
Divini Officii persoluturus redit. Ipius
etiam opus fuit, mos, qui diu viguit, ni-
mirum Diebus Solemnibus in Ecclesiis in-
decora cantica recitare, corpus absurde
contorquere, effuse ridere, saltare. Tan-
dem

dem cum quadam die temere equitat, Sæculum X.
 muro illisus sanguinem expuit. Ex hoc A. C. 956.
 casu in extremum coniectus mortis pe-
 riculum, vires tamen utcunque iterum Post Theoph.
 recepit, sed nihil de vitæ ratione emen- p. 276. n. 12.
 davit, namque Episcopatus vendidit, e-
 quos impense deperiit, vitam mollem &
 Episcopo indignam duxit. Postquam sic
 annos duos languisset, accedente Hydro-
 pe consumptus est.

Successorem habuit Polyuctum, Ev-
 nuchum, Constantinopoli natum & edu-
 catum, qui a teneris unguiculis institu-
 tum Monasticum consecutus omni vir-
 tute sanaque doctrina excelluit. Unde
 viri Scientiam singularem, pietatem &
 paupertatis amorem remuneraturus Con-
 stantinus Imperator cum ad Dignitatem
 Patriarchalem evexit. Ordinatus est
 vero die tertia Aprilis eodem anno non-
 gentesimo quinquagesimo sexto a Basilio
 Archiepiscopo Cæsariensi in Cappado-
 cia, quod Nicephorus Archipræsul He-
 racleensis, quia in quadam re animum
 Imperatoris offendisset, ei manus impo-
 nere, ut mos ferebat, prohibitus est.
 Hanc rem populus Imperatori, Archi-
 episcopo Cæsariensi, & ipsi Patriarchæ
 Polyucto vitio vertit, quod se modo
 contra Canones pugnante ordinari pas-
 sus esset. Nam Byzantium in principio
 Episcopatus erat Ecclesiæ Heracleensi
 sub-

Sæculum X.
A. C. 956.

subjectus; ideoque postquam illa Ecclesia in Sedem Patriarchalem erecta est, Archiepiscopus Heracleensis jus Ordinandi retinuit. At Sede Heracleensi vacante Metropolitæ Cæsariensi utpote Protothrono, id est, primæ Sedis Episcopo, Patriarcham Constantinopolitanum ordinare competebat. Quippe qui Exarchi dicebantur, antequam Sedes Constantinopolitana Dignitate Patriarchali augetur, postea Protothroni habebantur.

Ced. p. 640.

Polyeuctus Patriarcha in sordidam avaritiam quorundam Propinquorum Romani Senioris Imperatoris libertate Sacerdotali invehebatur. Quin Constantinum Imperatorem in Sabbato Sancto Ecclesiam intrantem hortatus est, ut in reos iudicio ageret; quam ipse admonitionem, utpote Romani gener, ægre tulit. Tum etiam Basilus Cubiculariis præfectus Romani filius ex stupri consuetudine cum ancilla genitus, opera Helenæ Imperatricis, sororis suæ, animum Imperatoris usque adeo exacerbavit, ut pœnitentia subiret, quod Polyeuctum Patriarcham delegisset, eumque deponendi prætextum quæreret. Præterea ad eum dejiciendum Constantinus a Theodoro Archiepiscopo Cyziceno excitabatur. Interim Polyeuctus anno primo Pontificatus nomen Euthymii

*Sup. Lib.
LIV. S. 40.*

Ante-

Antecessoris sui, qui Imperatorem Leo-
nem Philosophum post quartas nuptias
ad Communionem receperat, Diptychis
inferuit. Id quibusdam Episcopis non
probabatur, & parum abfuit, quin Poly-
eucti Communionem abjicerent. Ve-
rum cum deinde Imperatoris voluntati
promptissime morem gererent, virorum
inconstantium zelus risu exceptus est.
Sub idem tempus Antiochia Constanti-
nopolim allata est manus S. Joannis Ba-
ptistæ, quam aliquis Diaconus, nomine
Job, pio furto subtraxerat. Ubi illam
deferentes Calcedonem pervenerunt,
misit Imperator triremem Prætoriam vi-
rosque de Senatu præcipuos. Polyeu-
ctus quoque Patriarcha cum omnibus
Clericis in occursum provectus est, illa
luminaria, (*) & thus crematum.
Tumque Reliquiæ in Palatio depositæ.

Sæculum X.
A.C. 956.

§. LII.

S. Paulus Latrensis.

Eodem anno nongentesimo quinquage-
simo sexto S. Paulus Latrensis, Ana-
choreta celebratissimus & ab Imperato-
re

MS. Bibl.
Reg. n. 2450.
fol. 204.

(*) Ex his contra Protestantes consensus
Ecclesiæ Orientalis & Occidentalis in Cultu San-
ctorum & Reliquiarum probatur. Quid hu-
jusmodi exemplis & argumentis opponant?

Sæculum X. re Constantino magni æstimatus, beato
A. C. 956. fine quievit.

Sup. Lib.
XLVIII.
§. 2. 3.

Is patria fuit Elæa in Asia, civitate Pergamo vicina. Patre ipsius Antiocho, claffariis præfecto, in bello maritimo contra Mufulmannos occifo, Eudocia mater in Bithyniam prope Marycatam, S. Joannicii patriam, se recepit, duos habens filios Basilium & Paulum, de quo paulo post agemus. Basilium paris conditionis virgini desponsavit; sed cum jam celebrandæ essent nuptiæ, ipse ad montem Olympum clam aufugiens, in Laura S. Eliæ monachum professus est, moxque, ut propinquorum amicorumque ad se invisentium tumultum declinaret, in Brachianos montes prope Latrum penetravit. Inde misit, qui quærent fratrem suum, post obitum matris cum extrema paupertate luctantem, namque porcorum custos tenue stipendium merebatur. Eum ad montem Latrensem deductum tradidit Petro Abbati maximi Monasterii Coryensis, ab ipso fundati, qui cum egregiam indolem Pauli notasset, retinuit adolescentem sibi ab obsequiis futurum. Basilium ad montem Olympum reversus, Abbatis munere in Laura S. Eliæ functus obiit.

Paulus vero macerandi corporis studio excellens, somnum pæcipue vincere cupiebat. Nunquam ad dormiendum

dum cubans, sed vel arbore vel saxo ni- Sæculum X.
 xus, visus est, nunquam verbum otio- A. C. 956.
 sum proferre auditus. In culina mini-
 strans, sæpe ignis Inferni memor lacry-
 mas fundebat. Sæpe Petrum Abbatem
 precibus fatigans, ut sibi liceret in ere-
 mum secedere, id obtinere non potuit,
 quod diceret senex, ipsum viribus & æ-
 tate sua majora tentare.

At defuncto Abbate Paulus, com-
 municato cum Demetrio, amicorum o-
 ptimo, consilio, eodem sequente in ver-
 ticem montis Latri, haud procul a Lau-
 ra Cellibarensium enixus est. Ibi que
 apud specum, qui a Dei Matre nomen
 acceperat, substitit. Volebat Demetrius
 propius ad Lauram accedere, ut inve-
 nirent, unde viverent. Sed Paulus,
*neutiquam ulterius procedam, inquit, hic
 enim nobis manendum.* Et dicente De-
 metrio: *Quo autem hic nutriemur?* re-
 posuit Paulus, *ex istarum arborum fru-
 ctu,* simulque digito glandiferas quercus
 monstrat. *Ergo glandes manducabimus,*
 ait Demetrius, *quas ne quidem porci de-
 vorarent, hoc anni tempore necdum ma-
 turas?* Et Paulus: *Secundum prudentiam
 carnis loqueris.* Postquam vero per o-
 ctiduum nihil comedissent, tandem glan-
 des stomacho ingesserunt, unde ita ad
 vomitum incitati sunt, ut rejectas da-
 pes etiam sanguis sequeretur. *Nunquid
 Hist. Eccles. Tom. XIII. A a præ-*

Sæculum X. *prædixi pater mi!* inquit Demetrius,
A. C. 956. cui Paulus: *Sile! malignis corporis bu-*
moribus sic expulsis, eo melius habebi-
mus.

Itaque Demetrius in ediam non fe-
rens, propius ad Lauram accessit, jun-
xitque se Anachoretæ seni, nomine Mat-
thæo, magnæ Sanctitatis viro, cui cum
significasset, quid sibi & Paulo accidisset,
relictumque esse socium omni ope hu-
mana destitutum, dixit Matthæus: *Ma-*
ne hic, fili mi, & quoties volet, partem
annonæ, quam largitur nobis Dominus,
ad eum defer. Cum Demetrius hunc
sermonem Paulo retulisset, lacrymas
præ gaudio cadentibus dixit: *Ecquid*
intelligis, frater mi, Deum sperantes in
se neutiquam deserere. Paulus in hoc
specu vigilans, jejunans, sæpissime genu-
flectens & vehementes Dæmonis tenta-
tiones vincens octo menses commora-
tus est.

Paulus & Demetrius deinde ad Mo-
nasterium suum Caryense ab Abbate re-
vocati redierunt; sed post paucos dies
Paulus impetrata abeundi licentia, ad
montem Latrensem reversus, invenit
Athanasium, qui olim cujusdam Mona-
sterii Rector nunc in solitudine prope
Lauram Salvatoris degebat. Is rogatus
a Paulo, ut ipsi columnam non procul a
Laura extrueret, ei columnam a natura
ædifi-

ædificatam, id est petram eminentissi- Sæculum X.
 mam, in cujus cacumine caverna erat, A. C. 956.
 indicavit. In ea aliquando alius, nomi-
 ne Athanasius, relicta Constantinopoli,
 ut Iconoclastarum persecutionem effu-
 geret, annis viginti duobus persevera-
 verat. Eandem cum subiisset Paulus
 nullis illatis alimentis, quidam agricola,
 qui capras duas longius a grege sparsas
 quærebat, inventum fovere cœpit. Ci-
 bi aliquid afferebat adjuncta curta su-
 pellectile, videlicet lampade, silice, ex
 quo ignem eliceret, & modico oleo.
 Cum deinde tempore messis instante vir
 iste agrestis recessisset, & Paulus aliquot
 dies sine cibo durasset, tandem ægre spi-
 rans collectis tamen viribus oleum &
 aquam lampadis suæ bibit, unde utcu-
 que refocillatus est. Exinde Athanasius
 discipuli sui memor attulit ei annonam
 necessariam, plus enim accipere recusa-
 bat. Demetrius quoque comperto, ubi
 degeret, ejus curam suscepit. Annis
 duodecim Paulus in hoc antro fuit, &
 annis tribus frequentissimis Dæmonis il-
 lusionibus vexatus est. Cum vehemen-
 ter cuperet Sanctum Sacrificium in suo
 specu celebrari, Athanasius scalas præ-
 paravit, per quas Presbyter cum quibus-
 dam aliis ascendit. Post elevatam Ho-
 stiam, cuncti Pauli honori dederunt, ut
 Communionem primus acciperet. Mox
Aa 2
terra

Sæculam X. terra tremore concussa, & commotis rupibus terrefacti sunt omnes; illis, qui infra ad radicem montis expectabant, nihil percipientibus. Paulus, cum aqua deficeret, ex solo arido in latere specus sui fontem fluere effecit, exinde perennem.

S. Pauli vita.

Tunc vero Paulus fama celebrari cepit. Multis sub ejus Disciplina vivere cupientibus, in locis specui illi vicinis constructis hinc & inde cellulis Laura originem sumsit. Alii in præparatis tuguriis, alii in cavernis sedem fixerunt. Tumque etiam exiguum Oratorium in honorem S. Michaelis conditum. Ceterum Paulus, de proprii corporis alimentis nullatenus sollicitus, Discipulorum suorum necessitati caute providebat, ut omnem prætextum quidquam de regula relaxandi tolleret. Illos qui in solitudine vivere possent, ab aliis, quibus in Congregatione perseverare expediebat, perite discernebat. Fratres Paulum Patrem suum Spiritualem nihil omnino celabant, sine ejus licentia non exhibant, aut panem coquebant, aut quodcunque aliud faciebant nisi prius accepta ejus Benedictione; proprium nihil possidebant.

Postquam annis duodecim in hac rupe fuisset, Discipulorum suorum aliorumque ad se concurrentium frequentiam per-

perofus, clam difcedens in locum montis ab hominibus desertum fe contulit, ubi in ferarum focietate calorem, frigus, omnes aëris intempeftivi injurias patientiffime tolerabat. Non nunquam ad Lauram veniens fratres ad constantiam hortabatur, illudque inprimis inculcabat, ne propriis viribus & virtuti fiderent. Qui ei ferviebat, præftitutis diebus annonam adipfum deferebat. Demetrio quadam die apud Magiftrum deflente, quod non amplius viri magni exifterent, nec dona miraculorum, quæ præterita sæcula illuflraffent, a Cælo concederentur, Paulus subridens refpondit: *Videris velle negare, Deum femper æque bonum effe.* Tum plura, quæ fibi prodigiofe acciderant, narravit. Alius Difcipulorum, nomine Simeon, interrogavit; cur jam hilaris, jam triftis appareret. Cui ille: *Quando me nihil a rerum Cæleftium contemplatione abftroat, jucundiffima luce circumdor, cibi potusque & rerum omnium terreftrium immemor, fed quando loqui hominibus compellor, inde turbor & affligor.* Idcirco, quando cum Difcipulis fuis procedebat, eos multis paffibus folus anteibat, quo liberius Laudes Divinas cantare, & meditationi vacare, poffet. Præterea Angelum fuum Tutelarem continuo fibi confpicuum habebat.

Sæculum X.
A.C. 956.

Sæculum X.
A. C. 956.

Anachoretæ
in Asia,

Solitudinis amore ductus, Paulus in Insulam *Samon* trajicere constituit. Jam jam navem conscensurus, videns decem milites a fuga retractos in vinculis detineri, intrepide præsidii præfecto præcipit, ut liberos dimitteret. Ille conspecto exiguæ staturæ homine, & villi vestitu, credebat esse rusticum; constantia tamen & sapientia ex ejus vultu elucente movebatur. Addidit vir Sanctus: *Præposito tuo dices, hos a Paulo Monacho e potestate tua vi adhibita fuisse ereptos.* Hac solertia Paulus miseros liberavit. Ubi in *Samon* pervenit, in specum montis *Cercis* secessit, in quo olim *Pythagoram* Philosophum sedem suam fixisse ajebat. Cum Paulum in Insulam advenisse brevi fama vulgasset, plurimi ad percipiendam ejus Doctrinam undique confluebant, atque ipso Auctore tres *Lauræ*, in illa Insula a *Saracenis* destructæ, reparatæ sunt. Interim monachi *Latenses* ubique Paulum perquirentes, comperto, quod in Insula *Samo* degeret, missa per aliquem suorum epistola eum ad se revocarunt, qui cum nulla re ibi multum afficeretur, facile invitantem secutus est.

Post reditum Paulus novo fervore ad altiorem perfectionis gradum contendit.

Cum

Cum Pauli fama in remotas provin-^{Sæculum X.}
 cias & Romam usque pervenisset, Papa A.C. 956.
 quemdam Monachum senem misit, qui
 eum videret, colloqueretur, vitæ ratio-
 nem ad examen vocaret, & sibi omnia
 accurate referret. Petrus Bulgarorum
 Rex datis sæpe ad Paulum literis se
 ipsum & Regnum suum ipsius precibus
 commendabat. Imperator quoque Con-
 stantinus Porphyrogenitus plures ad
 eum scripsit Epistolas, diu postea in illa
 Laura servatas. Nam Constantino ex-
 ercitus navalem contra Saracenos in
 Cretam missuro, & S. Virum per literas
 consulenti, ipse respondit, Imperatorem
 rem Deo gratam nequaquam facturum.
 Nihilominus Imperator, ne ingentes
 sumtus paratæ expeditionis perirent,
 executus est, quod constituerat, & facti
 postea sero pœnituit, eo acerbius, quod
 idem sæpius frustra tentaverit.

Quadam die Imperator Photium Pa-
 tricium, præfectorum suorum præci-
 puum, ad S. Virum missum, jussit ejus-
 dem vultum & totum corporis habitum
 attente perlustrare. Quoties vero Pa-
 tricius oculos in ejus faciem figere co-
 nabatur, oris fulgorem non ferebat;
 quod etiam pluribus aliis Sanctum Vi-
 rum intuentibus obvenit. Attamen lu-
 cem hanc prodigiosam solummodo pau-
 cis, quibus Deus concedebat, cernere

Sæculum X.
A. C. 956. licuit. Ceterum Paulus Patricium rogavit, ut Sacræ Imagini Edeffenæ sindonem ejusdem latitudinis admoveret, sibi que transmitteret; quæ postquam ad Paulum delata fuit, & explicata, in ea Jesu Christi effigiem prototypo simillimam & clarissime expressam perspexit, quam præter ipsum nemo videre potuit. Auctoritate, qua apud Imperatorem valebat, usus obtinuit, ut Manichæorum præcipui & perniciosissimi procul a civitatibus Cybirreote, & Mileto relegerentur.

Paulus in Dominica, die octava Paschæ, convivium adornare, & multos invitare consueverat. Quodam annoangebatur Lauræ Oeconomus, quod nec farina, nec vinum, nec legumina suppeterent. Cumque de hac penuria S. Virum monuisset, ille sollicitum objurgavit, quod modicæ fidei Christianus esset, Et ecce! ipsa die mane adsunt ante ostium muli pane candido, vino, caseo, ovis, & multis aliis alimentis onerati, a vicinis, imprimis Episcopo Amazonensi & ipsius Clericis missi. Ex his dignoscimus, quos cibos hi monachi hospitibus suis apposuerint. Festum nullum ritu magis solemni celebrabat Paulus, (*) quam

S. Catharina.

(*) Nemo sanus dixerit, S. Paulum Latrentem

quam S. Æcaterinæ Martyris, quæ eadem Sæculum X.
ac Catharina esse creditur. Nec de A. C. 956.
ejus Cultu argumentum antiquius oc-
currit. Ea vero charitate ardebat in
pauperes, ut eis omnia sua, alimenta
propriæ sustentationi necessaria, vestes
denique quibus tegebatur, præberet.
Quin semel se ipsum ut mancipium in
ignota regione venundare, & pretium
in egenos erogare constituerat.

Cum vitæ suæ finem imminere au-
guraretur, vocato ad se Discipulo Re-
gulas Monachis illius Lauræ dictavit.
Tum in montem suum regressus, mansit
ibi usque ad Festum S. Nicolai, sextam
Decembris, qua ad Lauram reversus
Missam solito maturius celebrari jussit.
Mox lecto, quod nunquam ante consue-
verat, se imponens feбри corripitur. O-
rare tamen cessavit nunquam, nec mo-
nachos suos hortari ad perseverandum.

A a 5   Suc-

sem hanc Sanctam Martyrem sibi ipsi finxisse,
& primum omnium eam coluisse. Et de S. Ca-
tharina Fleurius plura habet Tom. II. pag. 845.
ex Eusebio. Unde vel ex solo Eusebio, & hic
etiam ex auctore vitæ S. Pauli viris ingenuis
parum dignæ quorundam Protestantium, dicen-
tium, a Catholicis Sanctos coli, quos nescias
an aliquando inter homines extiterint, calumniæ
satis superque refelluntur, etiamsi singulæ cir-
cumstantiæ non essent exploratæ.

Sæculum X. A. C. 956. Successorem sibi designare noluit, dicens, eligerent ipsi, quem meliorem judicarent. Ita obiit, anno Mundi sexies millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, Indictione decima quarta, nempe anno reparatæ Salutis nongentesimo quinquagesimo sexto, decima quinta Decembris, qua die Ecclesia Græca ejus memoriam colit. Erat Paulus corporis mole exiguus, calvus, barba curta, pallida facie, sed amœna.

Cum ad ejus Sepulchrum monachorum aliquis a Dæmone insidente fuisset liberatus, quidam monachus Simeon nomine, impatientissime ferens tumultum, quem istud prodigium in Ecclesia excitaverat, accedens ad S. Viri tumulum, eumque quasi viventem affatus, *anne hoc fit, ait, vanam hominum gloriam fugere? ubi ille tuus solitudinis & tranquillitatis amor? nisi cessas, turbarum apud nos nunquam erit finis. Brevi tempore venient viri, feminae, infantes, omne hominum genus hunc locum implebit. Monachorum libertas, pax, quies, peribit. Si solitudinem nostram miraculando amplius turbare vis, fac, ut cito sciamus. De monte nostro te dimittemus, & infra positus, quod lubebit, facies.* In hunc modum objurgatus S. Paulus nunquam amplius Diabolum ex aliquo energumeno publice ejecit, quamvis

vis ægrotos sanaret, alios homines se ^{Sæculum X.}
 invocantes juvaret, & miracula, qualia ^{A. C. 959.}
 vivus patraverat, mortuus etiam pluri-
 ma ederet.

§. LIII.

Constantini Porphyrogeniti exitus.

Constantinus per annos adhuc quindecim, ex quo a Romani liberorum-^{Cedr. p. 635.}
 que ipsius insolentia liberatus fuerat, so-
 lus imperans, nihil proborum omnium
 expectatione dignum egit. Vinum im-
 modice potabat, laborem fugiebat, &
 ubi iram conceperat, nulla ratione ani-
 mum mitigari patiebatur, cum reos pu-
 niebat, nullum misericordiæ locum da-
 bat. Desidiosus non pensatis suorum
 meritis officia & munera publica indi-
 gnis conferebat; unde Imperatoris im-
 becillitate ad explendam avaritiam u-
 tentes Helena Imperatrix & Basilus e-
 jus frater Cubicularius cuncta officia,
 accepta pecunia, in suos clientes divi-
 debant.

Porro in Constantino illud tamen
 laude dignum invenitur, quod scientias
 artesque ab Antecessoribus suis negle-
 ctas amaverit, quas ut pristino splendori
 restitueret, viros excellentes undique
 conquisitos publice docere jussit. Scho-
 læ Philosophicæ Constantinum Proto-^{Post. Theo.}
 spatarium & Mysticum, Rhetoricæ Ale-^{p. 278. n. 14.}

xan-

Sæculum X.
A. C. 959.

xandrum Metropolitam Nicenum, Geometriæ Nicephorum Patricium, Astronomiæ Gregorium, sibi ab Epistolis, præfecit. Studiosos fovebat, familiariter colloquebatur, pecunias suppeditabat, quin & mensæ regiæ adhibebat. Unde brevi tempore omnes Scientiæ florere cœperunt. Sed nec artes ceteræ extra curam Imperatoris erant, quas, etsi non didicisset, perspicaci ingenio usque adeo capiebat, ut pictoribus eximiis, Aurificibus, Fabris, Sectatoribus lapidariis, aliisque mechanica tractantibus, errores monstraret. Erat etiam Constantinus, saltem speciem externam spectando, admodum Religiosus, & quoties in Festis solemnibus Ecclesiam adibat, dona magnificentiæ Regiæ convenientia, vasa aurea gemmis fulgentibus coruscantia, & velamenta Altarium pretiosa offerebat.

p. 280. m. 22.

Cedr. p. 635.

p. 641.

Constantinus anno nongentesimo quadragesimo nono Romanum filium suum coronari voluerat, qui elapso exinde toto decennio, annum agens vigesimum, & moræ immensæ, ut regnandi avido videbatur, impatiens, patri medicinam sumturo immixtum venenum porrigi iussit, cujus cum partem solummodo hausisset, morbus quidem, sed necdum mors secuta est. Mense autem Septembri anno a creatione Mundi 6468. Jesu Christi 959. Indictione tertia inchoa.

choata, Imperator ad montem Olym-
pum in Natolia profectus, in speciem,
ut se Eremicolarum oratione communi-
ret, priusquam adversus Musulmannos
moveret in Syriam, re vera ut cum Theo-
doro Cyziceno de prætextu Polyeuctum
Patriarcham deponendi arcana agitare
consilia, ibi morbo iterum vexatur, at-
que doloribus ingravescentibus Con-
stantinopolim revehitur, ubi nona Octo-
bris, annos natus quinquaginta quatuor,
postquam ab obitu Alexandri patris sui
regnasset annis quadraginta octo, occu-
bit. Successit patri Romanus filius,
dictus Romanus junior, quo ab avo suo
materno discerneretur.

§. LIV.

Attonis Vercellensis Epistolæ.

In Italia Berengarius filiusque ejus Ad-
albertus more tyrannorum imperan-
tes, cum facile intelligerent, invidiosam
populis esse suam potentiam, & seditio-
nem timerent, ab Episcopis petierunt,
ut datis obsidibus constantem fidem pro-
barent. Atto Episcopus Vercellensis
data ad Collegas suos Epistola rogavit,
ut scripto suam sententiam aperirent,
quoniam eos coram consulendi libertas
non erat. *Quæro, inquit, an expetiti
obsides dandi sint, an scire debeant, &
consentire, quo pacto se se obligent. Quid
nobis*

Sæculum X.

A. C. 959.

Atto. epist.

II. to. 8.

Spicil. p. 132

Sæculum X. nobis vicissim petendum, ut nostra in tu-
 A. C. 959. to maneant. An conditiones scripto vel
 nudis verbis concipiendæ. An certum
 temporis spatium apponendum. Et si
 forsitan Princeps calumniantibus nos fa-
 ciles aures dedit, quid agendum, ut inno-
 centiam nostram demonstremus. Confi-
 teor meam ignorantiam; hucusque in
 Scriptoribus Ecclesiasticis nec auctorita-
 tem, nec exempla, quæ ad explicandam
 hanc causam facerent, inveni. Si quis
 alius veritatem mihi monstrare potuerit,
 fideliter amplectar.

Ego vero omnino teneo, fidem Regi-
 bus, Dominis nostris, datam, sancte ser-
 vandam; quam si frangamus, olim Deo
 ob perfidiam admissam, rationem esse red-
 dendam. Attamen, me iudice, servien-
 dum est ipsis eo modo, quo Antecessores
 nostri servierunt. Non suscipiamus no-
 vam servitutem, nisi id maxima exigat
 utilitas, nisi Papæ (*) auctoritas, & sa-
 pientissimorum Episcoporum consilium
 Ezech. 18. 20 accedat. Scriptura enim nos docet; a-
 nima, quæ peccaverit, ipsa morietur.
 Filius non portabit iniquitatem patris.
 Quomodo ergo obsides nostros mortis pe-
 riculo objiciemus? nam si culpa est, no-
 stra

(*) Ex his dispicitur, quam Episcopi Italiae
 de potestate Summi Pontificis opinionem ha-
 buerint.

*stra est. Qui eos acceperit, dicet: Quid-
 quid mali huic homini intulero, ille, a
 quo obsidem accepi intulisse censendus est.* *Sæculum X.
 A. C. 959.*
*Verum id quidem; sed non ideo culpa
 vacas. Ambo noxii estis, ille quod obsi-
 dem male dederit, & tu quod male acce-
 peris. Quid vero peccavit miser obses,
 ut moriatur? si urgente charitate & a-
 more alterius, cujus libertatem redimere
 cupiebat, se ipsum tradidit, laude dignus
 est, si eum avaritia ad subeundum peri-
 culum impulit, tres homines unius pec-
 cati reos se faciunt. Præterea timeo, ne
 plura promittamus, quam exsolvere possi-
 mus. Timeo, inquam, ne, ut homines
 mutabiles sumus, postquam innocentes
 tradiderimus, sententiam contrariam
 arripiamus. Talia pacta impiis conve-
 niunt, quos timor Dei non cohibet; nam
 vir prudens & Christianus amore dati
 obsidis non faciet, quod amore Dei &
 salutis animæ suæ factururus non esset. E-
 go igitur existimo, ejusmodi conditiones
 a cunctis Christianis esse rejiciendas, præ-
 primis vero ab Episcopis, quorum offi-
 cium est, non alios, sed se ipsos, pro salu-
 te aliorum periculo mortis offerre. Tan-
 dem si fides, quam Antecessores nostri Re-
 gibus jurarunt, non sufficit, sequitur, no-
 stra ætate vel Reges, vel Episcopos dete-
 riores factos. In fine, omnes hortatur,
 ut*

ut

Sæculum X. ut pro Salute Principum & publica tran-
A. C. 959. quillitate orent.

Luitpr. V.
hist. c. 13. VI.
c. 6. Att. ep. 1. Sub idem tempus scripsit Atto Wal-
doni, qui ex Beneficio Berengarii acce-
pto Episcopatu Comensi nihilominus o-
mnium primus seditionem in eum com-
moverat. Hortatur Atto, ut Principi
reconcilietur, adducens Scripturæ Sacræ
Textus, quibus jubemur Dominis etiam
Dyscolis obedire. His jungit S. Grego-
rii & Conciliorum Toletanorum aucto-
ritatem. Waldonem memorem esse
jubet fidei Regi juratæ, monet, ut Va-
sallos suos in Officio contineat, quod si
facere contemnat, imminentem iram
Dei comminatur, animas subditorum de
manu ejus requisituri.

§. LV.

Epistolæ ad Disciplinam pertinentes.

Ep. 2. 3. Varias præterea Epistolas Attonis Ver-
cellensis ad Disciplinam Ecclesiasti-
cam pertinentes habemus. In iis pro-
hibet Diocesanis suis, ne Auguribus, Si-
gnis a Cælo petitis, aut vaticiniis quo-
rundam Sycophantarum, quos Prophe-
tas appellabant, fidem adhibeant. Diem
Veneris nemo sanctificet; erat enim
ep. 4. 5. superstitio, forsan a Musulmannorum Se-
cta originem ducens. Dicit, filiationem
spiritualem e Sacro fonte levati impedi-
mentum esse, ne filiam patrini sui duce-
re

re valeat, atque ad istam adoptionem Sæculum X.
A. C. 959.
spiritualem illa trahit, quæ Leges de Ad-
optione civili statuerunt. Quare Insti-
tutiones, Codicem, & Novellas citat.
Ambrosio Presbytero Mediolanensi se
consulenti, quid de vocibus *Presbyteræ*
& *Diaconissæ*, in quibusdam Canonibus
occurrentibus, sentiendum sit, Atto re-
spondet; in Ecclesiæ primordiis ministe-
rium mulierum fuisse necessarium, tum
ut aliæ mulieres familiari instructione
errores paganismi & perversæ philoso-
phiæ facilius dedocerentur, tum ut etiam,
cum baptizarentur feminae, honesti pu-
doris decus servaretur. At Diaconissa-
rum opera amplius opus non esse, post-
quam jam non nisi infantes baptizaren-
tur. Subjungit, Presbyteras & Dia-
conissas fuisse appellatas mulieres, quas
Presbyteri & Diaconi ante susceptos Or-
dines in matrimonium duxissent.

Duæ supersunt Epistolæ, quibus At-
to Clericorum suorum incontinentiam
reprehendit. *Aliqui, inquit, turpi vi-
tio usque adeo laborant, ut pellices do-
mi habeant, quibuscum cibum capiunt,
& publice habitant. Illæ præsumunt rei
familiari, & Clericis defunctis quasi
jure hæreditatis occupant res, de Bonis
Ecclesiæ & Fidelium eleemosynis cor-
rasas. Aliqui paupertate pressi amo-
rem continentia fingunt, qui deinde ad*
Hist. Eccles. Tom. XIII. B b mini-

ep. 8.

ep. 9. 10.

Sæculum X. *ministerium Ecclesiæ suscepti, meretrici-*
A. C. 959. *ces alunt illis opibus, quæ ad iuvandos*
pauperes destinatæ sunt. Præterea in-
continentes Apparitoribus ansam præ-
bent intrandi Clericorum domos ad has
mulieres earumque liberos abstrahendos,
trepidantibus Clericis, & omnia ad
salvanda scorta prolemque spuriam,
quidquid illi petunt, promittentibus.

Cont. Hisp.
c. 3.
Sup. Lib.
XXXV.
§. II.

Nempe Canones huiusmodi concubinas
servitute damnabant. Atto prosequitur
in hunc modum: Unde sæpe fit, ut no-
men Domini blasphemetur, nam ubi in
plateis inter has mulieres vel notbos
earum & vicinos vixæ exoriuntur, ad-
volant in auxilium Clerici, sicque vi-
tæ suæ opprobrium produnt. Ut nihil
dicam de eo, quod Clerici incontinen-
tes, ut pudendam familiam non alant
modo, sed etiam locupletent, sordidi, a-
vvari, raptores, usurarii, & deceptores
fiant. Unde tepescente fidelium pieta-
te decimis defraudant Ecclesiam, &
parcius dona afferunt, atque ita Cleri-
ci ad eam paupertatem rediguntur, ut
vix habeant, quo latrantem stomachum
satiarent.

Incontinentes Clerici ab Episcopis
correpti, resistunt violato fidei data sa-
cramento, Potestatis Sæcularis præsti-
dium quærunt, & sæpe ad Ecclesiæ ini-
micos convertuntur. Excusant se ali-
qui;

qui; quod vivere sine feminarum istarum subsidio non possent. Sed simulata hæc est necessitas, cum exploratum omnes habeant, feminas viro-
 rum auxilio indigere, iisque gravissimo impedimento & oneri esse. Etiam si vero aliquod commodum ille sexus nobis afferret, nihilominus ob Ministerii nostri sanctitatem & Ecclesie præcepta relin-
 quendus esset. Igitur, carissimi fratres, abjicite non crimen solum, sed etiam, quodcunque criminis occasio esse possit, formosæ mulieris speciem, cultum, dulce colloquium, paucis, omnis generis commercium, cavete.

Atto Capitularis alicujus generalis seu Documentorum quoque Auctor fuit, quæ in articulos centum divisa, & maximam partem ex Capitulari Theodulfi, atque ex Conciliis excerpta ad populum suum Clericosque direxit. Omnibus Presbyteris, Diaconis & Subdiaconis præcipit, ut Fidem Catholicam, nempe, secundum modum loquendi illius ætatis, Symbolum, S. Athanasio adscriptum, e memoria recitare possint. Monet, servandas esse Calendas, id est Parochorum Clericorumque Collationes de Officiis suis, singulis Calendis haberi solitas. Quæ res non ante Sæculum superius initium sumfisse videtur. Id enim ex Statutis Synodalibus Riculfi

Sæculum X.
 A. C. 959.

To. 8. Spic.
 p. 1.

c. 4.

c. 29.

Sup. Lib.
 LIV. S. 4.

Sæculum X. Sueffionensis dispicimus. Presbyteri
A. C. 959. Pœnitentiam injungendam conditioni
 6.90. Personarum, & gravitati peccatorum
 accommodent. (*) Si aliquod crimen
 publicum commissum fuerit, Parochus
 accurate inquiret, (**) & factum literis
 mandet. Reum moneat, & hortetur,
 ut se pœnitentiæ submittat, & in hunc
 finem Episcopo se sistat. Parochus ve-
 ro in Die Cinerum ad Episcopum se con-
 ferre teneatur, habens commentarium
 a se scriptum. Si etiam Pœnitens adsit,
 scribat Parochus pœnitentiam ipsi in-
 junctam, ejusdem curam gerat, & ob-
 servet, an sinceræ conversionis signa ex-
 hibeat. Si videat magno fervore pœ-
 nitentiam implentem, aut periclitantem,
 ad Episcopum, vel ipso absente ad Car-
 dinales (id est ad illius Ecclesiæ Présby-
 teros) recurrat, & Absolutionem obti-
 nere satagat. Singulis annis in Cœna
 Domini cum pœnitentibus adsit Para-
 chus, ut ea audiat & conscribat, quæ
 Absolutionem recipientibus præcipiun-
 tur.

In

(*) Ex his contra Protestantes probatur usus
 Pœnitentiæ secretæ.

(**) Hodie ab hoc labore Parochi plerum-
 que liberati sunt; nam si crimen sit publicum,
 reus a ministris potestatis Sæcularis vinculis &
 carceri datur.

In ultimo Articulo hujus Capitularis
 Gelasii Papæ Decretum de Libris appro-
 batis & genuinis, vel de Apocryphis po-
 nitur.

Sæculum X.

A. C. 959.

Sup. Lib.
 XXX. §. 35.

§. LVI.

Alia Attonis Scripta.

Aliud præterea Opus, Attone Auctore,
 habemus, de calamitatibus Ecclesiæ
 scriptum, & in tres partes divisum. p. 44.

In prima parte agit de Judiciis Epis-
 coporum, ubi dicit, Episcoporum Accu-
 satores aut contra ipsos testes non nisi
 viros omni exceptione majores esse o-
 portere, Judices vero illos solummodo,
 quos ipsi sibi delegissent, & tandem i-
 psos a nemine nisi a Papa posse conde-
 mnari, quamvis Judicium in Synodo
 provinciali instrui possit. Verum Atto
 has conclusiones ex falsis Decretalibus
 deducit. (*)

Duos deinde abusus irrepsisse deflet,
 nempe duos se purgandi modos, quos
 Episcopi accusati, si argumenta deessent,
 experiri debebant, juramentum & duel-
 lum. Non enim ab ipsis solum contra

B b 3 præ-

(*) Saltem ultima Attonis conclusio, jam
 illa ætate, præsertim in Italia, ex consuetudine
 firma erat; cum omnes Episcoporum Italorum
 causas ab ipso Summo Pontifice definitas fuisse
 ex Historia habeamus.

Sæculum X.
A. C. 959.

præceptum Evangelii & Antiquitatis traditionem, sed etiam a magno Fratrum & Collegarum suorum numero iuramentum exigebatur, quasi vero aliquis ideo reus haberi possit, quod alios non inveniatur, qui iuramento ipsius innocentiam demonstrare vellent, aut quasi non sufficeret regula, quod Actore non probante absolvendus sit reus. *Quod autem spectat ad Duellum, inquit Atto, quamvis Episcopi ad singulare certamen in arenam descendere ipsi non cogantur, sed ad pugilem sui vicarium substituendum, hæc tamen objectum crimen diluendi via culpa non vacat. Ita enim tentatur Deus, qui non semper tenetur miracula patrare, & bonam causam defendenti victoriam tribuere. Ita Episcopi contra Canones, qui eos in causa mortis participes iudicii esse prohibent, effusi sanguinis humani rei efficiuntur, & ad verum crimen committendum compelluntur, ut falsam accusationem amoliantur. Attamen dices, ergo impunita remaneant Ecclesiasticorum crimina? minime gentium. Sed corripiendi sunt secundum Canones, & ministerio Episcoporum, quibus solis de eorum causis in iudicio decernere competit. Laici non nisi ab Episcopis rogati operam conferant. Sed bodie, malum! Auctoritas Ecclesiæ a potestate*

te seculari saepe opprimitur, & Judi- Sæculum X.
cum iniquitate fit, quod Episcopus cri- A. C. 959.
mini obnoxius saepe Sacerdotium reti-
neat, & tanta Dignitate ab accusatione
securus non præstetur. p. 65.

In secunda hujus Tractatus parte de Ordinationibus Episcoporum differit. Ordinatio Episcopi secundum Canones peracta, tanquam a Deo profecta haberi debet. At Principes parum Religiosi contemptis regulis ex solius voluntatis suæ præscripto rem peragi volunt, & succensent Clericis, si aliquis, etsi maximorum meritorum vir sit, quem ipsi non obtulerunt, eligatur, aut ille, quem ipsi præsentarunt, quantumcunque indignus sit, rejiciatur. Optimum ad Ecclesiam regendam quemque putant, qui vel ditissimus, vel ipsis sanguinis cognatione junctus, vel obsequiis exhibitis carissimus fuerit. Atque ex his tribus conditionibus una sufficit. Principes certe nostri vel Episcopatus venales habent, vel si emptor non sit, eam Dignitatem aut in propinquos aut in Clientes conferunt. Alii usque adeo in tanto negotio cæcutiunt, ut pueros ad Episcopatus culmen evebant, & populo tales Doctores dent, qui primis Doctrinæ Sacræ elementis imbuendi sunt. Laudantur & commendantur a castitate, cujus in infantibus necdum ullum

p. 75.

Sæculum X.
A. C. 959.

est meritum. Compellitur populus ad testimonium bonæ vitæ dandum infanti, quem per ætatem Episcopatu indignum noverunt omnes. Plerique cum ordinantur vident, nempe aliqui pueriliter exultant, quod tanto honore afficiantur, aliqui utcunque infantes sint, ludum risu dignum adornari intelligunt. Interrogatur misellus de Fidei articulis, quos vel memoriæ impressit, vel quos e libello legit, tremens & magis virgarum, quam Episcopali Dignitate cavendi metu pavidus. (*) Qui puerum inter-

(*) In nostro Sæculo vidimus Regiæ Domus Bourbonicæ Principem Archiepiscopali & Cardinalitiæ Dignitati, puero sibi collatæ, in maturiore ætate renunciare, cum nempe Ludovicus Antonius Philippi V. Hispaniarum Regis filius anno 1727. natus, anno 1734. Archiepiscopus Toletanus nominatus, anno 1735. Cardinalis Diaconus, Tituli de St. Maria della Scala, a Clemente XII. creatus, anno 1741. Archiepiscopatu Hispalensi a Benedicto XIV. auctus, anno 1754. Purpuram in manus ejusdem Summi Pontificis deposuit. Necdum vero, solutis jam Sponsalibus spiritualibus, ad nuptias sæculares (quod futurum tunc fama ferebat) transiisse legitur.

Ceterum de hoc Sæculo X. Fleurius in præclaro Opusculo de Moribus Christian. §. LX. inquit: *Fides conservabatur integra, nemini in mentem venit de Religionis veritate dubitare, nulla Hæresis caput extulit; sed Barbaries & igno-*

interrogant, sciunt, ipsum, quæ respon-
det, non capere, nec ideo interrogant,
ut ejus scientiam explorent, sed ut for-
mam Canonicam servare videantur, &
fraudem veritatis umbra contegant.
Quid vero sæpissime inde sequitur? Ni-
mirum hujusmodi Præsules male & con-
tra regulas Ecclesiasticas ordinati, spre-
ta ipsorum Dignitate accusantur, injuste
opprimuntur, perfide ejiciuntur, & non
nunquam crudeliter necantur.

Sæculum X.
A. C. 959.

p. 86.

p. 90.

Bb 5

In

ignorantia dominabantur. Cardinalis vero Ba-
ronius miseram Joanne XII. Pontifice Ecclesiæ
Romanæ conditionem deflet his verbis: *Abor-
tivum istum (Papam) tunc parturiit Romæ Ty-
rannis vi pollens, armis omnia miscens, omnia
audens atque subvertens, ut nullo pacto dicen-
dus tunc fuerit legitimus iste Pontifex, in cu-
jus electione lex nulla sit suffragata, sed omnia
vis & metus impleverint: cum qui nec ætate
Diaconus esse potuit, ostensus sit tanquam in
scena mimus Pontificem agens. Attamen . . .
hunc tolerandum utcunque perditissima illa tem-
pora suaserunt magis, quam Ecclesiam Schis-
mate scindere, cujus vitandi causa, utpote mali
omnium pessimi, universa Catholica Ecclesia
eum est venerata Pontificem &c.* Ad an. 955.

Scilicet servatum est cum Ecclesia Romana
illud Ecclesiasticæ Communionis & unitatis vin-
culum, quo rupto, nulla unquam alicubi terra-
rum existens Ecclesia se orthodoxam probavit
vel probare potuit.

Sæculum X.

A.C. 959.

In tertia parte de abusibus ad Bona Ecclesiarum pertinentibus conqueritur Atto. *Silentio præterire non possumus, inquit, quod Episcopo vel vita functo, vel expulso Bona Ecclesiæ Sæcularibus in prædam cedant. Nihil interest, an Ecclesia Episcopo vivente vel mortuo spoliatur. Quid juvet thesaurum Ecclesiæ custodire, dum borrea, cellæ, reliqua omnia diripiuntur? Fruges omnes in natura rei extantes dissipantur, fructus percipiendi, Episcopi futuri nomine, venundantur, differtur Ordinatio, donec omnia prius fuerint consumpta, & tandem Ecclesia plus offerenti conceditur. Unde nulli sæpius quam Ecclesiæ fundi vastantur & venduntur. Hæc mihi in Scriptis Attonis Præsulis Vercellensis memoratu digna visa sunt.*

p. 93.

